ALTE

BASME

CULESE DIN GURA POPORULUI

DE

DUMITRU STĂNCESCU

BUCUREȘTI
EDITOR H. STEINBERG
18, STRADA SELARI, 18
1893.

www.digibuc.ro

ALTE
BASME
CULESE DIN GURA POPORULUI

www.digibuc.ro

De netăgăduit ca de câţi-va anĭ încoace se înmulţesc mereŭ culegerile basmelor, snoavelor, cântecelor populare, descântecelor, obiceiurilor, datinelor, a tot ce poporul cântă şi plânge, spune şi face, în împrejurările deosebite ale vieţeĭ sale, începênd de la naştere, trecênd prin petreceriĭ şi dureriĭ, şi ajungênd până la moarte şi până după moarte. O mare parte din tineret a priceput însemnătatea acesteĭ literaturĭ, a «acesteĭ comorĭ nesecate, şi a'ĭ întrevedea nemăsurata eĭ importanţă»... a «elementuluĭ popular, cel maĭ important poate, când e vorba de con-

www.digibuc.ro

stituirea definitivă a limbeĭ naţionale»[1]) prin faptul că s'a scris şi vorbit mult în timpiĭ din urma asupra'ĭ, fie în streinatate, fie în ţara noastra.

E rău însă ca tot atât de netagăduit este şi ca gramada publicului la noĭ nu a priceput de ce se culege aceasta ramura a literatureĭ, pe care o numeşte cu nepăsare şi dispreţ: «fleacurĭ pentru copiĭ!»

Nu e vorbă, culegatoriĭ, din punctul de vedere personal, nu pot fi alt-fel de cât mulţumiţĭ şi se socotesc rĕsplatiţĭ în deajuns de munca şi greutatea eĭ, prin aceea că profesorĭ, conferenţiarĭ, publicistĭ şi mulţĭ oamenĭ, dintre ceĭ maĭ aleşĭ, le recunosc aceasta muncă şi preţul eĭ, dar nu le e tutulor îndestulătoare această mulţumire egoista, ci ceĭ maĭ mulţĭ dintre eĭ doresc ca lucrul caruia 'ĭ-aŭ consacrat şi ĭĭ consacra ceasurĭ numeroase din viaţă, să iasă la lumina învingator după cum e vrednic să fie şi să se impue prin el însuşĭ. Pentru aceasta

1) *Lazăr Şăineanu*, Ion Heliade Rădulescu ca gramatic si filolog. (Revista Nouă No. 3—4, 1892, pag. 138).

www.digibuc.ro

e trebuincioasa neaparat răspândirea prin publicaţiĭ cât maĭ dese şi cât maĭ multe a valoreĭ, a însuşirilor bune, a însemnătaţiĭ genuluĭ acesta de literatura, pentru ca din ce în ce maĭ mult sa se afle ca basmele, snoavele, cântecele populare, etc., sunt şi alt-ceva de cât «fleacurĭ pentru copiĭ».

Intr'o zi, sunt vr'o cinci-şase anĭ de atunci, eşind de la redacţia «Revisteĭ Literare» cu un vraf de jurnale la subţioara şi cu un numĕr din revistă, ce eşise în dimineaţa aceea, luasem tramwayul ca sa mĕ duc acasa. Pe banca din faţă se afla un domn, cu care mĕ întâlneam maĭ tot-d'auna, când luam tramwaiul la ceasul acela. Se uita la jurnalele ce pusesem pe genuchĭ şi 'mĭ ceru voie sa vadă «Revista».

— E numĕr noŭ? întreba el.

— Da, azĭ a eşit.

— A! d'aia nu l'am primit, cacĭ sunt abonat şi eŭ... Buna revista, urmă dênsul, rasfoind'o; eŭ sunt funcţionar şi seara, când o primesc, petrec bine cu ea, me maĭ odihneşte de tipicurile cancelarieĭ; dar are une-

www.digibuc.ro

orĭ şi prostiĭ. Aşa publicá la nişte fleacurĭ de basme de unu Stancescu, cine o fi.

Eŭ zîmbiĭ; un prieten, care se afla alaturĭ de mine, îmĭ dadu cu cotul.

Mĕ siliĭ pe urmă sa 'ı desluşesc ca, de şi basmele fac să petreaca pe copiĭ, dar maĭ sunt bune şi pentru cutare şi pentru cutare...

— O fi, rĕspunse el, neîncrezător; dar eu sunt om bătrân; ce, maĭ staŭ eŭ sa citesc basme acum?

Ajung în strada unde trebuiam să mĕ cobor. Atuncĭ, îmĭ iaŭ ziua bună de la dênsul şi într'adins îĭ zic: «Mĕ recomand: Dumitru Stancescu, de la «Revista Literară».

El îmĭ întinse mâna, rămânând cu ochiĭ la mine şi fără să zica nimic.

De atuncĭ ne-am maĭ întâlnit, îĭ dadeam ziua bună, iar dênsul mĕ saluta mult maĭ jos de cât mine. Vrea bietul om, se vede, să'mĭ arate, cum putea, că'ĭ părea raŭ că mĕ atinsese.

Eŭ unul, mărturisesc, că de şi atuncĭ am zîmbit, am rămas însa întristat în mine, pentru că era vorba de bietele mele basme

www.digibuc.ro

şi de atunci orì de câte orì vĕd cà cineva le ia partea, cu atât sunt maĭ mulţumit cu cât pana or gura celui ce o face, e maĭ autorizata, maĭ crezutà, cacĭ, la urma urmelor, parerea domnului din tramwav, e, din nenorocire, până acum, parerea celor mai numeroşĭ.

In cea din urmă lucrare a domnului Eugène Monseur, profesor de sanscrita la universitatea din Bruxelles, «Le folklore wallon» aflu o introducere: «*Ce este folklorul?*» care lămureşte multe lucruri vrednice de cunoscut. Iacà traducerea acestei bucăţi:

«Ce este folklorul», cuvîntul acesta ciudat? Intâiŭ, e un cuvînt englezesc. Intrebuinţăm pe toatá ziua un numer mare de cuvinte englezeştĭ şi aceasta e de neînlaturat; când ieĭ cu împrumut de la un popor un lucru pe care l'a creeat, l'a desăvârşit, saŭ pe care il vede maĭ bine de cât celel'alte popoare, trebue sa'ĭ ieĭ într'acelaş timp şi numele, cuvîntul de care se slujeşte

www.digibuc.ro

el spre a'l arăta. Zicem *wagon*, pentru ca ei aŭ avut cei d'intâiŭ drumurĭ de fier.

Dar veţĭ zice: avem oare tot atâta dreptate sa primim cuvîntul *folklor*, cum am primit cuvîntul *wagon*?

Intr'un oare-care chip, nu.

Folklorul e un tot de fenomene care, dupá cum vom vedea îndată, se gasesc peste tot, şi întrebuinţam cuvîntul englezesc pentru alte doua motive.

Maĭ întîiŭ ceĭ carĭ aŭ luptat maĭ mult pentru respândirea gustuluĭ culegerilor şi întindereĭ acestor fenomene sunt savanţiĭ englezĭ şi eĭ aŭ pus cuvîntul la modá. Pe urmă e cel maĭ potrivit cuvînt ce se poate gasi şi aceasta e de ajuns.

Limba engleză are o mulţime de cuvinte micĭ, foarte scurte, telegrafice, cu o mulţime de înţelesurĭ; ast-fel cuvîntul *sport* care, cu cincĭ litere, arata toate exerciţiile la aer: vînatoare, pescuit, călătorie, vâslitul, etc. Cuvîntul *folklor* e vrednic şi el sa intre în limba noastra, pentru ca şi el îngăduie sa zicem de o data o gramada de lucrurĭ.

www.digibuc.ro

Să'l cercetăm cu deamănuntul şi vom vedea ce conţine.

Literalmente, cuvîntul *folklor* e alcatuit din alte două: *folk*, însemnează «oameni de jos, clase populare» şi e acelaş cu nemţescul *volk*, «popor;» al doilea *lore*, însemnează «ştiinţa.» *Folklor* e deci «ştinţa claselor populare» şi prin aceasta se înţelege tot ce poporul ştie întru câtva prin el însuşi, fară ca vre-o elită intelectuală proaspăta, nouă, preoţi, institutori, poeţi, scriitori — sa fi venit *d'adreptul* să'l înveţe, adică fabulele, basmele, legendele, cântecele vechi, ghicitorile, rimele şi jocurile de copii, leacurile superstiţioase, obiceurile de la unele serbatori, proverbele, zicalele meteorologice, credinţele asupra lunii, stelelor, vrajitoarelor etc, toate lucrurile pe care poporul şi le lasă din tată în fiu, prin viu graiu, fără amestecul şi mai tot-d'auna în ciuda amesteculuĭ claselor cultivate.

Ceea ce numim dar *folklor* nu e o ştiinţa, nu e de cât o grămadă de documente. E folklor toată viaţa populara or sălbatica,

www.digibuc.ro

întru cât se dezvolta alaturĭ or în afara de acţiunea aristocraţiilor civilizatoare. Incetează acolo unde se iveşte ştiinţa pozitiva a laboratoarelor, speculaţia filozofuluĭ, preotul purtator al uneĭ evangeliĭ or al uneĭ teologiĭ, institutorul cu cartea sa de citire, legiuitorul armat cu un cod, or artistul deosebit de mulţime.

Nefiind dar în limba noastră nicĭ un cuvînt care să ne deştepte printr'un număr mic de silabe toate ideile ce dezvoltam, trebue sa întrebuinţăm pe cel cu care se slujesc savanţiĭ englejĭ, şi să'l primim în limba ca şi pe cuvintele: *wagon, sport, jokeŭ*, etc.

Deslușiiŭ cuvîntul.

Acum să venim la fapt.

La ce să ne ocupăm de aceste *vechiturĭ?*

Iata la ce: Toate aceste vechiturĭ sunt ades foarte interesante în ele însele. Mulţi ţaranĭ ştiŭ basme, tot aşa de bine facute ca cele ale luĭ Perrault; fetiţele noastre cântă, învârtindu-se, cântece încântatoare, şi unele obiceiurĭ vechĭ sunt pentru noĭ pline de farmec.

www.digibuc.ro

Toate lucrurile acestea aŭ un parfum placut de ţară, ne amintesc asemenea vremea frumoasa a copilărieĭ şi a bunelor bunici.

Ei bine, toate aceste lucruri vechĭ sunt pe cale de a se perde, de a peri, zdrobite de maşinele cu aburĭ, trăznite de electricitatea telegrafuluĭ, lasate afara din lege de catre codurile noastre. Sistemul nostru de acum al instrucţieĭ populare, chiar când nu luptă împotrivà-le pe faţă, le sufla pe dedesubt şi pentru vecie, schimbând felul de a judeca al poporuluĭ. — Ţaranul batrîn din Ardenĭ cu şapcă albastră, care povestea seara în cârciumă fabule băeţilor, se perde din ce în ce maĭ mult.

De câte orĭ treceam prin câte un sat, dacà întrebam de maĭ sunt oamenĭ carĭ să spuna seara istoriĭ, dobîndeam acest raspuns: «Era o femee bătrână care ştia atâtea şi atâtea, în cât par'că era vrăjitoare, dar a murit anul trecut».

Nu trebue să lăsăm sa se risipeasca averea intelectuala a celor carĭ nu ştiŭ citi, fara a'ĭ pastra rămăşiţele. Peste două-zecĭ

www.digibuc.ro

de anĭ va fi prea târziŭ şi iacă de ce pretutindenĭ în Europa se înfiinţează societaţĭ şi reviste, avênd drept ţintă să culeagă ce a maĭ rămas din *folklor*.

Dar pe urmă, pe urmă? va zice cititorul sceptic. După ce veţĭ umplea bibliotecele cu făşcioare şi cu cărţĭ, la ce vĕ vor sluji toate acestea? Povestirile d-voastră sunt une-orĭ pline de haz, ciudate, dar pe urmă? Copiiĭ strâng mărcĭ de scrisorĭ, ele îi vor ajuta să înveţe niţica geografie politică, dar pe urmă? *Folklorul* d-voastra e oare maĭ inteligent de cât mărcile? Înţeleg de ce străpungem sărmaniĭ fluturĭ cu ace, de ce punem etichete bucăţelelor de piatră aşczate în cutiĭ, de ce strivim bietele floricele între foĭ de hârtie. Dar basmele, cântecele, superstiţiile, sunt ore într'adevăr vrednice de a fi culese, maĭ cu seamă când nu sunt frumoase?

Pentru a răspunde cum trebue acesteĭ întrebărĭ de o cutezanţa foarte filozofică, ar trebui un volum.

Mĕ voĭ mulţumi a spune cele ce urmeaza:

www.digibuc.ro

In serile de Maiŭ, când copiiĭ din Liége, scutură copaciĭ, spre a face sa cada gândaciĭ, eĭ caută a'ĭ face sà se lase a fi prinşĭ zicêndu-le:

«Abalow vine dle mi Vo-z are de pan rosti[1])» (Gândace vino la mine, că'ţĭ daŭ pâine prajità).

Să încercăm a desluşi aceste cuvinte:

Aţĭ luat vre-o dată seama la un copil care se izbeşte de un scaun?

Ce face?

Incep să bată scaunul cu mănuşiţa.

De ce?

Pentru că gândeşte că scaunul a facut într'adins aşa, că scaunul are o voinţa ca a luĭ. Tot aşa vorbeşte cu toate animalele, pentru că crede că ele îl pot înţelege, ca aŭ aceleaşĭ patimĭ ca el, ca se hotărăsc în urma aceloraşĭ cuvinte.

Azĭ copilul încetează de timpuriŭ a simţi ast-fel. Incet-încet, sub înrîurirea persoanelor maĭ vrednice, inteligenţa i se deşteapta şi zăreşte o mulţime de deosebirĭ—care nu'l izbiseră maĭ nainte între el, scaun, şi pisica.

1) Pe limba walonă.

www.digibuc.ro

Dar a fost o vreme când părinții nu erau mai înaintați de cât copiii lor, când oamenii îmbatrâneaŭ fară a eși din copilarie și unele parți de omenire, *salbaticii* or ceĭ puțin civilizați din America, Africa și Oceania, sunt și azi tot așa. De aceea îi vedem vorbind ca și copiii cu gândacii, și mai mult: facênd dupá cum vorbesc.

In Brazilia, femeile din Tupinambas se pun în fața furnicarelor și chiama furnicele, făgaduindu-le alune, etc.

Concluzia e că salbaticii sunt copii mari și ca într'un chip copii din Liége sunt salbatici mici. Oare cred ei azi: 1. ca gândacilor le place pâinea prajita; 2. că e de ajuns sa le fagaduiasca pâine, spre a'i face sa vie? Nu. Dar în vremurile foarte vechi, copiii aŭ crezut fara îndoiala aceasta; caci de n'ar fi fost'așa, nu le-ar fi venit în gând nici o data sa o zica. Va sa zica, or ce literatura copilareasca vine, mai mult or mai puțin schimbata, din vremurile foarte vechi.

E deci bine sá culegem o rima mica ca

www.digibuc.ro

abalow, vine dle mi. E unul din miile de fapte ce ne pot îngàdui sá pricepem cum se dezvoltă inteligenţa, în individ şi în specie. Neînlăturata tendinţă a copiilor şi a sălbaticilor sá dea un suflet tutulor realităţilor naturiĭ e rădacina adânca a vegetaţiunilor superstiţioase. Dacă omul nu ar fi crezut cà soarele avea o voinţă ca ar sa, nu 'ĭ-ar fi aratat cultul ce 'ĭ-a arătat.

. . . . . .

Trec la basme.

Toţĭ cunosc scena aceea frumósă din drama cea maĭ puternică a luĭ Shakespeare, în care bătrânul rege al Bretanieĭ, Lear, atins de nebunie, vrea sa 'şĭ împarţă regatul între cele treĭ fiice ale sale ca pe o prăjitură, dând partea cea maĭ bună celeĭ care va şti sa 'l mângâie maĭ bine.

Nu trebue sa credem că Shakespeare a născocit ţesatura acesteĭ scene. Aci, ca şi în maĭ multe drame ale sale, el s'a mărginit sá transforme în cap de operă o piesa rea a unuĭ predecesor al sĕŭ. Şi această piesa luase scena aceasta cu restul drameĭ de la

www.digibuc.ro

un cronicar care o luase de la un altul, etc. Asta ţesatura s'a plimbat într'adevar prin toata literatura evuluĭ de mijloc ; e un basm, şi un prieten al meŭ, d. Simon, l'a gasit maĭ zilele trecute sub forma Walonă la Châtelineau. Iacă în traducţie literară cum povestesc pe *Regele Lear* nişte oamenĭ carĭ nicĭ n'aŭ auzit de Shakespeare :

Era o dată un rege care avea treĭ fete. Intr'o zi le întrebă cum îl iubesc. Cea d'ntâiŭ îĭ răspunde : «ca pâinea» ;—a doua : «ca vinul» ; şi a treia : «ca sarea».

Crezênd ca cea d'a treia nu 'l iubeşte, o dădu afară din palat. Un alt rege s'a suparat din pricina aceasta şi a luat pe fată la el.

Intr'o zi, ăst rege dă o masă mare şi poftește pe tatăl feteĭ. Toate eraŭ bune, dar sare nu era în nicĭ un fel de bucate. Când îl întreba pe cel poftit de 'ı place mâncarea, el răspunse : «Da, dar păcat ca nu a pus sare în ele».

In sfîrşit, a înţeles ce vrea să zică aceasta şi 'şĭ-a luat fata înapoĭ cu dragoste.

Toata ţesătura *Regeluĭ Lear* se află în basmul acesta. In piesa găsim pe regele cel batrân, pe Regano, pe Goneril, pe Cordelia şi

www.digibuc.ro

până şi pe regele Franţei care ia la el pe fata cea izgonita de tatăl sĕŭ. Aceeiaşĭ planta a produs pe umila noastra floricica din Folklor şi pe cea frumoasa a teatruluĭ englezesc. Şi aceasta nu micşoreaza gloria lui Shakespeare.

E o idee noua de tot aceea că artistul trebue să'şĭ ia din el însuşĭ materia opereĭ sale. Sculptorul nu e silit să 'şĭ facă singur marmora cu care lucreaza, dramaturgul nu e siiit nicĭ el sa 'şĭ născocească intriga. Subiectele de dramă şi de epopeie sunt ca başicele de sticla în fierbere şi pe care suflătorul de la sticlărie le ia în vîrful baţuluĭ. Geniul e să sufli în ea şi morala comparaţieĭ ce făcuĭ — şi se pot face asemenea comparaţiĭ pentru cea maĭ mare parte din operile sale — morala e că din toţĭ sticlariĭ arteĭ timpuluĭ trecut, Shakespeare e cel care a avut pulmoniĭ maĭ puternicĭ.

Exemplul ce dăduĭ nu e unic. Daca cercetăm toăte literaturile, ajungem la un sub sol de artă populară nepersonala, adică la niște fabule, la niște formule micĭ ritmate

www.digibuc.ro

şi cele pe care le gasim pe la ţară pe la noĭ sunt variante de multe orĭ curate.

Ce este oare Iliada? Un basm popular, care s'a amestecat cu anunţările asediuluĭ unuĭ orăşel de pe coasta Asieĭ şi a slujit de centru de atracţie unor cântece alcatuite spre cinstea razboinicilor carĭ aŭ luat parte la el.

Tot aşa şi pentru epopeia germanica. Brunhild scăpata din somnul eĭ magic de către Sigurd este *Frumoasa ce doarme în pădure* osîndită de o zînă rea sa stea adormita o sută de anĭ şi pe care o deşteaptă un prinţ.

— Bine, bine, va zice iar cetitorul de adineaurĭ, sticlarul a scos din sticla în fuziune cristale subţirĭ, dar pe urmă? De unde vine sticla aceea? Din ce e facuta? De ce e uneorĭ roşie, alteorĭ albastra or alba? In sfârşit la ce oamenii 'şĭ-aŭ închipuit istoriĭ în care e vorba de cizme cu care facĭ şapte poştiĭ dintr'un pas, prinţese care dorm o suta de anı, vitejĭ carı omoara balaurĭ cu şapte capete,. etc...

'Mĭ ar fi peste putinţa aci sa daŭ răspunsurĭ desăvârşite acesteĭ ploĭ de întrebarĭ;

www.digibuc.ro

maĭ întâĭ ar fi lung; pe urma trebue să mărturisim ca nu s'aŭ putut afla toate până acum.

Cu toate acestea, vreaŭ ca drept exemplu pentru toata problema să înfaţişez două lamuriri.

Vĕ aduceţi aminte de Toma Piticelul şi de capcaunul care vrea să'l manânce pe el şi pe fraţiĭ luĭ? La ce 'şĭ-aŭ închipuit oamenii fiinţe care mănânca copiĭ micĭ? Copiiĭ micĭ nu se manânca. Aşa e, dar pe vremurĭ s'aŭ mâncat. S'au mâncat chiar oamenĭ marĭ şi acest obiceiu viţios se găseşte şi azĭ la uniĭ salbaticĭ din ce în ce maĭ rarĭ. Şi basmele, azĭ nimenĭ nu se maĭ îndoeşte de aceasta, s'au făurit şi raspândit pe nişte vremurĭ când se gaseaŭ maĭ mulţĭ mâncatorĭ de oamenĭ de cât azĭ, când unele populaţiĭ se omoraŭ şi se mâncaŭ, în vreme ce azĭ printr'un oare-care progres, foarte relativ, nu se maĭ omoara de cât naţiunile şi nu se mănâncă. Căpcăunul luĭ Toma Piticelul e un fapt divers preistoric.

Un basm ale căruĭ variante se află pre-

www.digibuc.ro

tutindenĭ, şi maĭ cu seamă în Belgia, începe aşa:

Era o dată un om sarac care semănă un fir de bob în grădină. Bobul crescu, crescu până la cer. Omul se urcă pe el şi ajunse până la raiu. Bătu la poartă, sfîntul Petre veni de 'ĭ deschise, etc.

Acest bob care creşte pâna la stele ne miră. Pentru ceĭ carĭ 'şĭ-aŭ închipuit începutul acestuĭ basm, lucrul era foarte firesc. Multă vreme omul a crezut ca cerul era un acoperiş puţin departat proptit de copacĭ or de munţĭ şi ca o plantă ceva-ceva maĭ rasărită îl putea ajunge uşor. Aceasta închipuire sălbatica se iveşte une-orĭ de la sine la copiĭ. Un băicţel de cincĭ anĭ îmĭ zicea într'o seara aratându'mĭ o stea:

«Ia uita-te la lumina aia frumoasa de pe tavanul stradeĭ».

Formula noastra obicinuita de *boltă cereasca* nu e o comparaţie. E rămăşiţa fosilă a uneĭ credinţe vechĭ pe care am fi împărtăşit-o toţĭ, daca câţi-va astronomĭ nu ar fi făcut sá sara cu dinamita calculele lor, bolta d'asupra careia locuiaŭ zeiĭ.

www.digibuc.ro

Niște simple zicale pot fi tot atât de interesante de studiat ca și basmele.

Când plouă cu soare, noĭ zicem—și încă nu numaĭ în Belgia—ca «dracu își marită fata.»

De unde vine vorba aceasta?

Maĭ multe mitologiĭ, cel puțin printre popoarele de rasa noastra, vorbesc de căsătoria divinităților or geniilor cerului. In India e unirea mistică a zeuluĭ Șoma cu Sûryâ, fata soareluĭ: în Grecia e casătoria sfânta a luĭ Zeus și a Hereĭ cunoscuțĭ sub numele latine de Jupiter și Junona. Expresia noastră walona e cea din urmă rămașiță a unor asemenea mituri. Dracul aci nu trebue să se sperie. Cucerirea creștinizmuluĭ la începutul evuluĭ de mijloc a fost în multe locurĭ și pentru multe lucruri mai cu totul, numaĭ cu numele, marginindu-se a dezboteza ceea ce nu putea nimici. Pentru legende spre pildă, omul din popor caruia un calugar venea de 'ĭ spunea că Dumnezeul a caruĭ istorie o spunea era un drac, schimba numele personagelor dar nu înceta nicĭ de a o spune, nicĭ de a o crede.

www.digibuc.ro

Multe lucruri foarte vechi s'aŭ păstrat cu chipul acesta sub etichete a căror înfaţişare e creştină, etichete care însă sunt foarte uşor de dezlipit. Expresiunea: *Li dyăl marcy si fcy*, e deci de ajuns spre a ne duce către epocele depărtate când nu se gaseaŭ nici tratate de fizică, nici manuale de astronomie, când spre a desluşi toate fenomenele care 'l înconjuraŭ, omul—*şi n'ar fi putut gândi altfel*—credea că toate fiinţele aŭ voinţe asemenea cu ale sale, vĕzênd *cu ochii* o nuntă cerească în veselia unei raze de soare în mijlocul unei ploi repezi, o cearta mai mult or mai puţin caznică în câte-va bubuituri de tunet, o bataie în fie-care furtună, şi o punte Dumnezeiasca în fie-care curcubeŭ.

Acum putem respunde întrebărei: «Ce este folklorul?» Grămada de rămăşiţe din toate vîrstele ca nişte întipăriri de plante pe bucăţi de cărbuni de pământ or de oase de ale namilelor dinaintea potopului, ne fac sa trăim din nou toată viaţa omenirei celei batrâne. Aceste rămaşiţe trebue să le strângem, şi să le studiem; să le culegem pen-

www.digibuc.ro

tru ca dacă nu ne grabim sa le catalogam nu va maĭ rămâne nimic din ele peste câteva zile, să le studiem pentru că într'o superstiţie de sat ca şi într'un basmu al unuĭ negru din Africa, se póte găsi soluţia vreuneĭ probleme întunecate din istoria morala a omuluĭ.

Şi acum cititorul póte lua în mâinĭ cărţile ce coprind aceste vechiturĭ; şi nu va rîde de ele, căcĭ va şti de aci înainte că toate aceste nimicurĭ aŭ avut cuvânt de a fi, ca într'un minut or altul al evoluţiuneĭ, credinţele ce ne par maĭ fara înţeles, ca acelea ale strigoilor, aŭ fost tot aşa de deneînlaturat, de bine judecate, precum sunt azĭ încredinţările noastre ştiinţifice.

Nu se va mira ca în veacul nostru, al XIX-lea, vede atâtea vechiturĭ. Civilizaţia abia ţine de erĭ; pamântul e încă plin de ruinele vecheĭ clădirĭ, şi când ne gândim cât de puţină vreme a trebuit spre a le resturna, încredinţaţĭ de mergerea înainte neînvinsă a omuluĭ, nu putem de cât sa ne uităm cu un zîmbet de scepticizm şi de dra-

www.digibuc.ro

goste la bietele lucruri vechi ce nimicim numai când le deslușim.

Nimeni nu rîde de fetița care își înfașe papusa. Nimeni nu o oprește de a face aceasta. O lasa sa se mareascâ.

www.digibuc.ro

I

FINUL LUĬ DUMNEZEŬ [1]

A fost odată un om care avea copiĭ mulţĭ.

Acuma de... mulţĭ ca mulţĭ, dar vezĭ că era sărac lipit pămîntuluĭ. Nevestiĭ şi copiilor le chioraiaŭ maţele de foame, n'aveaŭ nicĭ zdrenţe pe eĭ, şi la el banĭ nicĭ de prăsilă. Dar, vezĭ dumneata păcatu, când

1. Povestit de mama mamiĭ, *d-na Maria Pariano*, care 'l-a auzit când era copilă la Mihăleştĭ, în Vlasca, de la o tărancă bătrână.

www.digibuc.ro

e el să fie şi maĭ mare: cum facu, cum nu facu, se pomeni cu nevasta borţoasă iar.

Când iĭ spuse, întâĭ să'şĭ ia omul câmpiĭ şi maĭ multe nu, dar pe urmă se gândi ca poate or o eşi copilu mort, or una or alta... Dar când se pomeni cu dânsul zdravan şi sănătos, şi se gândi el c'o să maĭ aiba un suflet de hrănit, se chibzui să plece în lume să caute, sa vază n'o da încailea peste vr'un naş bogat, că altă nădejde nu maĭ avea.

— Fă, nevastă, grăi el, fa'mĭ o turta de malaĭ şi 'mĭ-o pune 'n traistă. Infaşe ş'al copil în niscaĭ zdrenţe şi sa mĕ duc aşa la un noroc, sa vedem n'oĭ da peste vr'un naş maĭ de Dumnezeŭ!

'I-a făcut nevasta turta, 'ĭ-a pus copilul în trenţe, 'şĭ-a luat el ziua bună de la ea, şi, după ce s'a închinat să'ĭ iasă lucru în plin, a plecat.

Merse el cu copilul olicăind de foame, şi mergênd, iacă se întâlneşte cu un om.

— Un'te ducĭ, vere cu copilu-ăla aşa micşor? îl întreba omul, nu vezĭ că s'a spart ţipând de foame ?

www.digibuc.ro

— Un' sa mĕ duc, vere?... Ia mĕ duc sa'ĭ găsesc un naș, sa'l boteze.

— Ad' să 'ți-l botez eŭ.

— Da ce'mĭ daĭ?

— Ce 'ți-oĭ da, 'ți-oĭ da eŭ.

— Da cine eștĭ dumneata?

— Eŭ sunt dracu-draculețu al fetelor ș'al nevestelor.

Și scoase căciula și arătă românuluĭ două cornițe ascuțite și aduse.

— Dacă eștĭ dracu, zise românu, să te ducĭ la draciĭ tĕĭ, bată-te crucea, că nu'mĭ daŭ eŭ copilul în legea drăcească; maĭ bine sa'mĭ moară 'n brațe.

Dracu când auzi de cruce și peri.

Românul plecà înainte.

Maĭ încolo iaca se întâlnește c'un unchiaș.

— Unde-aĭ plecat, màĭ omule, cu copilu țipând? îl întreba unchiașul.

— Ia ĭĭ caut și luĭ un naș maĭ cu dare de mâna, că uite și uite...

Și'ĭ spuse omul cum era de sarac, câți copiĭ avea, în sfârșit toata pricina pentru care plecase d'acasa cu copilul.

www.digibuc.ro

— Paĭ să mi-l daĭ sa 'ţĭ-l botez eŭ, daca e aşa, a fost zis unchiaşul.

— Da cine eştĭ dumneata?

— Iaca om sunt ; ce-aĭ tu să mĕ 'ntrebĭ cine sunt?... Iţĭ botez copilul la un mărăcine, îĭ zic «crezu» şi iaca...

— Da de dat ce'mĭ daĭ?

— Iĭ vedea tu.

— Daca nu'mĭ spuĭ, nu ţi'l daŭ să'l botezĭ.

— Lasă cà'ĭ vedea pe urma.

— Nu vreaŭ ca... cine ştie.

Şi plecă înainte cu copilul ţipând.

Nu umblă mult şi îĭ ese înainte tot unchiaşul ala. Venea pe cale din potriva românuluĭ.

— Da pe unde dăduşĭ, nene, de 'mĭ eşişĭ înainte, că nu vĕz nicĭ o potecă lăturaşe? întrebă românul minunându-se.

— Lasă aia, rĕspunse unchiaşul, ce facem cu copilul, că uite 'ţĭ moare 'n braţe?

— Ce să facem?... Spune'mĭ ce'mĭ daĭ şi te fac naş.

— Eŭ 'ţĭ-am spus ţic, îţĭ daŭ eŭ ce 'ţĭ-oĭ da.

Românul cu copilul iar nu vru, dar ple-

www.digibuc.ro

când înainte, abia se depărta ca de vr'o treĭ-patru stânjenĭ şi vĕzu că copilul începe sa'ĭ amorţească în braţe şi speriindu-se sa nu moară nebotezat s'a întors repede îndarat şi 'l-a dat unchiaşuluí sa'l boteze.

'L-a luat unchiaşul, 'l-a botezat şi pe urma a grait omuluĭ aşa:

— Când o putea vorbi copilul, să'l învеţĭ să se gândeasca la naşicu or de câte orĭ o vrea câte ceva şi năşicu 'ı-o da.

Şi pieri unchiaşul ca naluca.

Pasĕ-mi-te ăst unchiaş era Dumnezeu, caruia i se facuse milă de bietul român sarac, şi'ĭ eşise înainte ca să'l ajute.

Copilul cum se simţi botezat, cum se înviora de par'ca creştea în braţele luĭ tata-seŭ.

Bietul om acum nu se maĭ gândea la ce 'ı-o da naşu, el era bun bucuros ca'şĭ vedea odrasla voioasa.

Apucă îndarat spre casă.

Tot punênd el un picior înaintea alulalt, iacă'l sosesc de pe urma, nişte chervane marĭ pline cu marfă, cu caĭ mulţĭ înhămaţĭ, cu clopoţeĭ la gât, cu lume, cu slugĭ de se

www.digibuc.ro

stîrnisc pulberea imprejurul lor deabia îĭ maĭ zareaĭ.

Se dadu omul alaturĭ cu drumul ca sa nu'l calce, şi aştepta pâna sa treaca, sa se maĭ domoleasca pulberea.

Când se depărtară bine chervanele şi se risipiră valurile de praf, ce sa vază omul în mijlocul drumuluĭ?... o traistă aşa mică facută din piele. Puse mâna pe ea... traista grea; o zgudui niţel.... zornaia bănetul în ea, ca la zărafie, se uită în ea... numaĭ aur de'ı lua vederile.

Bietul om sárac... sarac, dar era cinstit. 'Şı-a închipuit cá traista a căzut din vr'unul din ale chervane de trecuserà şi a început să dea fuga, cât a putut, dupa ele strigând pe ómenĭ ca să le dea înapoĭ baniĭ pe carĭ îĭ perduserà.

Ăia de unde? că din ce alerga omul dupa eı, din aia par'ca se depărtaŭ maĭ tare.

Daca vezu şi el aşa, ce s'a gândit?

— Măre, să vede c'o fi de la Dumnezeŭ sfîntu sa fie baniĭ aı meĭ.

Şi 'şĭ urmă calea bucuros peste măsura.

www.digibuc.ro

Ajungênd acasă spuse nevesteĭ cum şi ce fel 'ĭ se întâmplase, se bucură şi ea, firește, şi'şĭ durară o pereche de case, îşĭ cumpărară de tóte, ca omul cu dare de mână, care va să zică, şi porniră să traiască bine şi din belşug.

Trecu heĭ!... vreme la mijloc
Copilul se făcuse flacaŭ.

Intr'o zi vĕzênd o turmă frumoasă de vite care se apropiase păscênd de casa lor, îĭ facu pofta frumuseţea vitelor şi, când se întórse tat-săŭ acasă séra, îĭ zise :

— Tata, de ce n'avem şi noĭ o turmă d'aia de vite, să mĕ puĭ pe mine să le pazesc ca mult 'mĭ-ar fi dragĭ!...

— Heĭ, taĭcă, acolo e bănet bagat... Unde 'mĭ dă mie mâna să cumpăr aşa turmà de vite?

Că, vezĭ dumneata, baniĭ se cam isprăviseră, că de luat luase românu din eĭ, dar de sporit nu'ĭ maĭ sporise.

Dar îşĭ aduse aminte de vorbele unchiaşuluĭ care'ĭ botezase copilul.

— Ia să 'ncerc, se gândi el.

www.digibuc.ro

Şi zise băiatului:

— Ia ascultă, taică; ia gândeşte-te tu la naşicu, şi róga-te 'n gând sa'ţĭ dea şi ţie o turma de vite.

Acum numaĭ sa nu te uiţĭ minune, vere, ca nicĭ n'apucă baiatul să se gândeasca bine şi se umplu batătura şi tot coprinsul românuluĭ cu nişte boĭ şi cu nişte vacĭ şi cu nişte bivolĭ şi bivoliţe de sa le deochĭ de frumóse şi maĭ multe nu. Iar copilul se pomeni îmbracat cu nişte haine curate şi mândre.

Satul în care a fost locuind finul luĭ Dumnezeŭ, era lânga palatul împăratuluĭ ţinutuluĭ aluia.

Impăratul avea o fata frumósa tare. Asta fata eşind odata sa se plimbe la câmp cu o róba a eĭ, care o îngrijea, dadu cu ochiĭ de flacău pazindu'şĭ turma, şi vĕzêndu'l chipeş şi curaţel, se uita la dênsul cam cu ochiĭ galeşĭ.

Baiatul, de!... cam începuse a'ĭ mirosi şi lui a catrinţa, şi vĕzênd ca fata împaratului

www.digibuc.ro

nu'şĭ maĭ lua ochiĭ de la el, iĭ zîmbi răsucindu'şĭ mustaţa de'ĭ mijea binişor, bat'o pârdalnicu!

Dar feteĭ, vezĭ dumneata, i s'a parut obrăznicuţ baiatul, şi a azvîrlit în el cu o surcea. Nu l'a izbit, şi el, luând şi el o aşchie de lemn, a aruncat spre ea şi a atins'o, şi cum a atins'o, cum a ramas fata însarcinata.

Azĭ însarcinata, mâine maĭ însarcinata, se facu pântecele feteĭ mare până când baga de sémă împaratul. Daca bagă de séma, se mânie cumplit şi nu vru sa creaza pe fata ca nu era vinovata întru nimic. Róba iar spuse ca ea n'a slabit'o de fel din ochĭ, dar ca nu ştie alt de cât ca o data a aruncat fata într'un cioban cu o aşchie şi el în ea iar aşa, şi el a fost atins'o cu aşchia, iar altceva nu maĭ ştia.

Atât 'ĭ-a fost împăratuluĭ: sa auza de cioban, ca s'a şi încredinţat în mintea luĭ ca el era de vina şi punênd mâna pe el, ca'şĭ paştea turma tot pe aproape de palat, 'ĭ-a osîndit la mórte pe amândoĭ. Dar fiindu'ĭ mila de plânsetele împăratesei care

www.digibuc.ro

plângea, de ţi se rupea inima s'o fi auzit, le-a schimbat pedépsa: a hotărît să'ĭ puie pe amândoĭ pe o corabie de sticlă şi să le dea merinde pe treĭ zile şi să'ĭ lase în voia valurilor fară cârmacĭ, fara nimic, să se spargă corabia de vr'o stânca, or să móră ei de fóme.

Aşa a şi făcut.

Porni corabia pe valurile repezĭ ale rîuluĭ.

Feteĭ îĭ daduse măsa fel de fel de mâncarĭ alese şi dulceţurĭ şi póme, maĭ mere, pere, ba şi zmochine ci-că eraŭ prin ţara aia.

Băiatul luase şi el un malaĭ doua, o tivga cu lapte, nişte ceapa, câţĭ-va căţeĭ de usturoĭ, ca ţeranul de...

Când li se facea fóme, se aşeza fie-care la locul luĭ, şi scotea ce avea, şi mânca.

Fata vezênd ce mânca flăcaul, îĭ dadu să guste şi el din ce avea ea, şi dintre tóte ce'ĭ căşunase luĭ pe zmochine.

Numaĭ îl auzeaĭ aşa din când în când :

— Măria ta, maĭ aruncă 'ncoa o zmóca d'alea.

Peste treĭ zile li se sfîrşiră merindele.

www.digibuc.ro

Eĭ, ce te facĭ? că începu a li se face gol la burtă.

Băiatul îşĭ aduse aminte de năşicu-săŭ şi'l rugă să'ĭ dea ceva să mănânce.

Cât aĭ clipi se întinse în corabie o masă cu fel de fel de bunătăţĭ şi tóte din belşug, de s'a fost minunat de tot fata împăratuluĭ şi 'l-a întrebat :

— Da cum făcuşĭ tu de dobândişĭ aşa masă, măĭ?

— Iaca bine, am rugat pe năşicu... fă-te 'ncoa şi dumneata de mănâncă, dacă pofteştĭ.

— Da cine e năşicu-tĕŭ?

— Năşicu, cine?

Mâncară eĭ bine, băură ; după ce se îndestulară se strânse masa singură şi pieri ; când li se făcu fómę se ivi iar... în sfîrşit din aia trăiaŭ eĭ bine, ba trăiaŭ bine de tot că începusera şi să se uite cu drag unul la altul, ştiĭ, cum trebue.

Intr'o zi fata zise :

— Ia ascultă, dacă 'ţĭ face ţie năşicu-tĕŭ ce'ţĭ cere inima, de ce nu'l rogĭ să ne scóţă pe uscat şi să ne dea o căsuţă să nu ne

www.digibuc.ro

mai balabănim pe aste valurĭ, ca mi s'a facut greață.

— Sa'l rog, de ce nu?

Și se rugă băiatul și numaĭ cât se rugă, ca se pomenira amândoĭ într'un palat minunat de nu s'a maĭ fost găsit așa palat nicaierĭ.

Și ast palat, cum a vrut Dumnezeŭ, s'a fost ridicat într'un ostrov aprópe de palatul tatăluĭ feteĭ. Ci-ca coperișul 'ı-ar fi fost numaĭ de aur și presarat cu pietre scumpe de aŭ fost sclipind la sóre de nu te puteaĭ uita la el de fel, și era mare și frumos de... în sfîrșit zi'ĭ facut de Dumnezeŭ și lasa'l. Iar înăuntru masa s'ar fi pus și ridicat singură, și talerele, cuțitele, furculițele, lingurile, ólele, tóte alea. ci-ca aŭ fost avênd câte un vataf de li s'aŭ fost supus luĭ la tóte ce le poruncea. Palatul tatăluĭ feteĭ, coșcogemite împăratul, ar fi fost bunióra bordeĭ pe lânga al durat de Dumnezeŭ luĭ finu-sĕŭ.

Acum, firește, de ăst palat s'a dus repede pomina în tot ținutul. Pe împarat nu 'l-a răbdat inima să nu se ducă și el să'l vaza.

www.digibuc.ro

S'a dus.

Dacă s'a dus a cerut voe să intre să'l vaza şi pe dinăuntru.

Fiĭ-sa îl vĕzuse venind şi spuse ceva vătafuluĭ lingurilor — un linguroiŭ mare numaĭ aur şi petre scumpe pe aur — şi după aia porunci să'l poftéscă, iar ea ramase într'o odaie unde nu avea voie sa intre împăratul.

Pe când se uita el şi se minuna de tóte alea, iaca i se făcu fóme şi, cum i se făcu, cum se pomeni cu o masa plină de tóte bunatăţile ca i se ridică înainte din duşumea.

Se cruci omul şi după aia se aşeza sa mănânce.

Pe când mânca el cu poftă din mâncările alea gustósele, vătaful lingurilor se furişă pe nesimţite în carâmbul cizmeĭ împaratuluĭ, şi când plecă împăratul, când ajunse la pórta palatuluĭ, se pomeni cu un slujitor că'ĭ ese înainte şi'ĭ zice :

— Dumneata aĭ luat o lingura ?

— Eŭ ?... ce lingură ?

— Lipseşte o lingură scumpă de la masă.

www.digibuc.ro

Impăratul se supără şi se întoarse în palat făcênd gură, că el e împărat al ţinutuluĭ şi cum îndrăzneşte o slugă să'l facă pe el hoţ?

Tot făcênd gură ajunse în odaia unde mâncase.

— Nu te supăra, Măria ta, ĭĭ zise slujitorul, da am poruncă de la stăpânu-meŭ să te caut.

Împăratul se îndârjise de tot, dar se învoi, căcĭ se ştia omul cinstit.

Când să'l caute, iaca lingura în carâmbul cizmeĭ.

Incepu bietul om să se jure că n'a furat'o el, că nicĭ n'a vĕzut'o cu ochiĭ lingura aia...

Atuncĭ se deschise uşa, şi se ivi fata luĭ şi'ĭ zise:

— Vezĭ, tată, cum n'aĭ furat dumneata lingura acum şi totuşĭ s'a găsit la dumneata, tot aşa n'am fost vinovată eŭ de nimic şi totuşĭ am rămas însărcinată.

Bietul împărat 'ĭ-a căzut în genuchĭ cerêndu'ĭ iertare şi a plâns de bucurie că a

www.digibuc.ro

găsit'o, căci mult plânsese de întristare şi de mustrare de cuget de când se despărţise de ea.

După aia spunêndu'ĭ fata ce putere are băiatul, pastorul turmeĭ, şi ca ea s'a îndragostit cu el, s'a învoit împaratul să'ĭ lase a se cununa amândoi, 'l-a luat la palatul luĭ, şi acolo aŭ facut nuntă împărătéscă, iar copilul cu care era însărcinată a eşit baiat şi aŭ trăit cu toţiĭ în mulţumire şi belşug ca nişte finĭ aĭ luĭ Dumnezeŭ ce eraŭ.

Iar eŭ încălecaiŭ p'o şea.

Şi vĕ spuseĭ dumneavoastr'aşa.

www.digibuc.ro

II

FLOAREA DE AUR[1]

S'a fost făcut odată, de mult, o clacă de tors la un român într'un sat, și la astă clacă a fost venit, firește, lume mai multa.

Printre lume ce să vază sateniĭ?... Un flăcăŭ galben la față și slab, dar frumos altminteri, care nimenĭ nu știa de unde era și cum, că nicĭ unul nu'l maĭ vĕzuse, dar

1. Povestit de *D-na Maria Pariano*, muma mamiĭ, care 'l-a auzit când era copilă la Mihăleștĭ, în Vlașca, de la o țărancă bătrână.

www.digibuc.ro

cum e românul primitor, nu 'ĭ-a zis nimenĭ nimic, ci 'l-aŭ lăsat şi pe el să stea acolo şi să asculte la poveştĭ şi la ghicitorĭ.

Acum clacă se făcea desişor la ăst român, şi de câte orĭ se făcea numaĭ te pomeneaĭ şi cu ăl flăcăŭ acolo; dar pe unde venea, cum venea, de unde venea.... pace, nimenĭ nu 'şĭ putea da cu socoteala, dar toţĭ luaseră seama că nu maĭ slăbea din ochĭ pe fata românuluĭ cu casa.

Fata, în vremea asta, simţea în ea ceva de nu putea pricepe ce era; maĭ înainte îĭ plăcea şi eĭ, ca fetelor, un flăcăŭ chipeş din sat; acum par'că'l uitase, par'că nu simţise nimic pentru el de când lumea, şi nicĭ pe altul nu iubea, numaĭ din vreme în vreme se gândea la flăcăul ăl galben la faţă, de venea la clacă, dar nicĭ pentru el nu simţea ca'ĭ bate inima.

Intr'o seară, după ce plecară ţăraniĭ pe acasă, eşind fata să'ĭ petreacă, şi ramânênd maĭ în urmă sîngură în tindă, numaĭ se pomeneşte cu flăcăul lângă ea că o ia de mijloc şi o întreabă:

www.digibuc.ro

— Mărioţo, ţi's drag eŭ ţie? Vreĭ tu să mĕ ieĭ de bărbat pe mine?

Fata, speriindu-se, se zmuci şi dadu dosul în casă, iar a doua zi se duse la o mătuşe, moaşa satuluĭ, care o iubea pe ea şi ştia multe şi marunte, şi'ĭ spuse ce i se întâmplase cerêndu'ĭ şi sfat ce să facă.

— De, maică, cum sa'l ieĭ tu de barbat p'ala, că nimenĭ nu ştie cine e?

— Apoĭ ce să fac, mie 'mĭ-e frică de el lucru mare, învaţa-mĕ dumneata.

— Eŭ ştiŭ... prea e galben şi tras la faţă, prea vine de nu ştie nimenĭ de unde, şi piere ca o nălucă. Să nu fie... Doamne pazeşte... maĭ ştiĭ?... Tu pun'te de toarce un ghem maare-mare de lână subţire de tot, şi, când o maĭ veni, fa-te a glumi şi a rîde cu el şi prinde'ĭ căpătâiul firuluĭ de lâna de spate cu vre-un ac întors cu ceva, ş'apoĭ după ce-o pleca, ia-te dupa el, pe urma firuluĭ, şi vezĭ unde se duce, şi vin' de'mĭ spune mie.

Toarse fata două zile şi două nopţi şi a treia zi taman fiind clacă, iacă şi flacăul

www.digibuc.ro

se aşează într'un colţ cu ochiĭ ţinta la fata.

Când se sfârşi claca şi eşi fata afară, el fu lânga ea, cum ràmase singura.

— Eĭ, mĕ ieĭ de barbat, Mariuţo?

— Şi d-ta acuma, nicĭ nu ne ştim unu pe altu, nicĭ...

Flăcaul n'o lasa să sfîrşească ce avea de spus fata, şi se întinse s'o sărute.

Ea se apară cu mâna şi aparându-se îi prinse capătâiul firuluĭ de lână de dosul mâneceĭ cojoculuĭ, şi se facu a fugi în casa, dar nu se depărtă, ci se ascunse şi se uita dupa flacaŭ încotro apuca.

Cum se depàrta el niţel, fata pâş-pâş dupa dênsul pe urma firuluĭ de lâna. Dar nu umbla mult că'l vezu deschizênd portiţa de la gardul bisericeĭ din sat şi îndreptându-se drept spre o groapa pe care o ştia fata plina de oase de morţĭ.

Se sperie fata tare şi tremurând ca frunza dete fuga îndarat drept la baba sa'ĭ spuie ce vezuse.

— E strigoi, maică, bata'l mânia luĭ Dumnezeŭ, şi nu scapĭ de el. Da tu să facĭ cum

www.digibuc.ro

te-oĭ învaţa eŭ. De 'ţi-o mai zice ca sa'l ieĭ de barbat, tu sa ziceĭ ca nu 'ţi-e a te marita, iar de-o zice ca'ţi omoara rudele or pe tine tu sa raspunzĭ: «omoara'ĭ» or «omoara-me,» numai de. împotrivit sa nu i te împotrivesţĭ ca e mai raŭ, ca daca te-o omorî am eŭ leac de te fac sa înviezĭ şi atunci daĭ peste noroc, c'aşa e legea strigoilor, pe care fete le omoara, moarte ramân, de nu e cine-va sa le învieze, dar, de e cine-va sa le învieze, apoĭ sunt cu noroc de acolea încolo.

Inima bieteĭ fete era numaĭ cât purecele.

Pâna a doua zi se schimba la faţa şi slabi de gândeaĭ cá era gata sa moara.

A doua seara i se ivi strigoiul înainte şi îĭ zise:

— Me ieĭ de barbat, Mariuţo?

— Nu, ca nu 'mĭ-e a me marita.

— Ia-mĕ, ca omor pe tat'teŭ.

— Omoara'l.

Şi drept c'a doua zi găsi pe român galben ca turta de ceara mort în pat.

Seara strigoiul iar se ivi:

www.digibuc.ro

— Ia-mĕ, Mărioţo, că te omor şi pe tine.

— Omoară-mĕ!

Şi-o omorî şi pe ea.

Daca o omorî, cum se duse vestea în sat ca a murit, cum s'a dus mătuşa, moaşa satuluĭ, acasă la fată şi când s'o îngroape, în loc s'o scoaţă pe uşe, cum se scoate mortul, a zis de a scos'o pe fereastră şi 'ĭ-a zis nişte descântece pe trup şi 'ĭ-a pus nişte buruenĭ la cap în mormînt şi tocmaĭ după ce a facut toate astea de ziseiŭ lasa de aruncă ţărîna peste cosciug.

Peste treĭ zile după ce înmormântară pe biata fata, ce se vezĭ dumneata? rasări pe mormînt o minune de floare numaĭ şi numaĭ de aur de îmbălsama vazduhul cu mirosul, şi de s'a fost strîns lumea de prin toate satele de prin prejur să o vază şi să o miroasă.

Se duse pomina într'atât de floarea de aur în cât ajunse la urechile împăratuluĭ care cum auzi, cum veni sa o vază şi el, iar vezênd'o aşa de minunată, o tăie cu un briceag de argint, o luă cu el la palatul luĭ.

www.digibuc.ro

şi o puse într'un pahar cu apa în odaia luĭ de culcare în care se încuia când se culca şi pe care o încuia când eşia dintr'însa.

In noaptea zileĭ când aduse împăratul floarea de aur în palat, cum adormi el, floarea eşi singură din pahar se dădu de treĭ orĭ peste cap şi se făcu fata, deretecă prin odaie frumos, aşeză bine hainele împăratuluĭ pe care el din iuţeală le aruncase care pe unde apucase şi se făcu pasare cu totul şi cu totul de aur şi începu a cânta de încânta somnul împaratuluĭ şi'l facu sa viseze numaĭ raiurĭ de grădinĭ cu privighetorĭ şi cu ciocârliĭ maiestre.

Când se scula împaratul de dimineaţă şi vezu odaia deretecată şi toate aşezate frumos, şi ştiind că nu putuse nimenĭ intra, căcĭ el încuiase uşa cu mâna lui pe dinauntru, rămase uimit. Iar după ce se gândi câ'-va că ce să fie, se hotărî să nu doarmă noaptea viitoare şi să vadă ce e.

Vĕzu floarea sărind din pahar, o vĕzu dându-se peste cap, făcându-se o fată de o minune de frumoasă, deretecând, schim-

www.digibuc.ro

bându-se în pasare, o auzì cântând de'ţĭ mângâia auzul, şi rămase înţelenit; iar când se facu despre ziuă, dupa ce'şi sfârşi cântecul, când era să ajunga fata a fi floare, împaratul, se desmorţi din încremeneala uimireĭ şi se repezi de mi 'ţĭ-o apucă de mijloc şi mi 'ţĭ-o săruta odată din plin ş'apoĭ maĭ marunt de zecĭ de orĭ.

Fata vĕzêndu-se prinsa, se roşi şi lásă ochiĭ în jos sfioasă, iar când o întrebă împăratul că cum şi în ce chip, ea îşĭ spuse istoria cum o auzirăţĭ, bunioară şi dumneavoastră şi împăratul necătând că era fată de ţăran ci numaĭ ademenit de frumuseţea eĭ, o luă binişor de nevastă şi trăiră mulţĭ anĭ cu bine şi eĭ şi copilaşiĭ ce facură, că, vezĭ bine, facura şi copiĭ şi or fi trăind şi acu. dar eŭ nu ştiŭ că n'am maĭ auzit de eĭ.

www.digibuc.ro

III

FLOAREA SI FLOREA[1]

A fost o dată ca nicĭ o dată, a fost un împărat mare. Ăst împărat a avut războĭ o dată cu niște zmeĭ pe carĭ bătêndu'ĭ, eĭ s'aŭ jurat că de va face nevasta împăratuluĭ fată, că era borțósă, apoĭ eĭ o fură și o batjocoresc.

Impăratul auzind așa și întâmplându-se să fie copilul ce născu împărăteasa tocmaĭ

1. Povestit de **Ion Olteanu** din Ardeal.

www.digibuc.ro

fata, a pus de a durat un turn mare cu zidurile gróse-gróse și cu gratiĭ la ferestre cât piciorul omuluĭ și dese, și acolo a pus pe domnița de cum s'a mai marit nițel.

Domnița acolo avea tovarașe o róba bătrîna, femeie credinciósă a împaratului.

Intr'o zi stând fata la fereastra și uitându-se la câmpul înflorit și verde de 'ți era maĭ mare dragul sa'l vezĭ, a poftit la o flóre frumósa. Daca a poftit a rugat pe róba să se ducă sa 'i-o culeaga. Róba s'a dus și 'i-a cules'o și 'i-a adus'o, iar ea a mirosit'o și cum a mirosit'o cum a rămas însarcinată.

Acum însarcinată azĭ, însărcinata mâine, a ajuns femeiea la vreme să nasca. Când sa se apropie ceasul iacă se pomenește fata că aude plângênd copilul în pântecele eĭ.

Eĭ minune ca asta! Ce să faca ea? 'L-a mângâiat cu vorba, 'i-a fagaduit una, 'i-a fagaduit alta, că «tacĭ cu mama c'o sa'ți fac așa, c'o sa'țĭ dreg pe dincolo...» Copilul plângea de tot. La urma urmei vĕzênd că chip sa 'l potolésca nu e, ce se apuca fata?... în

www.digibuc.ro

făgadueşte ca daca o tacea îĭ da de nevastă, de o fi baiat copilul, când 'ĭ-o veni vremea să se însóre pe Floarea florilor, care era minunea frumuseţilor.

Cum 'ĭ-a făgaduit aşa, cum a statut copilul din plâns, şi dupa ce a mai suferit ea niţel, ca la naştere, a facut baiat şi 'l-a botezat Florea că din flóre a fost făcut.

După ce 'l-a facut, 'l-a crescut ea bine, 'l-a iubit şi când i s'a facut şi luĭ de însurat, iaca într'o zi vine la măsa şi 'ĭ zice:

— «Mamă, când am plâns în pântecele tale, 'mĭ-aĭ făgaduit sa 'mĭ daĭ, când 'mi-o veni vremea de 'nsurat pe Floarea florilor de nevastă. Iaca mie 'mĭ-a venit vremea de 'nsurat, ţin' te şi tu de vorba.

— Eĭ, maică, 'ĭ-a fost răspuns măsa, am zis şi eŭ aşa ca să tacĭ, dar cum să 'ţĭ-o daŭ eŭ, de un' s'o iaŭ?...

— Eŭ nu ştiŭ, mamă, de unde de ne unde, 'mĭ aĭ făgăduit... acum să 'mĭ-o daĭ şi de nu vreĭ or nu poţĭ, apoĭ eŭ plec dupa ea s'o caut unde o fi şi s'o iaŭ de nevasta.

Dă 'ĭ măsa în sus da 'ĭ în jos, sileşte-se

www.digibuc.ro

sa'ĭ scóţa nebunia din cap, el de fel... «me duc şi me duc!...»

A plâns masa, s'a bocit, ca cum să umble el singur prin lume, cum s'o lase el singura sa móra pâna s'o întórce şi sa nu 'l maĭ vaza... de geaba ca baiatul nu se îndupleca de loc.

A plecat; s'a dus el, s'a dus, şi tot a întrebat pe unde a ajuns care ştie unde sta Floarea florilor. Nu ştia nimenĭ de ea, dar el se ducea înainte. După ce s'a dus el de se sfîrşisera şi oraşele şi satele de nu maĭ era de cât câmp gol şi pustiŭ, iaca a dat dupa mult umblet de un câmp şi în mijlocul câmpului de un bordeiu darapanat. A bătut la uşe; daca a batut s'a auzit dinauntru latrăturĭ de câine şi un glas de om batrân care a zis:

— Cine e?... de e om bun sa intre, de nu maĭ bine sa fugă, ca am o caţea de 'l face micĭ farâme.

Baiatul a raspuns ca e om bun şi a intrat; iar caţeaua s'a gudurat pe lânga el. A dat el ziua buna şi dupa aia a spus ce cauta. Bătrânul 'ĭ-a zis ca el batrân e, dar

www.digibuc.ro

de fata aia n'a auzit, dar să stea să se odihnească şi după ce s'o odihni să se ducă maĭ înainte că stă frate-sĕŭ care e şi maĭ bătrân de cât el şi care póte o fi ştiind.

Până una alta băiatul vezênd pe unchiaşiŭ muncind din greŭ 'ĭ-a dat ajutor, iar unchiaşul când a plecat 'ĭ-a dăruit un frîŭ de aramă şi 'ĭ-a zis că de va avea vr'o data trebuinţă de ceva, sa scuture frîul şi va veni un cal care 'l va ajuta şi va dobândi tot ce va dori.

A mulţumit baiatul şi a plecat.

A ajuns la fratele unchiaşuluĭ ăl maı bătrân.

Ăst unchiaş n'a ştiut nicĭ el, dar 'l-a îndreptat la ăl maĭ mare dintre toţĭ fraţiĭ care sta maĭ înçolo şi care fiind şi maĭ bătrân putea şti şi maĭ multe. Iar la plecare 'ĭ-a dăruit şi el băiatuluĭ un frîŭ de argint că şi pe el 'l-a ajutat băiatul, şi 'ĭ-a zis tot cuvintele de i le zisese frate-sĕŭ maĭ mic.

Dupa mult umblet a ajuns băiatul şi la unchiaşul ăl maĭ bătrân. Ăst unchiş ş'a în-

www.digibuc.ro

tâmplat de a fost domnul pasarilor din lumea asta.

— Ce vênt te-a adus prin locurile astea? a fost întrebat unchiașul pe baiat.

— Caut pe Floarea florilor s'o iaŭ de nevasta și fratele dumitale m'a îndreptat la dumneata ca unul ce eștĭ maĭ bătrân, ca póte sa știĭ despre ea.

— Eŭ, flacăul moșuluĭ, de batrân batrân sunt și drept e că am auzit de ea, dar unde o fi stând nu știŭ, dar să 'mĭ întreb pasarile deseara când s'or întórce; ele póte or ști.

Și pâna séra, pâna sa se întórca pasările pune baiatul mâna, ridica icĭ, ajuta colo pe batrân de 'l-a mulțumit de tot cu hărnicia și destoinicia luĭ.

Vin seara pasările stoluri stoluri; vin, vin și iar vin de nu se maĭ sfârșeaŭ și le întreba moșul, care cum venea, de știaŭ de locuința Floareĭ florilor.

Nicĭ una nu știa, dar seara de tot vezu unchiașul că lipsea un porumbiel.

Il aștepta, îl aștepta... Veni tocmaĭ heĭ încolo înoptat de tot, de l'a fost luat moșul

www.digibuc.ro

la bataie de ce a întârziat aşa, dar el a început a se ruga sa 'l ierte ca nu era vinovat că a dat de grădina Floareï florilor şi trecênd pe d'asupra 'l-a îmbătat mirosul florilor şi a căzut maï încolo ameţit şi abia pe seară de tot s'a putut dezmetici.

— Va să zică ştiï unde e gradina Floareï florilor? întreba flăcăul voios.

— Cum să nu ştiŭ!

— Mĕ poţï duce acolo?

— Te pot.

Atuncï batranul s'a dus în casă şi 'ï-a adus un frîŭ de aur şi 'ı-a zis să 'l scuture că va veni un cal numaï şi numaï de aur şi el să încalece pe el, şi sa ia şi pe porumbiel cu dênsul ca sa 'ï arate calea.

Cum a scuturat frîul, cum a eşit ca din pamânt un cal cu totul şi cu totul de aur şi a îngenuchiat înaintea luï şi el s'a urcat pe el cu porumbielul pe umar şi 'l-a întrebat pe urmă calul:

— Cum să mergem stapânĕ, ca vîntul or ca gândul?

— Ca gândul, că unde gândesc acolo sa fiu.

www.digibuc.ro

Au plecat.

Aŭ umblat eĭ cât a fost calea şi aŭ ajuns, şi a vèzut flăcául palatul Floareĭ florilor, s'a dat jos de pe cal şi s'a dus acolo îmbracat în nişte haine zdrenţuite şi a întrebat de nu e loc pentru o sluga harnică ca el e doritor sá se bage slugă.

Cum s'a întâmplat, vezĭ dumneata acum, ca taman trebuia o slugă la palat, şi fiind băiatul chipeş şi tînăr 'l-aŭ băgat sluga pe el să îngrijească de florĭ.

Duminică fiind el în grădina, ce sa vazà? Ese Floarea florilor îmbrăcată mândru de nu puteaĭ ţine ochiĭ la ea şi se urcă într'o trăsura cu caĭ albĭ ca laptele şi pleacă la horă să jóce.

Cum vede flăcăul, cum scutură şi el frâul de aramă şi zice să'ĭ vie un cal şi vestminte de aramă. Şi cum a venit calul cum 'ı-a zis să'ĭ caute în ureche de a găsit vestminte şi s'a îmbrăcat, s'a urcat calare pe cal şi 'ĭ-a poruncit să 'l ducă unde s'a dus Floarea florilor.

Acolo când a ajuns el, era hora în pute-

www.digibuc.ro

rea eĭ. Ea s'a uitat la el, şi l'a vezut colo frumos la înfaţişare şi cu hainele de arama de stralucea pe el de 'i luau ochiĭ, a prins a juca cu el, dar parca il cunoştea, parca maĭ vezuse ea ochii aia ai lui unde-va, dar unde nu 'şi putea da cu socoteala.

Jucara ei ce jucară şi când se sfârşi hora, Floarea florilor eşi afara, batu în palme, de 'ĭ venira caii şi pleca spre casa, iar flacaul încaleca şi el, se duse iute ca gândul, şi când ajunse Floarea florilor acasă, el se şi dezbracase şi sta în gradina facêndu-se a lucra la flori.

Duminica viitóre se întâmpla tot aşa, dór că Florea se îmbracă în haine de argint.

Jucând Foarea florilor cu el şi uitându-se în ochĭ bine, banui că e sluga ei, cacĭ taman se uitase la el de diminéţa şi ochi ca aĭ luĭ nu mai vĕzuse ea, ca se minunase de frumoşi ce erau.

Ce sa facă ea ca să afle cine e flacaul de o juca şi era aşa de mândru îmbrăcat? S'a hotărit să caute a 'l afla duminica viitóre.

Când se duse la horă iaca şi flăcaul în

www.digibuc.ro

haine de aur şi cu petre nestimate pe el de rămaseseră toţi cu gura căscată. O lua el pe Floarea florilor la joc, jucară, şi ea cum facu cum drese îi duse mâna pe lânga cap aşa în învârteala joculuĭ şi 'ı lipi în păr un cocoloş de ceară de l'adusese de acasă.

După ce se sfîrşi hora plecara iar, ea cu caiĭ eĭ albĭ, el în urma eĭ pe calul luĭ, dar ajunse acasă înaintea eĭ şi îl gasi tot în gradina.

Vĕzêndu'l ea acolo se duse la el.

— Ia ascultă baete, 'ĭ-a zis ea, să te ducĭ la bucatărie să zicĭ să pue să fiarbă apă curata şi să 'mĭ-o aducĭ sus cum o fierbe.

A facut flăcăul aşa şi când a ajuns sus, Floarea florilor nu ca vrea că 'l spele la cap.

Florea că în sus că în jos că cum să 'l spele pe el o slugă, ea stăpâna luĭ.

Ea o ţinea într'una că aşa vrea că ea e stăpână.

Ce să facă flăcaul ? S'a lăsat. Dacă s'a lasat cum a pus capul să'ĭ-l spele, ea a cautat în părul luĭ şi a dat peste cocoloşul de

www.digibuc.ro

ceara. Atuncĭ ĭ-a sarit de gât şi l'a sarutat şi 'ĭ-a zis :

— Tu să 'mĭ fiu barbat ca pe tine te iubesc de atâta vreme.

Dacă a vĕzut baiatul aşa, a sarit de a sărutat'o şi el, şi s'aŭ sarutat amândoi de... de... de... nu se maĭ isprăvea. Şi peste vr'o câtă-va vreme aŭ făcut nunta mare şi pe urmă s'aŭ apucat să facă copiĭ şi or fi trăind şi acum de n'or fi murit.

www.digibuc.ro

IV

CEI TREI FRAȚI[1]

A fost o dată ca nicĭ dată, cà daca n'ar fi nu s'ar povesti, a fost un împarat şi äst împărat a avut o fata pe care 'ĭ-a furat'o un zmeŭ. Ce să faca bietul om?... Cum sa'şĭ ia fata indarăt din mâinele spurcatuluĭ, ca fugise cu ea pe tarâmul alâlalt?... A dat sfoara în ţară cum că care se prinde sa'ĭ ia fata din mâinele zmeuluĭ şi să'ĭ o aduca înapoĭ, ĭĭ dă

1. Povestit de mama mamiĭ d-na *Maria Pariano,* care 'l-a auzit, când era copilă, la Mihăileştĭ în Vlaşca de la o ţărancà bĕtrână.

www.digibuc.ro

fata de nevastă, de o fi flăcău, și avuție mare și jumatate din împarație.

In ținutul astuĭ împarat aŭ fost trăind treĭ flacai, frați, și aștĭ frați auzind așa s'aŭ hotarît să 'și încerce eĭ norocul unul după altul; întâĭ sa se ducă al mai mare și daca o izbuti, sa ia fata de nevasta, iar de nu o izbuti, or l'o răpune fiara de zmeŭ, să se ducă al mijlociŭ și de n'o izbuti nicĭ el să se duca la urma și al maĭ mic.

Așa a plecat întâiŭ ăl mare. S'aŭ dus frațiĭ cu el până la o răspântie de unde porneaŭ treĭ drumurĭ, acolo fratele al mare a dat alui mijlociŭ o basma și 'ĭ a zis:

— Frate, ia basmaua asta și o atârnă în odaie, și de 'i vedea-o vre o dată patata cu sânge sa știĭ că sunt or mort or în primejdie de moarte; să alergĭ să mĕ ajuți, dac' ăĭ putea.

Dupa aia s'aŭ sarutat eĭ, a apucat fratele al mare pe drumul din mijloc, și frațiĭ ailalți s'aŭ întors acasă.

Acum aștĭ frați aveaŭ fie-care căte treĭ câinĭ, treĭ șomeĭ ogăreĭ și când a plecat fratele la drum 'și-a luat și câiniĭ.

www.digibuc.ro

A mers el cu ei dupa el cale lunga pe drumul pe care apucase, și la urmă a dat cu ochii de o padure mare. Daca a dat s'a apropiat de ea, a intrat și s'a gândit să rămâie noaptea acolo, că taman se însera.

A început el să caute un loc mai adăpostit, vre un copac mai scorburos, ceva, și cautând iaca dadu cu ochii de unul cu o vatra de foc la radacina.

Se opri acilea.

Dupa ce 'și lasa jos din spinare traista cu d'ale trebuincioase—ca 'și luase de acasa mai de toate, își luase carne, malaiŭ, caldarușe, frigare, o bucată sa 'și friga, o mamaliguță sa 'și faca—se duse sa aducă o croznie de lemne; după aia a bătut un țarușiŭ în pamânt de a legat ogareii și s'a pus sa 'și faca o mamaliga sa manânce.

Invârtind el cu un facaleț malaiul, iaca se pomenește ca aude prin copaciŭ d'asupra trosc !... trosc !... se da care-va jos și trozneaŭ cracile, și pe urma aude pe cine-va miorlaindu-se și țipând și zicênd:

www.digibuc.ro

— Aoleu, frig 'mi-e, foame 'mi-e și n'am ce mânca și n'am unde mĕ 'ncalzi!

Iar șomeiĭ-ogareiĭ, latraŭ, latraŭ în sus de vuia padurea.

Se uita flacăul și unde vede o namila de nu era nicĭ om nicĭ nimic.

Uitându-se el, namila de colo de sus iar:

— Aoleŭ, frig 'mi-e, foame 'mi-e, și n'am ce mânca și n'am unde mĕ 'ncalzi!

— Da, da-te colea draculuĭ jos, face'i-ar și drege'i-ar, și manânca și te încalzește, cine dracu ăĭ fi ca e mâncare și căldura de la Dumnezeu.

— M'aș da eŭ, a fost raspuns namila, dar mi-e frica de câinĭ.

— Nu vezĭ ca sunt legați?

— Măcar; na aste fire de par și afuma'ĭ la nas nițel ca așa 'mĭ-e fricĕ.

Baiatul nu s'a gândit mai încolo și a facut ce 'i-a zis namila și cum a facut așa, cum aŭ amuțit câinii din latrat și namila s'a dat jos și a întins mâinele la foc sa se încalzeasca...

Dupa aia a mâncat bine, ba ce bine, ca

www.digibuc.ro

flacaului nu 'ı-a mai ramas nimic, și când 'ı-a zis ca de ce nu 'ı lasa și lui sa 'și potoleasca niţel foamea, ea 'ı-a zis :

— La ce sa maĭ manânci, ca eu am să te omor pe tine, ca nu sufer om pamântean în padurea mea.

Și a și sarit namila la gâtul luĭ cu ghiarele ei ca de fiara, sa'l omóre.

A ţipat, el bietul, a strigat, a zis : «sariţĭ șomeiĭ ogareii meĭ, ca mĕ omoara !» de unde, ca ogareiĭ eraŭ amorţiţi de tot.

'L-a omorît namila spurcata, și dupa aia 'ı-a scos inima din trup de a bagat'o într'o dăsaga și a omorît și câiniĭ și s'a dus de 'ĭ-a aruncat : pe flăcăŭ într'o groapa unde eraŭ miĭ și sute de trupurĭ și pe câinĭ într'alta.

Acasa la fratele al mijlociŭ s'a fost patat basmaua cu sânge.

Cum s'a patat, cum 'șĭ-a luat merinde, 'și-a luat și șomeii ogareiĭ lui cu el și a plecat.

'L-a petrecut fratele al mic pâna la raspântie, 'ı-a dat al mijlociŭ și lui basmaua zicêndu-ĭ tot ca fratele al mai mare ca :

www.digibuc.ro

«de-o vedea-o pătata de sânge să vie să'l ajute că or mort e, or în primejdie de moarte», și a apucat tot pe drumul pe care apucase el și a ajuns tot la pădurea aia și d'acolo luându-se după urme a ajuns la copacul cu vatra de foc.

A pus și el de mămaligă, a legat câinii, s'a pomenit cu namila trosc !... trosc ! prin copac, a auzit'o țipând și văitându-se, și zicênd :

— Aolcŭ, frig 'mĭ-e, foame 'mĭ-e și n'am ce mânca, și n'am unde mĕ 'ncalzi !

In sfîrșit 'ĭ s'a întâmplat și luĭ taman ca luĭ frate-sĕŭ, că și pe el l'a omorît namila și 'ı-a aruncat și trupul luĭ și pe al câțeilor în groapĭ.

Acasă la eĭ s'a pătat basmaua în cuiŭ.

— Iii ! săraciĭ frațiĭ meĭ, a gândit fratele ăl maĭ mic, or morțĭ sunt, or trag să moara !

Și n'a maĭ stat la gânduri, 'și-a luat ce 'ĭ-a trebuit, 'și-a strigat șomeiĭ ogăreiĭ și a plecat tot în fugă.

Dacă a ajuns el la copacul cu vatra de

www.digibuc.ro

foc din pădure și a auzit troznind cracile și miorlăindu-se namila, a zis :

— Heĭ ! Dumneata 'mĭ-aĭ fost ?

— Eŭ.

— Apoĭ dă-te cŏlea la foc.

— Vezĭ că 'mĭ-e frică de câinĭ.

— Nu 'ți fac nimic, că sunt blânzĭ.

— Nu ; maĭ bine na aste treĭ fire de păr și afumă 'ĭ- întâĭ la nas.

Flăcăul le a luat dar s'a facut numaĭ că 'șĭ afumă câiniĭ și a aruncat firele de păr.

Iar când s'a dat namila jos și a vrut să 'l omoare ca pe frațiĭ ăĭlalțĭ, el a strigat :

— Săriți șomeiĭ ogăreiĭ meĭ că mĕ răpune spurcaciunea !

Și căței acilea fură.

Mi-'ți-o apucară frumos și mi-'ți-o traseră uniĭ dintr'o parte și alțiĭ dintr'alta de'ĭ rupea carnea după ea.

— Iiĭ ! a fost zis atunci namila, mĕ omorișĭ fecior de lele ce 'mĭ-aĭ fost !

— De omorît nu te-am omorît pâna acuma, dar nicĭ nu scapĭ până nu mi'ĭ spune ce-aĭ facut cu frațiĭ meĭ.

www.digibuc.ro

— Că nu știu... ca nu 'ĭ-am vĕzut...

— Rupeți-o ogăreiĭ meĭ, a zis flăcăul.

Iar namila spurcată vĕzênd că n'are încotro, a spus că 'ĭ-a omorît și că le a aruncat trupurile în niște gropĭ. Flăcăul 'ĭ-a zis sa-'l ducă acolo să 'ĭ vază, și după ce 'l a dus cotoroanța într'un tufariș unde era groapa acoperită cu capace, 'ĭ-a poruncit flacăul să dĕscuie capacele și a lăsat'o pe ea țiind'o câiniĭ și el a intrat de a scos trupurile fraților și 'ĭ a zis pe urmă că să 'ĭ învieze cum o ști, că de unde nu, lasă câiniĭ s'o facă bucățĭ.

Vazênd spurcăciunea ca nu e glumă, 'ĭ-a zis:

— Uite, ia inimile din teșila asta și le așează la loc și toarnă apă vie din sticla de icĭ peste eĭ, ș'or învia.

A facut flăcăul așa, aŭ înviat fraților și dupa ce a turnat apă vie și peste câiniĭ lor de 'ĭ-a înviat și pe eĭ, a poruncit flăcăul câinilor luĭ sa o facă micĭ farâme și aŭ sfâșiat'o ogariĭ de nu s'a ales nicĭ praful de cototoroanță.

'I-aŭ mulțumit acum fraților ăĭ marĭ ăluĭ

www.digibuc.ro

maĭ mic că 'ĭ-a scăpat de n'aŭ rămas morţĭ, şi de mulţumiţĭ ce eraŭ, ce s'aŭ învoit eĭ ?... să lase pe fratele ăl maĭ mic să cerce a scăpa pe fata împăratuluĭ de la zmeĭ, că dacă nu era el tot morţĭ rămâneaŭ eĭ şi tot nu o maĭ scăpaŭ ; ba nu că să 'l şi întovărăşască şi să 'l ajute şi eĭ de o cere trebuinţa.

Fratele ăl mic le-a mulţumit bucuros şi aŭ plecat înainte şi s'aŭ dus, şi s'aŭ dus zile lungĭ căte or fi fost până la gaura pământuluĭ pe unde e locul de coborât pe tărâmul alălalt.

Ajungênd eĭ acolo, fratele ăl mic a zis fraţilor luĭ maĭ marĭ că eĭ să nu se coboare cu el că la ce să 'şĭ primejduiasca şi eĭ viaţa de geaba pe acolo, ci maĭ bine îl pot sluji de vor sta la gura pământuluĭ că 'l ar putea trage sus, de 'ĭ-o ajuta Dumnezeŭ să scape pe fata împăratuluĭ.

A scos el care va se zică din dasagĭ o funie lungă de o luase cu el de acasă, şi după ce a zis fraţilor că de o scutura funia să ştie că a izbutit şi să 'l traga sus, s'a încins cu ea bine pe la mijloc 'şĭ-a luat

www.digibuc.ro

ziua buna de la eĭ, 'şĭ-a făcut cruce şi s'a lăsat pe gaură în jos.

Când a ajuns jos pe tărâmul alălalt, ce sa vază el, o câmpie maare—mare, de nu se maĭ sfârşea în toate părţile şi într'o parte strălucea ceva.

S'a îndreptat şi el într'acolo.

Pase-mi-te ăla era coperişul unor case.

A bătut el la poarta, a întrebat cine-va dinăuntru că cine e, şi el a raspuns:

— Om bun e!

Atuncĭ s'a deschis poarta şi a dat flacaul cu ochiĭ de o fata pământeancă, frumoasă de pica, care, când 'l-a vĕzut, 'ĭ-a zis:

— Ce cauţĭ p'aicĭ om pământean pe tărâmul ăsta ca nu maĭ scapĭ cu viaţa cum o veni zmeul?

— Dar dumneata cine eştĭ? a întrebat el.

— Eĭ, eŭ sunt fata împăratuluĭ cutare, m'a rapit zmeul şi m'a adus aicĭ, de e vaĭ de mine ce viaţă chinuită duc, dar ce să fac?

— Apoĭ şi eŭ am venit că m'a trimes tata dumitale să te scap şi să te duc îndarat la împărăţia luĭ.

www.digibuc.ro

Atuncĭ a apucat'o pe fata o jale şi un plâns din cale afara, că 'şĭ adusese aminte de parinţĭ şi de ţara eĭ, şi şi de mila bietului flăcău că era tînăr şi chipeş de 'ţĭ-era maĭ mare dragul să 'l vezĭ, că ştia ea ce 'l aşteptа.

Plângênd ea aşa, iacă se aúde un zgomot mare.

Atuncĭ se dezmetici ea din plâns şi zise:

— Vine zmeul!

— Vine repede după ce se aude zgomotul? întrebă băiatul

— Ba maĭ întârzie.

— Uite ce sa facĭ dumneata: eŭ am sa mĕ lupt cu el; de l'oiŭ rămâne bine, dar de m'o omorî să cerĭ dumneata de la el barim să mĕ îngropĭ ca creştinul în pământ că atât doar s'o învoi ca sà facă de 'l-àĭ ruga. Şi dacă o vrea, să mĕ ducĭ unde-va până a doua zi când ar fi să mĕ îngropĭ şi noaptea sà viĭ unde oiŭ fi şi să tornĭ din sticluţa asta niţică apă în gura mea, ca asta e apa vie şi învie pe morţĭ. ş'apoĭ pe urma lasa pe mine.

www.digibuc.ro

Și 'ĭ-a dat feteĭ sticluța cu câtă apă vie iĭ maĭ rămăsese de la namila din pădure dupa ce 'șĭ înviase frațiĭ și pe ogariĭ lor.

După aia n'a maĭ trecut mult și s'a apropiat și zmeul cu o falcă în cer și cu alta în pământ, și încruntat că ce miróse a om de pe pamânt?

Fata 'ĭ-a răspuns că și eĭ 'ĭa-mirosit dar nicĭ ea nu știe ce să fie, iar flăcăul care se ascunsese sub un pod, eși și spuse că el a venit să se măsoare cu dênsul să vază care e maĭ vrenic.

Atuncĭ zmeul a început a rîde de s'a cutremurat palaturile și 'l-a întrebat că cum vrea să se lupte în săbiĭ să se taie, or în luptă dreapta?

— In luptă dreaptă, a răspuns flăcăul.

Și s'aŭ și repezit unul la altul...

Acum flăcăul nu era om de nimic așa sa'l puĭ jos cu una cu două; a dat zmeuluĭ de furcă bine, dar nicĭ așa puternic ca să rămâie pe zmeŭ n'a fost, și așa 'l-a adus o dată zmeul bine și 'l-a îngenuchiat. Daca 'l-a în-

www.digibuc.ro

genuchiat, a scos paloșul și 'ĭ l'a înfipt în pept.

A horăcăit bietul băiat o dată din greŭ, a început sângele a'ĭ gâlgâi negru din rană, și a murit.

Dacă a murit, s'a rugat fata împăratuluĭ să 'ĭ lase trupul să'l îngroape după legea creștinească în pământ și cum 'l-a rugat, ce 'ĭ-o fi spus ea că 'l-a înduplecat pe zmeŭ.

Așa a luat fata trupul flăcăuluĭ și 'l-a dus într'un grajd părăsit de 'l-a pus pe niște paie zicând că'l lasă acolo până a doua zi până 'l-o îngropa.

Dar noaptea când a fost adormit zmeul bine de nu mai simțea și cu tunul să fi dat, s'a sculat fata împăratuluĭ binișor 'șĭ-a luat sticluța cu apă vie de unde o ascunsese și s'a dus la grajdul părăsit de a turnat toată apa pe gâtul flăcăuluĭ care cum a înghițit-o cum s'a deșteptat și s'a frecat la ochĭ zicând:

— Greŭ am dormit!

Și vĕzând pe domniță lângă el 'șĭ-a adus aminte cum și ce fel se întâmplase și 'ĭ-a

www.digibuc.ro

căzut în genuchĭ mulţumindu'ĭ, şi pe urma a rugat'o să'l ducă la odaia unde doarme zmeul şi acolo a scos paloşul şi 'ĭ-a dat una în beregată de numaĭ a strigat o dată zmeul şi s'a întins de a rămas ţeapăn.

După aia 'ĭ-a zis feteĭ să'şĭ ia ce are de luat şi să plece să iasă pe pământ.

Domniţa n'a maĭ putut de bucurie, a mulţumit luĭ Dumnezeŭ că a scăpat'o de zmeul spurcat şi aŭ plecat.

Aŭ ajuns la gura pământuluĭ.

Acolo funia atârna până jos cum o lăsase flăcăul când plecase.

Se legă el de mijloc, dar când vrea sa ia pe domniţă în braţe şi să scuture funia ca să'ĭ tragă fraţiĭ sus, ce 'ĭ-a trăznit luĭ prin cap, vru ca să'şĭ încerce fraţiĭ, să vază sunt eĭ oameni de ispravă, că multe ştia el de răutatea şi de pizma oamenilor, şi încă tocmaĭ de a ălor de le facĭ câte un bine.

S'a dezlegat şi a legat un pietroĭ mare care a bănuit el să fie greŭ cam cât doĭ oameni aşa, şi pe urmă a scuturat funia.

www.digibuc.ro

Dacă a scuturat'o, s'a și pomenit că o trag fraţiĭ în sus și aŭ tras'o și aŭ tras'o până sus heĭ!.. încolo, și numaĭ o dată se pomenește flăcăul că aude vîjiind ceva... pasĕ-mi-te pietroiul venea vuind de sus cu funie cu tot, că fraţiĭ gândind că e el și fiindu-le necaz că era să se însoare cu fata împăratuluĭ și să ajungă și împărat și bogat, dăduseră drumul pietroiuluĭ gândind ca era el și fata împăratuluĭ ca să'ĭ omoare pe amândoĭ căzênd de la atâta înălţime.

'L-a coprins o supărare mare și o jale mare pe bietul flăcăŭ, una de răutatea fraţilor luĭ pe care îĭ scăpase de moarte, și alta că cum era să maĭ scape de acolo de pe tărămul ălălalt?

A plecat și el cu domniţa plângênd amândoĭ și fără nicĭ un pic de nădejde și aŭ umblat până pe când se ridica soarele d'asupra și atuncĭ iacă că aud niște ţipete și niște chilomane de li s'a zbârlit părul pe cap.

Se uitară eĭ în toate părţile și văzură între niște stâncĭ, maĭ încolo, un cuib de scor-

www.digibuc.ro

pie plin cu puĭ micșorĭ și un șearpe mare eșise dintre stâncĭ și se ducea spre eĭ sa'ĭ mănânce.

Flăcăul o dată cât clipeștĭ, a și scos paloșul și s'a repezit la șearpe de 'l-a izbit o dată după ceafă de 'l-a lăsat lat.

Puiĭ vĕzêndu-se scăpațĭ aŭ început a 'ĭ mulțumi de bucurie și a 'ĭ zice sa aștepte până o venĭ muma lor, că o să'l răsplatească de bunătatea luĭ, și n'a așteptat mult și a și venit scorpia că 'șĭ auzise puiĭ țipând și venea într'un suflet. Dar când a ajuns la cuib și a vĕzut pe flăcăŭ cu paloșul în mână, nu a maĭ zăbrit pe șearpe și a gândit că el îĭ amenință puiĭ și 'l-a înghițit dintr'o dată.

Atuncĭ aŭ început puiĭ a se tângui ca cum se poate să'l mănânce, că el îĭ scapase de la moarte pe eĭ.

Scorpia auzind așa și vĕzênd șearpele mort jos, a zis:

— Nu vĕ mâhniță puișoriĭ meĭ, că 'l daŭ eŭ afară, și 'l daŭ și maĭ puternic de cum a fost.

www.digibuc.ro

Și, drept, a icnit o data și a eșit flăcăul viŭ și zdravăn cum fusese maĭ înainte.

După aia 'l-a întrebat scorpia că ce cere de la ea drept plată pentru binele ce'ĭ facuse.

El îĭ spuse ce i se întâmplase și'ĭ ceru să'ĭ scoată pe tărâmul pământesc pe el și și pe domniță, fata împăratuluĭ.

Scorpia a răspuns că greŭ lucru îĭ cere dar că face pentru el cât de greŭ să fie, și 'l-a învățat de s'a dus de a omorât nouă boĭ din niște cirezĭ de păsteaŭ maĭ încolo și după ce 'ĭ-a omorât, 'ĭ-a încărcat în spinare, 'ĭ-a luat și pe eĭ amândoĭ și aŭ pornit.

Pe cale când i se făcea foame scorpieĭ cerea de mâncare; flăcăul îĭ da câte o ciozvârtă de boŭ și 'ĭ-a tot dat până le a isprăvit taman când maĭ era numaĭ nițel până sus că se vedea lumina zileĭ pământuluĭ.

Scorpia cerea mereŭ că zicea că nu maĭ poate și cade înapoĭ.

Ce să facă flăcăul?

A tăiat și el o bucata de carne din pulpa

www.digibuc.ro

piciorului și 'ĭ-a aruncat în gură și așa aŭ ajuns cu bine sus pe pămînt.

Când 'ĭ-a lăsat jos, a întrebat scorpia că de unde era carnea aia de 'ĭ dăduse la urmă?

El a spus că era din pulpa luĭ.

— Nu știam eŭ că e așa dulce că te mâncam pe tot, a răspuns ea, dar acuma fie'ți de bine și cale bună!

Și a pornit scorpia de vale prin gaura pamântului, iar flăcăul cu domnița s'aŭ îndrumat spre palatul tătînă-sĕŭ.

Ce bucurie și ce veselie pe împărat când 'și-a văzut fata? nu aŭ maĭ contenit chefurile și mesele șeapte zile și șeapte nopți.

După aia dându'ĭ flăcăului jumătate din împărație s'a urcat el într'o zi pe tron și a pus de 'ĭ-a adus înainte pe frații luĭ.

Ăia când 'l-aŭ văzut, aŭ căzut în genuchĭ și s'aŭ rugat de ertare. El, după ce 'ĭ-a dojenit bine și 'ĭ-a facut de rușine înaintea tutulor, nu le-a făcut nimic, ci 'ĭ-a gonit ca pe niște ticăloși ce eraŭ, lăsându'ĭ în plata Domnuluĭ.

Iar el după ce a făcut cununia, a trăit

www.digibuc.ro

bine şi mulţumit vreme îndelungată cum se cade să trăiască omul bun şi cu cugetul curat.

Şi încălecaiŭ pe o şea şi vĕ spuseiŭ dumneavoastră aşa.

www.digibuc.ro

V

CELE DOUĂ SĂLCIĬ [1]

A fost o dată ca nicĭ o data, a fost o femee care mult cu multul ar fi dat să aiba şi ea un copil, dar mult se rugase la Dumnezeŭ şi multe facuse în zadar.

Intr'un an ducêndu-se la biserică în noaptea sfintelor Paşte pe o cărare laturaşe aşa, iaca iĭ ese înainte o femeie bătrână care iĭ dădu «noapte bună» oprind'o în loc şi'ĭ zise:

1) Auzită în comuna Islaz, lângă Brăila şi comunicată de d. N. D.

www.digibuc.ro

— Femee, mare ţi-e dorul de copiĭ, dar nu ţi-e scris sa aĭ; iar daca te-o rabda inima sa aibĭ unul care sa'ţĭ moara când o împlini şaĭ-spre-zece anĭ, apoĭ te pot eu ajuta, dar atât 'mĭ-e puterea, maĭ mare nu 'mĭ-e».

— Ce-oiŭ îndura când o muri nu ştiŭ, dar macar sa ştiŭ ca 'nebunesc, ca mor, sa vez şi eŭ ce e copilul, ăĭ şaĭ spre-zece anĭ, să'l iubesc şi sa'l alint, şi pe urma o fi ce-o fi, ar fi raspuns femeea.

Şi a pierit batrâna ca naluca.

Iar femeea înaintând spre biserică a vezut o scânteie şi cum a vĕzut'o, cum a ramas însărcinata şi peste nouă luni a născut o fata care a crescut, s'a făcut frumoasa de s'ar fi mirat o lume, ci-că, ca'ĭ se dusese vestea peste mărĭ şi ţarĭ; dar în ziua când a împlinit şaĭ-spre-zece anĭ, a închis ochiĭ în pace, ca şi cum ar fi adormit, şi cu eĭ închişĭ a rămas ca nu 'ĭ-a maĭ deschis.

Ţipetele, plânsetele şi vaietele bietei măsi ar fi înduioşat tot satul şi pe toţĭ drumeţiĭ

www.digibuc.ro

trecetorı carĭ o auzeaŭ, dar de!... aşa e scris. aşa e şi s'a ispravit.

A îngropat'o biata masa într'o poiana dintr'o pădure sa fie în mijlocul florilor şi floricelelor, ca nu mai putea dupa ele când traia, şi dupa aia n'a mai trecut mult şi de jale multa s'a tot uscat aşa pe picioare pâna a murit şi ea.

A trecut, dupa ce a murit, multa vreme la mijloc, ca pamântul de 'l făcusera groparii moşoroĭ pe mormântul feteĭ în padure scazuse, se facuse otova cu alâlalt, şi iarba amestecata cu florı crescuse peste el de nu s'a mai fost cunoscut unde era, ca şi crucea de lemn de o avusese la cap se tot plecase pâna cazuse şi se făcuse una cu pamântul putrezind, iar oamenii, ca omul, uitasera de tot de ea.

Şi dupa ce a trecut atâta vreme, iaca 'ĭ-a venit pofta feciorului împăratului ţinutului ăluia sa'şĭ faca un palat într'o padure, şi fiind padurea unde era îngropata fata a mai frumoasa dintre toate, pe ea a ales'o, iar în ea locul al maĭ frumos era taman

www.digibuc.ro

poiana unde putrezise biata fată a alĭi femeĭ de pomenirăm.

Daca 'ĭ-a plăcut locul 'şĭ-a durat palatul şi, — vezĭ dumneata, cum s'a potrivit, — a cazut cuhnia pe locul unde fusese mormântul.

Acumă fata, ci-ca, cum fusese ea ursită, nu era moarta ca toţĭ morţii, şi când eraŭ bucatele împăratuluĭ pe foc, numaĭ gata să le dea la masa, se desfacea binişor dușumeaua din cuhnie cum eşea bucătarul pe unde-va, şi eşea ea, şi maĭ frumoasa de cum fusese când trăia, şi lua pumnĭ de sare şi arunca în bucate de le făcea potroaca şi iar pierea pe unde venise.

Pe mulţĭ bucătarĭ îĭ daduse împăratul afară din pricină ca nu maĭ putea mânca nimic de sarat, dar de geaba că or-care venea, bucatele tot sărate, le dădea la masă până o data mirosind împăratul ca trebue să fie ceva la mijloc se hotărî să vază el ce e şi cum.

S'a pus de-a gatit el singur bucate într'o zi, şi cam pe sub seara — că pe sub seară

www.digibuc.ro

ĭĭ spuseseră bucatariĭ că se saraŭ bucatele— cam pe sub seară se aruncă pe un pat făcèndu-se a dormi, dar cu ochiĭ gata să vază ce-o fi.

Aşa a vĕzut cum se desface duşumeaua, cum eşea frumuseţea de fata şi cum lua dintr'un dulap pumnĭ de sare şi arunca în bucate. După aia se uită împrejur şi vĕzêndu'l acolo, pe semne că 'ĭ-o fi placut eĭ or ce, dar se duse spre patul pe care se făcea ca doarme şi se uita la el lung, ba ce se uita?... ca se apropie bine, pâna nu ştiŭ cum ĭĭ veni la îndemâuă băiatuluĭ şi 'mĭ ţĭ-o prinse repede de mijloc şi o sărută o dată.

Daca apuca de o sărută, fata se aşeză lângă el pe pat, ca aşa 'ĭ era scris eĭ ca, cum o saruta-o vr'un flăcăŭ să nu maĭ pótă intra în groapă, şi 'ĭ-a spus istoria eĭ toata. Iar el ne maĭ putênd de dragul eĭ 'ĭ-a făgaduit că o ia de nevasta.

Petrecură eĭ toată ziua şi toată noaptea amândoĭ, iar a doua zi de dimineaţa ce să vezĭ dumneata? a fost venind un om de la

www.digibuc.ro

tată-sĕŭ împăratul cum ca să vie la împărăţie că vrea să'l însoare.

Pe biata fată a coprins'o un plâns de'ţĭ era maĭ mare mila, dar feciorul împăratuluĭ nu se putea împotrivi porunceĭ tată-sĕŭ; trebuia să plece şi a şi plecat lăsând pe fată plângênd, măcar că'ĭ făgăduise că se întoarce şi că tot pe ea o ia de nevastă că ea îĭ era dragă luĭ.

După ce a plecat feciorul de împărat şi a maĭ plâns fata ce a maĭ plâns, ce s'a gândit ea: să se ducă şi ea acolo la împărăţia tatăluĭ luĭ ca să fie pe acolo să vază ce s'o întâmpla că n'o maĭ răbda inima să stea loculuĭ.

Dacă s'a gândit aşa, a şi plecat...

S'a luat după urmele copitelor cailor şi a ajuns la palat, că nu era departe. Dacă a ajuns acolo a prins a întreba pe unul pe altul, şi toţĭ 'ĭ-aŭ spus că e să se însoare feciorul împăratuluĭ cu o fată frumoasă de 'ĭ-o alesese tată-sĕŭ.

S'a chinuit ea mult, biata, auzind aşa, dar a maĭ aşteptat că doară o da cu ochiĭ

www.digibuc.ro

de feciorul de împărat ca să'ĭ aduca aminte ce'ĭ făgăduise; n'a putut da de el nicĭ c'un preţ şi a doua zi umblând ea pe dinaintea palatuluĭ, iacă vr'o douĭ slujitorĭ şi o femeie maĭ trecută că vorbeaŭ aşa:

— Eĭ, doică, acu să vedem ce daruri ăĭ căpăta de nunta feciorului împăratuluĭ. că de!... dumneata 'l-aĭ lăptat.

— Eĭ, darul ca darul, măiculiţă, ar fi răspuns doica, să'l văz eŭ însurat şi norocul luĭ să fie bun...

— Păĭ, de'nsurat o să'l vezĭ, că ci-că e gata-gata...

Auzind aşa a coprins'o pe fată aşa jale şi aşa durere în cât s'a dus drept la doică şi a rugat'o să vie maĭ de-o parte să'ĭ spuie ceva şi mergênd doica, ea 'ĭ-a zis:

— Să spuĭ feciorului împăratuluĭ de 'l-aĭ lăptat dumneata, că fata din cuhnia palatuluĭ luĭ din pădure s'a înecat de dorul luĭ...

Şi cum a zis aşa, cum s'a repezit la o gârlă de curgea maĭ încolo niţel şi s'a aruncat în ea.

A ţipat ea, doica, a dat s'o oprească, a

www.digibuc.ro

rugat pe ăĭ doĭ slujitorĭ să se arunce după ea să o scape... de geaba... când o găsira d'o putura scoate pe mal, ea se înecase, murise d'a binele.

Dar acum, vezĭ dumneata, lucrurile cum se întâmplaseră nu erau cum ziseseră slujitoriĭ, ci feciorul de împarat spusese luĭ tata-sĕŭ cum şi ce fel i se întâmplase şi se ruga mereŭ de el sa'l lase sa ia de nevasta pe aleasa inimiĭ luĭ, şi nevrând împăratul cu nicĭ un preţ, el sta mereŭ pe lânga el că dor-dor l'o îndupleca.

Dupa ce se înecă fata, doica se duse de spuse feciorului de împarat, ce se întâmplase şi feciorul de împărat se repezi ca un zănatec să vază adevĕrat e, fata iubita luĭ era a de se înecase; şi vĕzênd că ea era l'a coprins aşa durere în cât curând s'a stins pe picioare lăsând cu limbă de mórte să'l îngroape într'o groapă cu fata; dar împăratul n'a vrut de loc, ci a pus de l'a îngropat tocmaĭ în partea de dincolo a bisericeĭ, dar n'a apucat să se bătătorească pământul pe mormânt şi a răsărit o salcie

www.digibuc.ro

şi tot în ziua aia a răsărit o salcie şi pe mormântul feteĭ de partea aĭlalta a bisericeĭ şi aŭ fost crescut aste sălciĭ într'o zi ce cresc altele într'un an şi curând aŭ trecut de susul biserĭceĭ, şi dacă aŭ trecut aŭ început a se întinde pe coperiş până li s'aŭ întâlnit ramurile şi de atunci din ce trecea din aia se amestecaŭ ramurile şi cracile maĭ tare şi amestecate şi alaturate stăŭ într'una şi-or fi stând şi în ziua de azĭ acolo unde or fi că eŭ nu ştiŭ că nu le-am vĕzut ci numaĭ am auzit de ele, şi încălecând pe şea vĕ spuseĭ dumneavoastră aşa.

www.digibuc.ro

VI

MUMA PĂDURII[1]

A fost o dată în vremurile de demult încolo, aŭ fost doĭ oameni săracĭ: un bărbat şi o nevastă, şi ăştĭ doĭ oameni aveaŭ o fată şi aveaŭ şi un bordeĭ într'o pădure.

Într'o zi, avênd eĭ a se duce la un bâlcĭ lăsă pe fată singură acasă zicêndu'ĭ:

— Fată, noĭ poate nu venim diseară acasă, că e bâlciul departe şi avem treabă

1) Povestit de d-na Maria Pariano, care 'l-a auzit, când era copilă, la Mihăleştĭ în Vlaşca, de la o ţărancă bătrână.

www.digibuc.ro

multă cu una cu alta; tu ca sa nu ramâĭ singura noaptea suie-te pe bordeiŭ și chiamă pe surata.

— Bine. a răspuns fata.

Și oamenii au plecat.

S'a înoptat. Daca s'a înoptat și a vezut fata ca nu'i maĭ vin parinții de la bâlcĭ, s'a urcat pe bordei și a început a striga:

— Vin surata de dormi cu mine ca aŭ plecat tata și mama la bâlcĭ și am ramas singura și 'mi-e urât.

De raspuns n'a răspuns nimenĭ.

Fata a maĭ strigat o data:

— Vin surata de dormĭ cu mine, ca aŭ plecat tata și mama la bâlcĭ și am ramas singura și 'mĭ e urât.

Surâta, cine știe ce-o fi fost, n'a venit nici de data asta.

Când a prins fata a striga și a treia oara, numaĭ se pomenește ca aude gemând și urlând.

Ea s'a speriat și a dat dosul în bordeĭ.

Acolo daca a stat nițel numaĭ s'a pomenit cu ușa tindei scârț!... și a dat cu ochiĭ

www.digibuc.ro

de o dihanie urâta şi mare de a apucat'o tremuriciu pe biata fata când a vezut'o.

Dihania cum a intrat a zis:

— Buna vremea fata mare!

— Buna vremea, dar cine eşti dumneata?

— Eu sunt surata pe care ai chemat'o.

— Ba nu eştĭ surata.

— Ba da ca şi eu sunt surata, a fost raspuns dihania.

Şi s'a pus pe vatra lânga foc.

Fata ce sa faca, saraca?... Incremenise de tot, dar vezi dumneata nu'şi perdu graiul de tot ca zise mirându-se:

— Aoleo dar marĭ mâini ai!

— Mari ca multe mâini am mâncat.

— Vaĭ! ca marĭ picioare ai!

— Marĭ ca multe picioare am mâncat.

— Dar capul ce mare 'ţĭ-e!

— Mare ca multe capete am mâncat.

— Şi gura 'ţĭ-e mare!

— Mare ca cu ea am înbucat atâtea şi atâtea fete şi flacai şi tot cu ea am sa te răpun şi pe tine.

Şi zicênd aşa s'a şi repezit la ea şi a în-

www.digibuc.ro

ceput a'ĭ suge sângele, şi a supt şi a supt pâna a rămas fata galbenă ca turta de ceara şi' a murit.

După ce a murit, a lăsat'o acolo moarta şi a deschis uşa muma pădurii şi a plecat de s'a dus la treaba ei.

Când aŭ venit parinţiĭ acasá au găsit pe fata moartă întinsa.

Aŭ ţipat, au jelit, au întrebat pe lume că cum şi ce fel, ce aŭ fost la eĭ, hoţĭ or ce de le-aŭ omorât fata. Nu ştia nimenĭ nimic sa le spuie. Numaĭ nişte oamenĭ de lucraŭ nişte pământ aŭ zis că poate o fi fost muma pădurii.

Dar acum, cine era, cine nu era, fata murise şi aşa începură şi eĭ a se pregăti să o îngroape ca pe tot creştinul. când iacă un flacaŭ, care o ceruse pe ea de nevasta, auzind de muma paduriĭ, se duse la o vrăjitoare şi aia îĭ spuse că de o fi omorâtă de muma pădurii, aia o poate şi învia la loc de o vrea, or de o putea-o cine-va sili.

Flăcăul iubea mult pe fată.

Daduse fuga la părinţiĭ eĭ şi le spusese

www.digibuc.ro

sa nu grăbească cu îngropăciunea că el se prinde sa se duca sa puie mâna pe muma paduriĭ şi sa o sileasca sa'ĭ învieze logodnica.

Aflase el flacăul de la vrajitoare şi pe unde o poate găsi prin padure.

Işĭ lua decĭ merinde, arme, strabatu padurea d'alungul şi d'a curmezişul şi dupa multă oboseala a vĕzut o staristе mare ca o arie batatorita şi colea şi colea stropĭ de sânge pe paie, pe alea...

Cum vezu aşa, se ascunse dupa un copac gros şi se puse sa aştepte sa vie muma paduriĭ, c'aşa iĭ spusese luĭ vrăjitoarea ca unde o gasi picaturĭ de sânge acolo vine ea.

Nu trecu mult şi numaĭ aude pădurea troznind şi vede pe dihania de muma padureĭ despletita şi neagra şi cu mâinile ca raşchitoarele şi boboşata. venea cu un trup de fată în braţe şi sugea sânge din el.

Flacaul cum o vezu se pregati, o lasa să treaca în aşa chip ca s'o poata apuca pe la spate, şi când iĭ veni bine, se repezi şi iĭ dadu una în cap cu o moacă, de scapa

www.digibuc.ro

dihania fata din mâna şi cazu ameţita pe brâncĭ.

El atuncĭ a trântit'o jos şi 'ĭ-a pus genunchiul în spinare şi o mâna pe dupa gât iar cu ălalta a scos paloşul.

Muma padureĭ s'a silit sa se întoarca cu faţa în sus, dar flacaul o ţinea de nădejde cu faţa în jos ca apoi nu maĭ scăpa de'l putea ca apuca în ghiare; şi vezênd că era baiatul puternic şi nu putea face nimic a început a se ruga sa o lase ca'ı face şi'ĭ drege şi'ı da bogaţiĭ şi câte fagaduieli toate 'ı-a fost facut numaı s'o lase.

Flacăul 'ĭ-a spus că iĭ da drumul daca iĭ spune cum sa învie pe fata de 'ĭ supsese sângele noaptea trecuta.

Ea întâı n'a vrut sá spuie, dar vezênd ca flacaul iĭ pune paloşul la gât şi începe a apasa, a zis:

— Staĭ, nu me omorî că 'ţĭ-oiŭ spune.

Şi 'ĭ-a spus:

— Crestează în pulpa picioruluĭ meu, şi ce sânge o curge pune'l în ceva şi varsa'i-l pe gât că înviaza.

www.digibuc.ro

Flacaul daca a auzit aşa, a omorît'o de-a binele şi dupa ce a omorît'o de tot a crestat'o la pulpă, a luat sângele într'o sticla de o luase cu apa, a luat şi pe fata de îi supsese dihania sângele atuncĭ, şi a dus'o în sat şi acolo după ce a înviat pe logodnica lui, 'ĭ-a mai ramas sânge de a înviat'o şi pe ea şi a dat'o zdravana şi bine parinţilor de nu mai ştiaŭ de bucurie, saracii; iar el s'a însurat curînd dupa aia cu logodnica luĭ care 'l iubi şi mai mult c'o scapase şi de la moarte, şi traira bine şi facura o spuza de copii

Iar eŭ încalecaiŭ p'o şea
Şi ve spusei dumneavoastra aşa.

www.digibuc.ro

VII

CHELBEA NĂSDRĂVANUL [1]

A fost o data,
când scria musca pe perete
mai mincinos cine n'o crede
a fost un român, care a avut noua feciori, ş'a plecat cu opt din ei ca sa'ĭ însoare, ca pe al d'al noulea n'aŭ vrut fraţiĭ aĭ-l'alţi sa'l ia ca ziceau ca e mic.

Umblara ce umblara, şi iaca dadura d'un zmeŭ care ara nişte pamânt.

1) Povestit de Ionită al luĭ Radu Cojocaru din satul Chirculeşti, plasa Călnistea, judeţul Vlasca.

www.digibuc.ro

— Bună ziua, zmeule.

— Mulţumim dumitale?... da 'ncotro?

— Iaca am plecat sa'mĭ însor ăştı fecioriĭ ca le-a sosìt vremea... dar d-ta?

— Ia şi eŭ muncesc din greŭ la pământu asta şi semăn bucate cà am şi eŭ noua fete şi nu prea am zestre să le daŭ.

— Aĭ noua fete?... apoĭ dar aĭ sa ne încuscrim vere, zise omul cu copiı.

— Ce staĭ de vorbeştĭ, mare!... după nişte nevoiaşĭ de oameni să'mĭ daŭ eŭ fetele? nu sunt zmeĭ destuĭ de mi le cere?

— Nevoiaşı?... Care mă?... Feciorii meĭ, aĭ? Aoliu, mamă mamă!... Ia puneţĭ mâna măĭ flăcaĭ de'ı daţĭ locu-asta gata pâna'n seara.

— Locul ăsta mi'l dă eı gata pâna'n seara? întreba zmeul.

— Aoleu... paĭ!

— Eĭ dac'or face cum zicĭ, apoĭ sa ştiı că ne-am încuscrit.

— Aĭ sa ve văz, flacăĭ... da sa nu me daţĭ de ruşine!

Se pusera vere, feciorii alui om şi sapa

www.digibuc.ro

'ncoa şi sapa'ncolo... sapara v'o treĭ conace dar nu le avea munca spor de loc, pare ca nu muncisera cât munciseră.

— Ce ne facem, maĭ fraţilor, că nu e rost, nu'l isprăvim noĭ ăsta nicĭ mâine? zise unul din flăcaĭ.

— Dracu ştie, raspunse altu ; şi mult ar fi bine să'l putem sfârşi, că una nu rămânem de ocara şi alta punem mâna pe fetele zmeuluĭ şi ci-ca sunt nişte fete pline de lipiciŭ.

— N'aveţĭ grije, maĭ fraţilor, vĕ fac eu sa scapaţı de ruşine şi sa luaţĭ fetele zmeuluĭ, zise un glas.

— E-te mă, Chelbea!... Da ce caţĭ tu acilea, măĭ?

— Am venit sa ve daŭ mâna de ajutor; voĭ n'aţı vrut să mĕ luaţĭ d'acasă, da eŭ m'am ţinut dupa voı şi iaca-mĕ's. Da să nu maĭ zabovim că iaca asfinţeşte soarele; daţĭ ale sape 'ncoa sa'mĭ aleg eŭ una să mi se potrivească.

Şi încerca Chelbea una — ca Chelbea 'l chema pe fratele al maĭ mic al flăcailor —

www.digibuc.ro

şi încerca alta pâna dadu peste una cum ştia el şi se puse pe lucru... îĭ mergea mâna mare, ca sfârleaza, nicĭ n'asfinţise soarele de tot şi locul era isprăvit de sapat.

Când veni zmeul şi vĕzu locul sapat, o sfecli de tot că el nu vrea sa 'şĭ dea fetele după oamenĭ pământenĭ; el se învoise sa'ĭ facă gineri, dar se învoise numaĭ ca gândea ca nu s'or putea ţine de vorba. Acum de geaba, nu maĭ avea ce face... le-a dat fetele, dar 'ĭ-a oprit sa doarma acolo noaptea aia, ca zicea ca sa nu rătăceasca calea pe întuneric, iar pe de altă parte le puse gând raŭ băieţilor.

Se culcara fie-care pe la locurile lor şi adormira bumben.

Acum zmeul ce aştepta? Atât, s'apoi sa le facă de petrecanie, dar şi Chelbea ce treaba avea? de ce'l facuse pe el Dumnezeu nazdravan?— ca nazdravan era.— Se scula frumuşel de unde sta ascuns, ca se ascunsese sa nu dea zmeul cu ochiĭ de el, şi se duse binişor unde 'ĭ dormeaŭ fraţiĭ, le lua caciulele din cap, dezbrobodi pe fetele zmeu-

www.digibuc.ro

luĭ şi le puse în capete caciulele, iar pe fraţiĭ lui îĭ lega la cap cu broboadele zmeoaicelor ş'apoi se duse iar binişor în ascunzatoarea lui şi aştepta acolo.

Peste noapte ce sa vezĭ? vine zmeul cu un paloş în mâna şi taie toate capetele cu caciulĭ pâna la unu, apoi pleaca bucuros gândind c'a omorât pe flacaĭ. Dupa ce pleca, veni Chelbea, îşi deştepta fraţii şi pe tata-seu, le arata lacul de sânge ce curgese din gâturile zmeoaicelor şi'i sfatui s'o porneasca pâna nu se scoala zmeul, ca atunci o fi raŭ de ei.

Fraţiĭ, când vĕzura se crucira, da şi 'ş luara picioarele la spinare şi se tot duser .

Nu trecu mult dupa ce'şĭ scapa Chelbea fraţii de moarte, şi pornira ei, dar tot fara el, şi se bagara argaţi la un moşier.

Chelbea tot vrênd sa'ĭ pazeasca, daca cum-va s'or pomeni în vr'o primejdie, se duse să se bage şi el la moşieru ala, und 'i erau fraţii. Moşierului nu'i maĭ trebu'a argaţi, c'avea destui, dar vezêndu'l bun de

www.digibuc.ro

gură, de istorii, de una de alta, îl bägă şi înca cu simbrie mai buna de cât pe fraţii lui şi'l ţinea tot pe lânga el că era şi vrenic şi'l mai şi făcea să rîză povestindu'i câte alea toate.

Fraţii, când vezură ca el a nemerit mai bine de cât ei, prinseră pică pe el; dar ce pică, că se hotărîra, d'or putea, să'l şi răpuie.

Aşa într'o zi, când venise moşierul sa vaza cum muncesc, ca'i trimesese să secere nişte grâu, iacă îi eşi unu înainte şi 'i spuse:

— Cocoane, nu ştii ce s'a laudat Chelbea?

— Nu... Ce-a zis?

— S'a laudat că ci-ca... auzi dumneata el poate aduce cloşca zmeului cu puii de aur.

Se întoarse moşierul acasa şi cum ajunse strigă pe Chelbea.

— Măi, Chelbeo...

— Porunciţi, cocoane.

— Da ce te-ai laudat tu catre fraţii tei, ca poţi s'aduci cloşca cu puii de aur ai zmeului?

— Ba eu nu... sa me ferească Dumnezeu!

www.digibuc.ro

— Ba da, nu'mĭ spusera eĭ?... Să facĭ bine s'o porneştĭ sa 'mĭ-o aducĭ 'ncoa.

— Iĭ, cocoane nu 'ţĭ-aŭ spus eĭ aşa ca sa mĕ crească, ci ca sa me prapadească, da de! cu ajutorul luĭ Dumnezeŭ sfântu eŭ oiŭ sa încerc, doar de le-oĭ da 'n cap.

Şi plecă bietul Chelbea a doua zi şi se facu o pasăre ca s'ajungă maĭ iute, iar daca ajunse acolo se facu o musca şi se furişe în odaia unde sta cloşca.

Peste noapte întinse mâna ca s'o ia. Aia «cârrr! saĭ stapâne că mĕ fura Chelbea!»

Zmeul cum auzi, cum sări din pat şi dadu dosu în odaia closciĭ, dar şi Chelbea se schimba în musca la loc şi se ascunse într'o crapătură de zid de nu'ĭ fu cu putinţă zmeuluĭ sa'l gasească şi pleca ocărând cloşca ca'l sculase din somn de geaba.

Cum plecă zmeul Chelbea se şi dadu jos şi puse mâna pe cloşca.

— Ia-mĕ Chelbeo, ca tot maĭ priceput eştĭ tu de cât zmeu, zise cloşca.

Şi în ast chip aduse moşierului Chelbea

www.digibuc.ro

cloşca cu puii de aur a zmeului teafara nevatamata.

Când aŭ auzit fraţiĭ ca s'a întors cu isbânda, ba ca stàpânul îĭ maĭ daduse şi o gramada de banĭ, s'au prapădit cu firea de tot.

— Maĭ tot sa nu'l lasam. zise unul din eĭ: sa spunem ca s'a laudat ca poate s'aduca camaşa zmeuluĭ de pe el.

— Aşa sa facem, sa nu'l lasam, zisera cu toţiĭ.

Şi se duse unu din eĭ la moşier şi'ĭ spuse c'aşa ş'aşa.

— Chelbeo, striga moşierul.

— Porunciţĭ, cocóne.

— Ia vin, ia.

— Porunciţi.

— Ce te-aĭ maĭ laudat catre fraţii tei ca poţi s'aducĭ camaşa zmeului dupa el?

— Ba eŭ nu, cocoane, fereasca Dumnezeu, nu m'am laudat.

— Eu nu ştiu, aşa 'mĭ-aŭ spus fraţii tei aşa trebue sa fie, mâine s'o porneşti sa'm aduci camaşa, zise moşierul.

www.digibuc.ro

— Sa plec, cocoane.

Şi a şi plecat a doua zi cum s'a luminat de ziua.

Se duse el, se duse, şi când ajunse la casele zmeului se prefacu în purice şi aştepta pâna se însera, ca să se culce zmeul, iar când să se dezbrace sa se culce, ţop! pe camaşa zmeuluĭ şi pişca'l şi pişca'l...

— Maĭ fir'aı al draculuĭ de purice, zise zmeul sculându-se şi cautându'l să'l prinza, ca se pitula Chelbea al nostru cum ştia el maı bine; iar zmeul vezând ca nu poate dormi, scoase camaşa dupa el şi o arunca alaturĭ de pat.

Atât 'ı-a trebuit luĭ Chelbea că a şi înhaţato, cum a adormit zmeul, şi p'aci îĭ fu drumu... drept la moşier.

Cum 'ĭ-o duse cum îĭ dadu stăpânu-seŭ parale şi 'l puse cu el la masa. Fraţiĭ când auziră că iar s'a întors, s'aŭ îndârjit de tot.

— Ma, sa zicem ca s'a lăudat sa aduca zmeul viŭ nevatamat.

— Aşa sa zicem, se învoira cu toţiĭ.

Şi fuga la moşier sa'ĭ spuie.

www.digibuc.ro

Ală cum auzi îl chema pe Chelbea.

— Chelbeo, te-aĭ laudat iar ca poţi s'aduci zmeu viŭ nevatamat; mâine pâna'n zori s'o porneştĭ ca vroiu sa văz şi eu chip de zmeu.

— Sa plec, cocoane, sa plec.

A doua zi lua o secure de 99 de oca de fier la spinare şi pleca. In hotaru moşiei zmeului a fost fiind pe vremea aia un copaciŭ peste masura de mare. El se prefacu într'un moş batrân şi începu a da cu securea în el pâna auzi zmeul ţacanind şi veni sa vaza ce e.

Când veni şi vezu pe moş îl întreba:

— Da ce facĭ acolo, maĭ?

— Uite, m'a trimes boeru cutare sa fac un tron, c'a murit Chelbea şi în alt loc nu e pomeneala d'aşa copaciŭ gros; d'aia eu îndrazniiu de veniiu sa'l dobor p'asta.

— Daca e pentru Chelbea, doboară'l. zise zmeul.

Şi se puse pe iarba sa se maĭ odihnească.

Nu trecu mult şi Chelbea taia copaciul

www.digibuc.ro

şi fiind scorburos. lesne îi fu sa 'l potrivească pe dináuntru.

După ce îl potrivi îĭ puse fund într'o parte şi când sa 'l puie şi pe alâlalt se ruga de zmeŭ:

— Eştĭ bun dumneata sa te vîrĭ colea înauntru sa'ĭ puĭ eŭ fundu şi pe unde s'o vedea afara sa 'mĭ spuĭ sa 'mpapurez, ca d'o rasufla pe unde-va şi n'o fi Chelbea mort de tot, apoĭ îl sparge şi ese afara de se apuca iar de nazdravanii, ca e un şmecher şi jumatate; da de n'o avea pe unde să rasufle îngropat ramâne.

Zmeul, prost, când auzi ca e vorba de Chelbea, nu se gândi mai departe şi se vîrî în tron.

Chelbea atât aştepta. Puse repede fundul, îl batu bine, îl lua în spinare d'a fedeleşu şi cât te-aĭ şterge la ochĭ se întoarse la moşier cu isprava facuta.

— 'L-aĭ adus, Chelbeo?

— L'am. cocoane.

— Ia sa'l vez.

www.digibuc.ro

— Stai, cocoane, sa 'l mai daŭ d'a rostogolu sa se 'ncinga c'apoĭ o pățim.

— Pai dacă s'o încinge ce face?

— Are sa sara în sus, când oiŭ desfunda tronu, și daca o sari, când o cădea, cade mort.

Și drept, dacă desfundà tronul, dupa ce îl mai rostogoli nițel, sari zmeul odata ca la trei stânjeni în sus și când căzu, căzu mort.

Acum al boier s'a fost mulțumit așa de mult de isprava luĭ Chelbea, ca s'a hotărât sa nu'l mai trimeață nicaeri.

Dar a doua zi venira frații și ĭĭ spuseră că iar s'a laudat Chelbea ca poate aduce iepile sirepile din zmârcurile mărilor.

Moșierul când a auzit nu s'a putut ține și 'ĭ-a poruncit luĭ Chelbea să le aducă, că s'a gândit: «D'oiŭ avea iepile sirepile din zmârcurile marilor apoĭ cine se mai pune cu mine în potrivà?... 'mi-e milă mie și de Chelbea nu e vorbă, dar cum le-a adus p'ale-lalte, le aduce el și p'astea.»

— Iii! cocoane, d'aci nu știŭ de m'oiŭ

www.digibuc.ro

mai întoarce, zise Chelbea oftând, când auzi, da ca sa 'ţĭ fac voia dumitale, oiu încerca.

Acum Chelbea avea noroc bietu, ca era nazdravan, şi aşa ştia toate cum sa le ia, ca de data asta nu mai scapa; dar el se facu o coţofana neagra şi se duse în nişte bozii de se culca cu faţa în sus, ca cum ar fi fost mort. Statu el aşa ce statu şi numaĭ veni o cioara de se puse pe pieptu luĭ. El haţ! şi puse mâna pe cioară şi daca puse mâna pe ea se facu om la loc.

Sa'mĭ spuĭ cioara, cum să intru eŭ în grajdul iepilor sirepilor din zmârcurile mărilor?

— Iii! tŭ fuseşĭ, Chelbeo?... Apoĭ vez eŭ c'o sa te 'nvaţ... Uite cum sa facĭ: sa prinzi o cioara şi s'o arzi s'o facĭ scrum, şi cu scrumu ala sa ungi lacătele de la uşa grajdului, ca cum le'ĭ unge cum se deschid; dar cum ai intra sa te repezi la un biciu de flacarĭ, care e ătârnat în zid şi sa 'ncepi a le bate nemiluit.

— Mulţumescu'ţi cioara, zise Chelbea; şi

www.digibuc.ro

se gatea sa'ĭ dea drumul, drept mulţumită că 'l învăţase; dar cioara îĭ zise:

— Maĭ Chelbeo, arde-mĕ pe mine ca tot sunt bătrână şi îţĭ sunt în mână, ce să te maĭ căzneşti şă prinzĭ alta?

Luĭ Chelbea, drept, îĭ era mila de ea, dar dac'a zis eă ce era el de vina? O arse, o facu scrum şi cu scrumul unse lacatele şi intră în grajdul iepelor.

Iepele cum l'aŭ vĕzut ci-c'aŭ fost vorbind:

— Iii! àsta par'că e Chelbea năzdrăvanu, d'a prins zmeu viŭ nevatamat.

— El, cu voia dumneavoastră! zise Chelbea şi puse mâna pe biciul de flacără şi până să se dezmeticească ele, începu a le da în cap şi daĭ şi daĭ pâna a adus pe iepe la cuget d'au zis:

— Nu ne maĭ bate, Chelbeo, că bun stăpân n'eĭ fi, ci încalecă pe una din noĭ şi du-ne unde 'ĭ şti.

— Vĕ dăduĭ de cap, se gândi Chelbea bucuros, una că scăpase cu viaţa şi alta că era sa faca sa'ı crape fraţiĭ de necaz.

www.digibuc.ro

Când se apropie Chelbea de casa iacă vazu moşieru flacara biciului.

— Ce flacare ŝa fie aia, mai? întrebă el pe fraţii lui Chelbea.

— Nu ştim, cocoane, dór daca n'o fi Chelbea cu biciu de flacara, care mâna iepile sirepile.

Şi drept, el a fost. Când a intrat în curte cu iepile, s'au fost speriat toţi ca nicĭ nu se mai pomenisera şi nici ca s'or maĭ pomeni aşa minuni de iepe.

— Ei, Chelbeo sa ştii ca me prinz cu tine frate de cruce, zise moşierul vezênd iepile în curte, şi toate bogaţiile mele or fi ş'ale tale... pe din doua.

— Ai noroc sa dea Dumnezeu dar.

Şi 'şĭ dadura mâna şi se îmbraţişara amândoi.

Catre seara iaca se pomeneşte moşierul cu Chelbea ca vine la el:

— Mai frate, ştiĭ una?

— Ştiu, daca 'mi-ei spune.

— Fraţii ai ai meĭ, auzi, ca s'aŭ lau-

www.digibuc.ro

dat ca ei pot stinge șira aia de paie cu basmalele, dacă 'i-o da foc cine-va.

— Ce spui?... Apoi dar să 'i vedem, ca mie mi's dragi minunile... Mai argați...

— Auzim, cocoane.

— Ce mă, v'ați fost laudat catre Chelbea că de 'i-o da foc cine-va, puteți stinge șira de paie cu basmalele?

— Ba noi nu.

— Ba da; nu 'mi spuse Chelbea? Ai, porniți de 'i dați foc și sa ve vez vrednicia.

— Ca cocoane... că boerule... ca în sus ca în jos...

— Aide, nu mai stați, c'apoi... de! Chelbea cum a făcut ce s'a lăudat catre voi? faceți și voi ce v'ați laudat catre el.

— O pațiram cât de bună! se gândira frații lui Chelbea; dar neavând ce 'și facé capului, se urcară pe șira, după cé 'i dadura foc, da s'o stingă cu basmalele.

Ce să stingă, vere! că mai rău ardea; și a ars pâna la pământ și șira, dar au ars și ei; și așa a scapat Chelbea de frații lui

www.digibuc.ro

carĭ n'au ţinut seama ca'ı scapase de la moarte şi au vrut sa 'l rapuie de atâtea orı; dar vezĭ dumneata, Dumnezeŭ ştĭe el ce face.

Iar eu încălecaĭ p'o şea
Şi vĕ spuseiŭ dumneavóstra aşa.
Şi 'ncalecaiŭ p'o viespe
Ş'o lasaiŭ la dumneavóstra în iesle.
Sa te ducĭ, d-ta cucoane, cá eştı stapân,
Sa puĭ sa'ĭ dea şi eı niţel fân.

www.digibuc.ro

VII

TREĬ FRAŢĬ VÎNĂTÓRĬ[1]

A fost odata ca nicĭ o data, a fost ce-a fost şi n'a mai fost; a fost un om care alt meşteşug n'avea de cât era vînator dibaciu.

Ast om a fost avênd trei feciorĭ carĭ nici eĭ n'aveau alt meşteşug, ca iĭ învăţase tatal lor ce ştiuse el, îi facuse tot vînatorĭ dibacĭ ca îi luase cu el de micĭ şi se dusese de 'ĭ învaţase sa ochiasca şi sa omoare fiarele de prin paduri şi pasările.

1) Au it de la Mariţa Georgescu, bucătăreasă, de fel din Ardeal.

www.digibuc.ro

Intr'o zi iaca'l ajunse pe om moartea.

Atuncĭ 'șĭ-a chemat baeții lângă el și le-a zis așa:

— Măĭ băieți, eu o sa mor, că simt ca 'mĭ-a venit ceasul; alta n'am sa ve spui de cât ca sa faceți toate cum știți și cum ve taie capul, ca sunteți oameni în toata firea. dar numaĭ în treĭ paduri sa nu intrați cu nicĭ un preț când ați umbla după vînat: în ale de pe muntele Scorpieĭ, al Porculuĭ mistreț și al Miezeĭ-Nopții.

Dupa ce le-a vorbit omul așa, a maĭ trait puțin și 'șĭ-a dat sufletul.

Dupa ce 'șĭ-a dat sufletul și 'l-au îngropat baeții dupa datina, 'șĭ-au vĕzut de vînatul lor tot ca și pâna atuncĭ, dar după o vreme așa, s'a împuținat vînatul de tot și ne maĭ ajungêndu-le la traĭ, ca eĭ din asta trăiau, ce s'a gândit și a zis baiatul ăl maĭ mare?

— Mult vînat trebue sa fie în padurile de pe munții Scorpieĭ, al Porculuĭ Mistreț și al Miezeĭ-Nopții.

— Mult o fi, a raspuns ăl mijlociu alu

www.digibuc.ro

de a vorbit așa, dar nu ne-a lasat tata cu limbă de moarte să nu intrăm în pădurile lor?

— Eĭ, tata a zis, biet, și el așa de teama ca sa nu ne primejduim cu ceva, da suntem noĭ treĭ flacăĭ ca braziĭ, slavă domnuluĭ, cum să ne fie noua frica așa de toate alea?

Zicênd el așa 'ı-a hotarit și pe fraţĭ să zica ca el.

S'aŭ învoit eĭ, care va să zică sa facă așa: sa porneasca câte treĭ, și fratele al maĭ mare sa pazească în noaptea dintâĭ în padurea Scorpieĭ. Sa aprinză un foc mare, ailalţĭ sa doarma, cum doarme omul noaptea, iar el să pazeasca să nu se stinga focul și sa pândească sa vaza ce-o fi; de i s'o întâmpla numaı sa vază ceva și sa nu fie în primejdie, să taca și sa nu spuie alorlalţĭ ce a vĕzut și numaĭ de 'ĭ-o fi viaţa în primejdie să strige să'ı deștepte pe ailalţĭ ca să'ĭ dea mâna de ajutor.

După ce se învoiră eĭ în ast chip într'o zi pe sub seară așa, pleaca câte treı cu

www.digibuc.ro

merinde cu una cu alta şi se şi îndrumeaza spre padurea de pe muntele Scorpieï.

Ajungênd acolo, aprind focul, ca se înoptase bine, şi ai doï fraţï maï micï se întind de se culcă, iar al maï mare ramâne deştept să vegheze şi sa îngrijeasca de foc.

Târziŭ încolo peste noapte iaca un glas gros zicea:

— Cine a îndraznit să 'mï calce moşiile sa 'mï turbure apele şi să 'mi încurce ierburile?

Şi se şi iveşte o namila de şcorpie mare mare şi urâta de te lua groaza.

Vinatorul cum o vede de departe, cum întinde arcul şi când sloboade sageata, fiind el tragaciŭ bun, numaï o izbeşte drept în inima şi cum o izbeşte cum cade Scorpia jos de n'a maï zis nicï pis.

Dupa ce a omorât-o vinatorul, a târât'o departe în bunget de a ascuns'o sub nişte frunze; după aia, a aruncat ţarâna peste locul de'l umpluse sângele, a maï azvârlit

www.digibuc.ro

câte-va aşchii pe foc şi s'a pus şi el des'a culcat lângă fraţĭ.

La ziua, când s'au sculat, focul tot ardea.

'L-au întrebat fraţiĭ ce a vĕzut noaptea, ce s'a întâmplat...

El a raspuns:

— Nu s'a întâmplat nimic, n'am vĕzut nimic, fraţilor.

— Pai dar daca e aşa, a zis unul dintre fraţi, tata 'şĭ-o fi făcut numaĭ spaima, aĭ sa vinam în pace şi asta e, ca nu e nicĭ o primejdie, cum vez eŭ.

Şĭ aŭ pornit să vineze.

Aŭ virat eĭ în padurea Scorpiei multă vreme pâna aŭ nimicit tot vinatul, ca nimeni nu era sa'i stânjinească daca murise Scorpia; şi maĭ la urma vezênd eĭ ca nu maĭ e vinat de fel s'aŭ hotarât sa treaca în padurea de pe muntele Porcului mistreţ.

Acum era vorba sa fie de rând fratele al mijlociŭ sa pândeasca şi sa pazească sa nu se stinga focul.

Dupa ce il aprinsera eĭ, al mare şi al mic se culcară şi al mijlociu se puse la pânda.

www.digibuc.ro

Peste noapte iacă aude și el un zgomot înapoia lui și un glas zicênd ;

— Cine a îndraznit sa'mi calce moșiile sa'mi turbure apele și sa'mi încurce ierburile ?

Și când a întors capul baiatul sa vaza ce este, a dat cu ochii de un porc mistreț mare peste masură care venea spre el îndârjit.

Baiatul cum 'l-á vĕzut nu 'șĭ-a pierdut cumpatul, ci s'a repezit la arc de era lânga el și când 'l-a ochit pe porc 'l-a izbit drept în inima de 'l-a omorât dintr'o dața de nici n'a maĭ mișcat.

Omorându'l el așa, a facut toate ca frate-sĕŭ ăl mare : 'l-a luat de 'l-a dus sa'l ascunza sub frunze, s'a întors de a astupat petele de sânge și s'a pus de s'a culcat după ce a maĭ ațâțat focul sa nu se stinga ca să'l găsească frații aprins când s'or deștepta dimineața.

Se deșteptara eĭ, vezura focul aprins, întrebară de se întâmplase ceva.

Fratele al mijlociu le-a raspuns:

www.digibuc.ro

— Nu s'a întâmplat nimic, n'am vezut nimic, fraților.

Și așa au ramas ei de au vînat și în padurea Porcului mistreț pâna n'a mai ramas vînat.

Atunci au hotarât să treacă și în pădurea Miezei-Nopții.

Aci era rândul fratelui ălui mic să pândeasca.

Noaptea de tot, după ce adormiră frații ailalți, iaca aude și fratele ăl mai mic tot ca și ei un zgomot și un glas zicênd:

— Cine a îndraznit să'mi calce moșiile, sa'mi turbure apele și să'mi încurce ierburile?

Atunci s'a uitat, a pus mâna pe arc, a slobozit săgeata, dar măcar ca a izbit la inimă, Miaza-Noaptea era puternică tare și n'a putut'o dobori dintr'o dată și a început luptă între ea și baiat până a ispravit el toate sagețile de a ținut așa până lângă ziuă și abia a omorât-o, și a curs atâta sânge din ranile ei de a stins focul.

După ce a omorât-o băiatul, a facut și

www.digibuc.ro

el ca fraţiï luĭ: a ascuns pe Miaza-Noaptea, a astupat petele, dar ce să facă cu focul că nu l'a maĭ putut aprinde? ca amnar n'avea fiind la frate-sĕu al mare şi de 'ı-l cerea îl deştepta şi vedea ca s'a stins focul.

S'a hotarât şi el sa caute sa vaza n'o da peste vre-un foc unde-va sa ceara şi el.

S'a urcat într'un copac, s'a uitat în toate parţile şi a dat cu ochiu de o scânteie încolo departe.

S'a dat jos şi a apucat într'acolo.

In cale, umblând prin padure, iacă o fata frumoasa rau şi ımbracata numaı în alb paşea încet-încet şi lasa dîra de lumina dupa ea; iar pe lânga dênsa sarind din copac în copac o ciocârlie cânta de-o minune.

Pase-mi-te femeia asta era una din treı surorĭ: Zorile, care gonesc intunerecul noptеĭ şi aduc pământului lumina zileĭ; îşı facea calea dupá datina eı. cı venise vremea sa gonească bezna.

Flacăul, vezĭ dumneata, ştia cine era că auzise de la o matuşe batrână cum erau

www.digibuc.ro

ele treĭ surori, cum umblau care în câte o parte a pamîntuluĭ cu câte o ciocârlie lânga ele.

Şi ce se gândi flacaul?

— Mare, daca se duce ea în spre unde 'mi sunt fraţii, se lumineaza de ziua. şi se deşteapta şi dau de foc stins şi ved ca nu sunt acolo. Ia să 'ncerc eŭ sa fac alt-fel...

Şi nu ştiŭ cum se repezi pe la spate, dupa ce 'şi desfacu brâul, şi mi-ţi-o prinse şi mi-ţi-o lega bine de un copac, ca sa nu se mai duca înainte şi sa nu se faca ziua pâna n'o veni el cu niţel foc sa'l aprinza pe al lor.

A ţipat fata, s'a rugat de el s'o lase sa 'şi împlineasca datina... aş!... el par'ca nici nu auzea. Dupa ce a legat'o bine a plecat înainte spre locul unde vezuse scânteia.

Merge eĭ ce merge şi ajunge.

Daça ajuge ce sa vaza?... Nişte zmeĭ adormiţi împrejurul unuĭ foc mare, şi pe foc un cazan în care fierbea pâna la briu Iutele pamîntuluĭ.

www.digibuc.ro

El cum 'l-a vĕzut aşa, a prins a'l întreba pe Iutele pamîntuluï ca cum şi ce fel.

Iutele pamîntuluï 'ï-a spus:

— Uite zmeiï ăştia pazesc acilea să fure o fată de împărat şi pe mine m'aŭ prins de m'aŭ pus să fierb. Dar tu ce cauţï că te omoara zmeiï?

— Eŭ caut niţel foc ca s'a stins al nostru.

— Ia de colo repede şi scapă-me şi pe mine, a zis Iutele pâmîntului, că poate 'ţï-oiŭ prinde şi eŭ bine la ceva.

Flacăul s'a învoit.

S'a apropiat de foc, a luat câţï-va taciunï, s'a dat şi lânga cazan de a luat pe Iutele pămîntuluï în cârca, ca nu putea umbla, şi a pornit repede înapoï.

In cale 'l-a învaţat Iutele pamîntuluï sa'l frece pe picioare cu niştе burienï, de s'a facut bine din arsura şi dupa aia 'ï-a zis să se suie flacaul calare pe el şi cât clipeştï a ajuns la locul unde dormeaŭ fraţii.

În drum dezlega el şi Zorile.

www.digibuc.ro

Când ajunse, taman începuse a se lumina de ziuă.

Aprinse focul și se așeză alăturĭ, parcă nu 'ĭ se întâmplase nimic.

Se deșteptară fraților, întrebară cum și ce fel...

— Nu s'a întâmplat nimic, n'am vĕzut nimic, fraților, le-a răspuns flacaul; de cât uite, trecu Iutele pămîntuluĭ și 'l opriiŭ să maĭ staŭ de vorba să nu te pomenești că adorm, și 'mĭ spuse el că sunt niște zmeĭ de pândesc să fure o fată de 'mparat și eŭ m'am gândit să mĕ duc sa cerc s'o scap. Mergeți și voĭ?

— Noĭ?... da ce-am înebunit, să ne omoare spurcaciunile?

— Eŭ mĕ duc cu ajutorul luĭ Dumnezeŭ, și or me pricopsesc, or mĕ răpun zmeiĭ.

Și 'șĭ-a luat ziua bună de la frați și a plecat cu Iutele pamîntuluĭ. Maĭ încolo Iutele pămîntuluĭ 'ĭ-a spus ca el nu se maĭ poate întoarce într'acolo că are treburĭ într'altă parte, dar el să se ducă și 'ĭ-a spus

www.digibuc.ro

cum și ce fel sa facă tot, ca sa scape pe fată de zmeĭ, și 'l-a maĭ sfatuit să fie milostiv în or ce împrejurare și sa faca bine și dupa aia 'ĭ-a maĭ mulțumit de binele ce îĭ facuse când îl scosese din cazan și a perit.

S'a dus flacaul înainte și a mers el pâna a ajuns la locul de unde luase foc, și de unde ȿcapase pe lutele pămîntuluĭ din cazanul cu apa fiarta.

Zmeiĭ taman se deșteptasera.

Sa se întoarca nu maĭ putea ca 'l vĕzusera.

Ce sa faca?

S'a dus și el drept la eĭ, colo barbat, și 'ĭ-a întrebat semeț:

— Ce paziți voĭ aicĭ maĭ, ce faceți?

— Da nu e treaba ta, pacatosule, a fost raspuns un zmeŭ.

— Nu, aĭ?

— Nu vezĭ bine!

— Apoĭ vezĭ ca eŭ știŭ.

— Ce știĭ?

— Pândiți să furați pe fata împăratuluĭ

www.digibuc.ro

și nu puteți de loc. Sa fiŭ eŭ în locul vostru...

— Ce aĭ face mai, un pacatos ca tine? noĭ coscogeamitea zmeiĭ pândim noĭ de zece anĭ și tot de geaba.

— Eĭ, eŭ v'o aduc cu prinsoare.

— Tu?

— Eŭ.

— Eĭ cum ?

— Aia e treaba mea. Voĭ numaĭ sa 'mĭ spuneți cum e casa facuta, ce obiceiurĭ aŭ eĭ prin casa și eŭ me prinz sa v'o aduc în scurta vreme.

Zmeiĭ vezêndu'l așa isteț, vezĭ dumneata, 'l-aŭ crezut și 'ĭ-au fagăduit avere mare de le-o aduce-o, și 'ĭ-au spus și cum și ce fel era pe la palatul împaratului.

Ci-ca palatul ar fi avut noua porți și la poarta a mai din spre casa s'ar fi aflat o cățeluș care cum vedea ca deschide cineva poarta, sarea și latra. Sa nu fi fost cățeaua aia mai calea-valea, dar cum latra ea, cum veneau slujitorĭ, soldați și nu mai era chip sa mai facĭ ce-va.

www.digibuc.ro

Acum cum s'a întâmplat zmeiĭ eraŭ tocmaı noua.

— Aideţĭ cu mine, zise flăcăul sa vĕ puiŭ pe fie-care la câte o poartă şi când oiŭ eşi eŭ cu fata voĭ să staţĭ toţĭ cu capetele plecate.

Invoindu-se eĭ aşa, aŭ plecat.

A deschis poarta a dintâĭ, a aşezat un zmeŭ acolo, a plecat cu aĭ-l'alţĭ opt înnainte, a maĭ aşezat unul la poarta a doua, a plecat înainte cu şapte, şi tot aşa pâna la poarta din urmă.

Când să ajungă aci, în loc sa o deschiză şi p'asta şi sa deştepte caţeaua, flăcaul nostru a zis zmeuluĭ sa 'l ţie bine sa se urce pe el să se uite peste zid în curtea palatuluĭ că nu era zidul aşa nalt.

Dacă s'a uitat a vĕzut caţeaua dormind lânga pórta.

Atuncĭ flacăul de peste zid a scos din tolbă o sageata a întins arcul, a ochit bine şi când a izbit'o, a izbit'o de nicĭ nu a crâncit caţeaua, ca a murit dintr'o data şi de-a binele.

www.digibuc.ro

După ce a omorât'o a deschis și poarta a noua, a pus pe zmeŭ sa stea acolo până s'o întoarce el și a intrat în palat.

A intrat el într'o odaie, în doua, în noua, pâna la urma a dat de fata împăratuluĭ adormită pe un pat cu douá lumânarĭ la cap și cu doua la picioare și era frumoasa știĭ de pica, ca a ramas flacaul înmarmurit de așa minune mare de fată.

Și, biata, nu putea și ea sa iasă din casa sa se plimbe, nu putea sa se marite, nimic din pricina zmeilor ca de cum maĭ răsărise și ea nițel de se făcuse de măritat, se pomenise cu spurcaciunile la poarta palatuluĭ și câțĭ se prinseseră și se încumetaseră sa scape pe bietul împărat de eĭ, se prăpadisera, dar nicĭ zmeiĭ putere sa intre în palat să o rapeasсă pe fata n'aveaŭ.

Acum baiatul vĕzênd'o adormita ce a facut ?

A luat perna pe care avea ea capul pus, a luat un cearșaf și un inel din degetul feteĭ și după aia a plecat luând și trupul cățeleĭ în traista.

www.digibuc.ro

Plecând, când a auzit zmeul pașii, a gândit că e el cu fata cum fusese vorba, și a plecat capul, iar flăcăul trecênd pe lânga el, 'i-a dat una buna la ceafa cu paloșul de a cazut zmeul mort jos și 'i-a taiat vîrful limbei de a luat'o cu el și a plecat înainte.

Și tot așa a facut cu toți zmeii pâna la al noulea.

Dupa ce 'i-a omorit și le-a luat vîrfurile limbilor s'a tot dus și a poposit într'un sat din împarație care 'l-a gasit mai aproape.

Aci a tras în gazda la o femeie batrîna.

A stat el la batrâna câtva, când ce sa auza?... ca un țigan bucatar al împaratului cum a făcut cum a dres a izbutit sa omoare pe toți zmeii carî amenințaŭ să fure pe domnița și fagăduind împaratul încă de mult ca alui care o omorî pe zmeĭ îĭ dă fata de nevasta, se pregatea nunta mare la palat cu fata și cu bucatarul.

Când a auzit așa flacaul ce-a facut?

A trimis pe baba, gazda luĭ, la palat la bucătarie sa ceara numaĭ doĭ pumnĭ de faină și sa'ĭ aducă.

www.digibuc.ro

'I-a dat.

Dacă 'ı-a dat şi s'a întors cu faina acasa, a pus'o flăcaul de a facut o azimă şi a pus inelul într'ênsa şi a trimes iar pe babă sa pândeasca pe domniţa cum o putea şi sa'ı dea azima în mâna.

A avut baba noroc ca n'a pândit mult şi iaca ese domniţa la plimbare cu o femeie alaturĭ.

Baba vezênd'o s'a dus la ea şi a îngenuchiat şi a rugat'o să ia azima.

Domniţa vezênd azima frumoasa a luat'o, ba a şi rupt'o în doua îndata sa guste din ea, ca'ĭ facuse poftă.

Când a rupt'o ce să vaza în azima? Inelul eı care 'ı pierise din deget de nu ştia ce se facuse de loc.

O data întreba colo repede pe baba :

— De unde e azima asta, matuşe ?

— Un flacaiaş 'mĭ-a dat'o, maiculiţa.

— Ce flacau ?

— Un flăcaiaş strein, stă în gazda la mine.

— Fă de 'l cheama acuşic, acilea.

www.digibuc.ro

S'a dus baba cât a putut'o duce pe ea batrâneţele de fuga acasa sa spuie flăcăuluĭ că'l cheamă domniţa la palat.

S'a dus flacaul.

Domniţa cum 'l-a vĕzut, 'l-a luat la cercetaıe ca cum a avut el în stăpânire inelul eĭ?

El a răspuns:

— 'L-am avut, Măria-ta, cà 'l-am luat din degetul Mărieĭ tale, când am omorît pe zmeĭ de te-am scapat de eĭ.

— Ce fel ĭ-aĭ omorît, ca 'ı-a omorît bucătarul palatuluĭ!

— Ba eŭ 'ĭ-am omorît Măria ta, ţiganul numaĭ s'a laudat cu izbânda altuia.

Fata, când a auzit, n'a maĭ putut de bucurie.

Vezĭ bine, era gata să 'şĭ lege viaţa cu spurcăciunea de ţigan negru şi urît de 'ĭ plângea inima în ea. Cum să nu fie bucuroasă vĕzênd pe flăcaŭ chipeş şi frumos de 'ţĭ era maĭ mare dragul să 'l vezĭ?

S'a vorbit cu el sa stea ascuns şi când or fi eı la masă să trimeaţa să 'l cheme şi

www.digibuc.ro

el să vie și sa spuie cum și ce fel era adevărul.

La vremea mâncarii aŭ venit toți la masă, s'aŭ așezat care pe la locurile lor, iar țiganul se cocoță alaturĭ de împarat pe un scaun maĭ ales și pe treĭ perne, c'așa sta el tot sus, de când era să fie ginerele împăratuluĭ.

In vreme ce mânca țiganul colo lacom iacă face domnița, fata împăratului, un semn uneĭ slugĭ și 'l aduce în fața mesenilor pe flăcaul vînator care omorîse pe zmeĭ.

— Iaca, zise atuncĭ fata catre tata-sĕu împaratul, uite flacaul asta zice ca el a omorît pe zmeĭ de m'a scăpat de eĭ și lui i se cuvine sa 'ĭ fiŭ nevasta, iar nu țiganuluĭ de bucatar.

— Nu e adevĕrat, eŭ 'ĭ-am omorit! striga țiganul de colo supărat. Puneți de 'l biciuiți pe ticalosu-l asta...

— Incetinel-încetinel, zise împaratul, către bucătar, staĭ, să vedem; poate c'o fi așa, poate să ne dea omul dovezi...

Imparatul era și el mulțumit ca de !...

www.digibuc.ro

alta e sa ai ginere țigan bucătar și alta e sa ai român așa falnic și frumos cum era flacaul nostru de vînător.

Flacaul a dat întâĭ o dovada ca a spus cum era domniţa culcata şi cum era prin odaia unde o gasise culcata, şi arătând perna şi cearşaful pe care le-a scos dintr'o dasaga.

Atunci împaratul s'a întors şi a dat ţiganuluĭ o palma de a sarit o pernă de sub el.

Dupa aia a maĭ dat flacaul o dovada aratând pielea căţelei pe care o omorâse.

Şi atuncĭ 'ı-a dat împaratul înca o palma ţiganuluĭ de a mai sarit jos o perna.

La urma a scos flacaul şĭ limbile zmeilor şi a zis ca sa le încerce sa vaza nu se potrivesc, ca leşurile zmeilor nu le îngropase încă.

Iar împaratul când iĭ mai dadu o palmă ţiganuluĭ cazu şi de pe scaun şi porunci şi unuĭ slujitor să'l vîre într'o temniţa ca cum a îndraznit el să 'şĭ rîză de împarat.

N'a trecut mult dupa aia şi s'a facut

www.digibuc.ro

la palat nunta mare împărătească de a ținut cu chef și cu veselie cât țin nunțile domnilor și ale împaraților, care va sa zica.

Trecu un an la mijloc.

Flacaului, ce 'ĭ-a venit luĭ? i s'a facut dor de frați.

Ce a facut?

S'a dus la nevasta frumos și 'ĭ-a zis:

— Nevastă, mie mi s'a facut dor de aĭ frați ai mei și de locurile pe unde am copilarit...

— Bine, bărbate.

— Mergĭ și tu cu mine sa 'mĭ vĕz și frații și locurile sa le vez?

— Merg, vezĭ bine, cum sa nu merg? a raspuns nevasta.

Și aŭ plecat.

Au plecat eĭ cu soldați după ei, cu slugi cu una cu alta, și 'ĭ-aŭ lasat pe toți la hotarele locurilor de le stapâneaŭ frații lui de când omorîsera ale trei dihaniĭ: Scorpia, Porcul mistreț și Miaza Noaptea.

Frațiĭ le eșira întru întâmpinare.

www.digibuc.ro

După ce au lasat ei toata lumea la hotar, aŭ intrat într'una din pădurĭ, de care dadura întâĭ, şi acolo umblând numaĭ eĭ patru, şi dând peste o coliba în mijlocul bungetuluĭ, a luat un frate—vezi cum se învoiserà eĭ de necaz pe fratele al maĭ mic cà ajunsese ginere de împarat—a luat un frate pe nevasta luĭ de 'í-a legat mâinile, ca sa nu poata face nimic, iar alâlalt 'l-a ţinut pe la spate pe ginerele împăratuluĭ, şi dupà ce a legat pe nevasta a venit şi al de o legase şi amândoi au zdrobit picioarele fratelui ălui maĭ mic şi 'l-aŭ lasat în coliba din padure cu nevasta cu mâinele legate lânga el.

Pe urma s'au dus de aŭ spus slujitorilor ca sa se duca acasa ca ginerele împaratuluĭ a rămas acolo.

Biata femee se tângui ea mult pâna iaca de mila eĭ se coborĭ Dumnezeŭ din cer de 'ĭ vindecă barbatul ca şi cum n'ar fi avut nicĭ odată nimic.

Vindecându-se el, aŭ plecat amândoĭ prin pădure cu gând sa iasă unde-va la liman.

www.digibuc.ro

In drum iaca niște palate ale unuĭ zmeŭ carĭ cum a mirosit ómenĭ pamântenĭ, cum a eșit și dând de eĭ, a rapit pe nevastă și l'a lasat pe om singur.

A plâns el, bietul, de atâtea pacostĭ pe capul lui, s'a tânguit, dar ce era să faca? Ce putere avea el un biet om pamîntean împotriva zmeului?

A plecat și el înainte ca dór de 'l-o lumina Dumnezeŭ sa faca ceva.

N'a mers mult și iaca o babá se silea cu o sarcina de lemne sa o ia la spinare și nu putea ca era grea și o dobora.

Vînatorul îĭ dadu mână de ajutor cum o vezu.

Atuncĭ ea iĭ zise:

— Mulțumescu'țĭ om bun, dar dumneata ce aĭ de eștĭ plâns așa la ochĭ, parcă aĭ avea ceva?

— Cum sa n'am, matușe, ca uite și uite ce mi s'a întâmplat, a raspuns vînatorul spuind matușeĭ toate câte le pațise.

— Dacă e așa, zise matușa, staĭ că te pot ajuta eŭ.

www.digibuc.ro

— Mĕ poţĭ ajuta dumneata?

— Te pot.

— Aoleo, ca bine aĭ face mătuşe, zeu. Şi maĭ prinse omul niţica inima.

— Ce să fac? a maĭ întrebat'o el.

— Sa te ducĭ, 'ı-a fost zis mătuşa, la marginea pamîntuluĭ ca nu e departe de aicĭ şi aĭ sa daĭ de o baba batrâna care are o iapa cu mânjĭ, cu treĭ, cu şase şi cu doua-spre-zece aripĭ, şi sa cercĭ a lua un mânz dintre eĭ ca numaĭ cu el aı putea da zmeuluĭ de cap.

Şi 'l-a învaţat mătuşa toate ce sa faca când o gasi pe baba a batrână, şi dupa aia cum sa faca cu mânzul ca sa'şı ia nevasta îndarat şi dupa ce 'ĭ-a spus şi pe unde e drumul spre marginea pamîntuluĭ, 'şı-a luat ziua buna de la el şi s'a tot dus pâna nu s'a maı vezut de loc de loc.

A plecat vînatorul.

Pe drum iaca întâlneşte un lup cu piciorul rupt.

El, cum era milos şi fară fricĭ, şi aducêndu'şı şi aminte de vorbele de'ı zisese

www.digibuc.ro

Iutele pămîntuluĭ, s'a pus și a cules niște burueni de știa el și a oblojit piciorul lupuluĭ, după aia i l'a legat cu o bucată pe care o rupse din cămașa luĭ, și lupul vĕzênd cum l'a îngrijit, 'ĭ-a vorbit cu glas omenesc și 'ĭ-a zis:

— Omule mulțumescu'țĭ că mult bine 'mĭ-aĭ făcut. Să știĭ că eŭ sunt împăratul lupilor și când ăĭ fi vre-o dată în vre-o primejdie nicĭ eŭ nu te-oiŭ lăsa, numaĭ să te gândeștĭ la mine.

Vînătorul 'ĭ-a mulțumit de fățăduială și 'șĭ-a vĕzut de cale.

Maĭ încolo iacă alta: o cioară cu aripa ruptă se tot sălta să zboare pe un copac, dar nu putea.

Vînătorul a făcut și cu ea ca și cu lupul: a oblojit'o la aripă cu burienĭ, și cioara 'ĭ-a zis tot ca lupul:

— Mulțumescu-țĭ omule, că mult bine 'mĭ-aĭ făcut. Să știĭ că eŭ sunt împărăteasa ciorilor, și când ăĭ fi vre-o dată în vre-o primejdie, nicĭ eŭ nu te-oiŭ lăsa, de te 'ĭ gândi la mine.

www.digibuc.ro

Maĭ încolo dădu şi de o mreană cu solziĭ de aur lângă o apă; cine ştie cum o azvârlise valul apeĭ pe uscat, de se zbătea săraca, ştiĭ vorba aia, ca peştele pe uscat şi să poată ajunge la apă de loc, că o azvârlise departe.

A ajutat'o vînătorul şi pe ea, a luat-o frumos de 'ĭ-a dat drumul pe apă şi ea, după ce s'a vĕzut în apă, s'a ţinut la faţa apeĭ şi 'ĭ-a zis:

— Mulţumescu'ţĭ omule că mult bine 'mĭ-aĭ făcuţ. Să ştiĭ că eŭ sunt împărăteasa peştilor, şi când ăĭ fi vre-o dată în vre-o primejdie, nicĭ eŭ nu te-oiŭ lăsa, numaĭ să te gândeştĭ la mine.

După aia n'a maĭ mers mult şi a dat de bordeiul babiĭ cu iapa.

A bătut la uşe, 'l-a poftit înăuntru şi 'l-a întrebat când 'l-a vĕzuţ:

— Ce vînt te-aduce pe acilea, flăcăiaşul mamiĭ?

— Flăcăŭ nu sunt babo, eŭ sunt însurat a răspuns vînătorul, da am auzit că aĭ o iapă de păzit şi am venit să mĕ bag eŭ la

www.digibuc.ro

dumneata să o păzesc, că sunt fără stăpân acum.

— Da, da eŭ nu plătesc cu banĭ sluga.

— Da cu ce?

— Eŭ ĭĭ daŭ la sfârșitul slujbiĭ un mânz pe ales.

— Bine, că 'l vînz eŭ pe urmă și tot banĭ iaŭ.

— Da vezĭ că dacă n'ăĭ păzi-o, unde'țĭ staŭ picioarele 'țĭ-o sta și capul.

— 'Mĭ-o sta de n'oiŭ fi vrenic.

— Va să zică te prinzĭ?

— Mĕ prinz.

— Bine.

Și 'ĭ-a dat baba de mâncare, 'ĭ-a așternut să se culce să se odihnească că taman se înserase, și a doua zi 'ĭ-a dat iapa în pază.

Treaba luĭ era să păzească iapa treĭ zile și treĭ nopțĭ d'arîndul și s'o aducă acasă după fie-care o zi și o noapte.

A doua zi de dimineață sări călare pe ea și plecă.

Avea iapa un buestru d'ăla bășicat și mer-

www.digibuc.ro

gea colo frumos, și unde o cârmea într'acolo se ducea și supusă colo...

— P'asta să n'o pot eŭ păzi, gândea flăcăul, eŭ gândeam că o fi vre una d'alea de de.... mănâncă foc, da așa!...

Ce e drept a dus'o el până-seara bine; dar seara 'l-a furat somnul odată fără veste, și când s'a deșteptat, maĭ despre ziuă așa, s'a pomenit călare pe un buștean și cu frâul în mână ca prostul.

— Eĭ drăcie ca asta! zíse vînătorul când se pomeni așa, o păţiiŭ cât de buná, de acum la ce maĭ sunt bun?... maĭ bine să vie lupul sa mĕ mănânce.

Cum pomeni de lup, împăratul lupilor și fu acolea.

— M'aĭ chemat? 'l-a întrebat.

— Aoleo, tu eștĭ vere?

— Eŭ.

— Bine că venișĭ că poate m'ăĭ scăpa din încurcătură, c'aminterĭ nu e bine de mine.

Și'ĭ spuse lupuluĭ cum și ce fel.

— Ușor lucru 'mĭ cerĭ, a răspuns lupul, 'ţĭ-o aduc eŭ acum.

www.digibuc.ro

— Da unde e?

— E dusă între oĭ, dumneata du-te lângă pârleazul lor şi staĭ cu frâul că o gonesc eŭ într'acolo. Ea are doĭ mânjĭ cu câte treĭ aripĭ; când o fi să vie, ea vine schimbata în oaie cu doĭ mieĭ; cum aĭ vedea-o sa'ĭ puĭ frâul înainte şi sa zicĭ:

«Staĭ iapa babi».

Pe urmă să'ĭ puĭ căpăstru 'n căp şi s'o duc acasă.

Tocmaĭ aşa s'a întâmplat.

Lupul a dat raita prin oĭ, a gonit'o, şi vînătorul a făcut cum 'l-a învăţat el şi s'a aruncat călare pe ea şi a dus'o acasă la babă.

Ce bătăĭ n'a mâncat săraca de la babă că cum s'a lăsat s'o prinză?

— Da ce eram să fac stăpână, a fost răspunzênd iapa, că m'am făcut oaie şi m'a gonit un afurisit de lup spre pârleaz şi ăla sta de se aţinea acolea. Ce era să fac, să mĕ las să mĕ mănânce lupul?

Lasă că maĭ sunt două nopţĭ, doar n'o fi blestemat să mĕ maĭ găsească el de două orĭ!

www.digibuc.ro

A doua seară pleacă iar vînătorul cu ea, se ţinu el să n'adoarmă... de unde? că a adormit şi s'a pomenit iar despre ziuă călare pe buştean şi cu frîul în mână.

De data asta s'a gândit la cioară.

Şi cioara cum s'a gândit la ea cum a fost lângă el.

— Ce aï păţit, stăpâne?

— Uite aşa şi aşa.

— N'aï nicï o grije că acum 'ţï-o daŭ în mână.

— Da unde s'a vîrît, fir'ar şi drege'ï-ar?

— S'a vîrît într'un cârd de ciorï schimbată în cioară şi ea şi mânjiï de 'ï-a fatat as-noapte şi se joacă prin pomul ăla de colo cu puiï. Dumneata du-te încet-încet şi aşază-te sub crăcï. Dacă te'ï aşeza, scutură mereŭ frîul că vine ea domol-domol de vale că eŭ o s'o ciocănesc în cap într'una.

A făcut el aşa, cioara a făcut cum 'ï-a zis că o să facă, şi s'a întors iar vînătorul acasă la babă călare pe iapă şi după ea cu doï mânjï cu câte şase aripï fie-care.

Baba s'a cătrănit de tot când 'l-a vĕzut.

www.digibuc.ro

Biata iapă ce a păţit ea atuncĭ o fi fost să spuie şi morţilor. N'a lăsat'o baba din bătaie până nu a făgăduit că se ascunde în noaptea viitoare de nicĭ dracu nu maĭ dă de ea.

Când fu a treia oară s'a ascuns iapa tocmaĭ în fundul mărilor de a fătat mânjiĭ ăĭ cu douăsprezece aripĭ, dar şi aci a dat de ea mreana cu solziĭ de aur, împărăteasa peştilor de 'ĭ făcuse bine vînătorul şi pe care o chemase într'ajutor când se pomenise iar călare pe buştean şi cu frîul în mână.

Ce era să maĭ facă baba când vĕzu că vine omul şi de a treia oară iar călare pe ea ?

'l-a zis :

— Eĭ băete, m'aĭ slujit cinstit, aĭ să'ţĭ daŭ un mânz.

— Să'mĭ daĭ, vezĭ bine.

Şi 'l-a dus în grajd să 'şĭ aleagă.

Acuma luĭ ĭĭ spusese mătuşa cu sarcina de lemne cum şi ce fel să facă, de aia când a intrat în grajd s'a uitat la mânjĭ şi 'şĭ-a ales tocmaĭ unul jigărit şi urît.

— Ce să facĭ cu ăla, omule, 'ĭ-a fost zis baba, nu vezĭ că e răpciugos ? Ia de colea

www.digibuc.ro

unul d'ăștia frumoșiĭ de.... ia te uită la eĭ parca mănâncă foc.

— O fi, a răspuns vînătorul, dar mie 'mĭ-e gustul să 'mĭ-l daĭ pe ăla. A fost învoiala pe care mi'l'oiŭ alege ?... a fost. Eŭ p'ăla îl aleg.

— Aĭ dreptate, a zis și baba ; ia'l p'ala, dar să știĭ că hoț a fost care te-a 'nvățat să'l alegĭ pe el.

Și 'ĭ-a dat baba mânzul, și vînătorul a încălecat pe el, că crescuse într'o noapte cât altul în treĭ anĭ, și a plecat.

S'a dus drept la zmeul care îĭ luase nevasta.

Zmeul nu era acasă.

Nefiind acasă zmeul, el 'șĭ-a luat nevasta pe cal și a fugit cu ea. Slugĭ avea el tot zmeĭ, dar niște àia neputincioșĭ și prăpădițĭ. Ce să se măsoare eĭ cu calul vînătoruluĭ ? că ăla numaĭ prin văzduh umbla.

Dar cum veni zmeul acasă slugile aŭ început să strige :

— Stăpâne, să nu beĭ, să nu mănâncĭ și să plecĭ că 'ți-a fugit nevasta.

www.digibuc.ro

— Ba oiŭ mânca ş'oiŭ bea ş'oiŭ şi dormi şi nevasta tot 'mĭ-oiŭ lua-o înapoĭ, a fost răspunzênd zmeul cu semeţie.

— Ba să nu facĭ aşa, stăpâne, a zis o slugă maĭ bătrână, că aĭ cal cu şase aripĭ şi ăl de 'ţĭ-a luat'o, avea unul cu douăsprezece.

Auzind aşa zmeul, n'a maĭ stat să mănânce şi să bea şi să doarmă, ci 'şĭ-a înşelat în grabă calul şi a pornit după ăl de 'ĭ răpise nevasta.

Când să'l ajungă calul zmeuluĭ pe al vînătoruluĭ, a nechezat o dată şi 'ĭ-a zis în limba lor:

— Staĭ frate — că fraţĭ eraŭ tot de la baba cu iapa — staĭ să te ajung şi să'şĭ ia stăpânu-meŭ nevasta.

Vînătorul a întrebat pe calul luĭ:

— Ce-a zis măĭ, calul zmeuluĭ?

— Uite şi uite ce a zis, 'ĭ-a răspuns el.

— Ba spune'ĭ să stea el şi să'ĭ daŭ un grajd cum o vrea el şi de mâncare numaĭ fîn ghizdăŭ.

Calul vînătoruluĭ a nechezat de 'ĭ-a spus ce a zis stăpânul sĕŭ.

www.digibuc.ro

Calul zmeuluï, dacă a auzit aşa, a stat.

Atuncï zmeul vĕzênd că sta, a crăpat de necaz.

După ce a crăpat, a lăsat vînătorul de'ı s'a odihnit calul şi l'a ajuns calul zmeuluï, a pus pe nevastă calare pe el şi aŭ plecat spre împărăţia lor.

Acolo daca aŭ ajuns, a pus vînătorul de a adus în faţa luï pe nemernicïï luï de fraţï şi dupa ce 'ï-a facut de ruşine ca pe niştе ticăloşï ce fusesera, 'ï-a dat afară, fără să le maï facă altceva, că el avea inimă bună, şi dupa aia a stapânit şi împărăţit sănătos şi bine şi eŭ sfârşiiŭ că s'a sfârşit.

www.digibuc.ro

IX

FATA DIN SFEȘNIC[1]

A fost o dată ca nicĭ o dată, a fost ce a fost și n'a maĭ fost, a fost un moșier bogat care era însurat și avea și soacră și o fată de era frumoasă de s'ar fi uimit de ea cine o vedea.

Nevasta luĭ, ce a făcut ce a dres, s'a bolnăvit răŭ odată și a ajuns de a fost să moară.

1) Povestit de Mariția Georgescu, bucătăreasă, de fel din Ardeal.

Acest basmu e o variantă a basmuluĭ din primul meŭ volum: *Fata popiĭ a cu stem.* (pag. 211) cu atât maĭ interesantă cu cât povestitoriĭ sunt unul din Vlașca (România), altul din Ardeal și amândoĭ oamenĭ fără carte.

www.digibuc.ro

Fiind ea aproape să moară 'și-a chemat barbatul lângă pat unde zacea, și 'i-a dat un inel al ei din deget și 'i-a zis :

— Bărbate, tu ești têner, neînsurat n'o să stai ; când te'i însura sa nu ieĭ altă nevasta de cât p'a de 'i-o veni în deget inelul meŭ.

Eĭ acuma vezĭ binc, barbatul a maĭ parigorisit'o el cum a putut : ca n'o sa moara, ca o sa'i treaca, ca una ca alta, dar eĭ saraca, îi venise ceasul, ca n'a maĭ zabovit mult și 'și-a dat sufletul.

Daca a murit ea, a plâns'o barbatu-sĕu mult ca era frumoasa, — eu ea semăna fata—și era și buna tare la inimă, dar de !... ca omul, a plâns ce a plâns și a tacut. Ba peste nicĭ un an așa 'i-a abatut vaduvuluĭ sa se și însoare și a plecat din sat în sat, din oraș în oraș, sa caute careĭ fete or neveste vaduve 'i-o veni în deget inelul de 'i-l dăduse nevastă-sa pe patul de moarte.

A umblat omul mult, mult de tot, anĭ ci-că ar fi umblat auzĭ, și să gaseasca fata or văduva sa'i vie inelul, de loc.

www.digibuc.ro

S'a întors și el acasă suparat.

Ajungênd acasă, când a intrat pe ușe, fiïsa lucra la gherghef; el a aruncat din ușe inelul colo cu putere de necaz, zicênd:

— Fir'aï afurisit ca raŭ te-a făcut cine te-a facut.

Fata vĕzênd inelul cazênd jos s'a sculat de 'l-a luat și 'l-a pus în deget, și, sa vezï minunea draculuï, că a luï Dumnezeŭ n'o fi fost, că i s'a potrivit eï par'că ar fi fost de acolo.

— Aoleo, tată zise ea atuncï, dă'mï mie inelul ăsta frumosul ca ia te uita cum mi se potrivește în deget de bine!

Moșierul, când a vĕzut așa. a ramas înmarmurit.

Ce să faca el acum?

Ce sa facă?—Sa'șï ia fata de nevasta alt ce?—Nu'ï lasase nevasta cu limba de moarte că p'aia s'o ia careia i s'o potrivi inelul în deget?... Maï potriveala... ca par'ca era d'acolo!

Și zise omul:

— Ptiu!.. fir'aï al foculuï de inel, mĕ maï

www.digibuc.ro

facuși să dau raita prin a lume atâta vreme!

După aia zise feteĭ:

— Fata mea, sà te gateștĭ de nunta ca am să te iaŭ de nevastă că uite și uite ce a zis mă-ta pe patul eĭ de moarte.

Și'ĭ spuse feteĭ cum îĭ zisese mă-sa.

Fata s'a speriat.

Cum să o ia el tat-seŭ pe ea de nevasta, ca neoameniĭ? Se poate?...

Și s'a dus la bunică-sa să'ĭ spuie și să o întrebe ce să faca ea ca să scape de așa urgie?

— De, măiculița, eŭ știŭ, a zis bătrâna după ce 'și-a facut cruce și ea de așa lucru; eŭ știŭ ce să facĭ?...Zi'ĭ și tu până una alta că nu'l ieĭ până nu ți-o aduce o rochie care să n'o taie foarfeca nicĭ s'o prinză acul.

Moșierul a pus de a turnat o roche și 'ĭ-a adus'o.

— Ce facem bunico, a întrebat fata iar, vĕzênd că'ĭ aduce, tatăseŭ rochia.

— Ce să facem? Maĭ zi'ĭ să'ți aducă altă rochie cu luna în spate cu soarele în față și cu stele împrejur tocmaĭ ca luna și ca

www.digibuc.ro

soarele și ca stelele de pe cer și tot așa, sa n'o taie foarfeca nicĭ s'o prinză acul.

Moșierul banĭ a fost avut din prisos.

A pus de 'ĭ-a făcut o rochie, a plătit unuĭ aurar de a făcut soare, lună și stele, numaĭ și numaĭ de aur de s'a fost asemanat de tot cu ale de pe cer, și 'ĭ-a adus rochia cum a cerut'o.

Fata a dat iar fuga la bunică-sa.

— Ce facem bunico? că iaca și iaca....

— Acum măiculiță uite ce m'am gândit sa maĭ facem, că alt chip nu e să scapĭ, dar e greŭ.

— Sa fie cum o fi, de cât așa fără de lege!

— Să mergem să poruncim la un tâmplar bun, un cunoscut al meŭ, un sfeșnic de lemn împodobit frumos în care să poțĭ tu intra și sta în lungul tĕŭ, și care sa se închiză pe dinăuntru.

— Și ce sa fac cu el?

— Să te 'nchizĭ tu acolo, să'ĭ daŭ eŭ drumul pe gârlă cu tine înauntru, și ce-o vrea Dumnezeŭ cu tine, că maĭ bine să

www.digibuc.ro

morĭ de cât sa facĭ ce cere spurcatu de tat' tĕŭ.

Biata fata a oftat, saraca, că de!.... era tânara şi ea, îĭ placea viaţa, n'ar fi vrut sa moara, dar ce era sa faca?

S'a hotarît cum a învaţat'o bunica-sa.

Tâmplarul 'ı-a adus sfeşnicul taman în ziua când hotarîse tatseŭ sa faca nunta.

Niţel maĭ înainte de cununie fata se îmbraca cu rochia cu soarele şi cu luna pe ea şi intra în sfeşnic şi se încuie în el.

Bunica-sa, cum se încuie ea, începu sa ţipe şi se strige ca ce s'a făcut fata, ca a pierit fata din casa.

Aude moşierul, pune sa caute, alearga pretutindenĭ ca o fi icĭ, ca o fi dincolo.... fata sta în sfeşnic tremurându'ı inima sa nu dea peste ea.

N'a dat, ca nicı n'a bănuit ca sa fie ea acolo, dar umblând repede prin odaie s'a lovit de el de era sa caza.

Atuncĭ el, supărat, a strigat:

— Dar asta ce maı e aicĭ?

Bunica feteĭ, fiind acolo, a spus:

www.digibuc.ro

— la un sfeșnic îl cumparase fata nu'ș ce sa faca cu el.

— Sa'l puneți pe foc fir'ar afurisit sa fie, a strigat el.

Batrâna atât a așteptat.

A chemat un argat și 'i-a zis:

— la sa ieĭ sfeșnicu-asta și sa viĭ dupa mine, mai.

'L-a luat argatul și a plecat dupa ea.

Ea s'a dus spre gârla.

Ajungênd la gârla, 'i-a poruncit argatului sa'l arunce în ea.

Argatul 'l-a aruncat.

Sfeșnicul a pornit repede pe gârla în jos.

Batrâna s'a întors acasa plângênd.

Se duse sfeșnicul plutind pe gârla pâna iaca niște pescari cari pescuiau.

Ei cum îl văzura îl prinsera.

Se uitara ei la el, îl sucira, îl învârtira...

— Oare ce sa fie asta? zise unul.

— Sfeșnic e, tu nu vezi? zise altul.

— Da minunat sfeșnic! mai zise unul nu te uiți ce florĭ are pe el lemnul? Asta e sfeșnic de 'mparat.

www.digibuc.ro

— Ca bine zicĭ, màĭ, știĭ ce? — zise al de vorbise întaĭ, aĭ sa'l ducem plocon împaratuluĭ și ce bacșiș ne-o da sa'l împarțim.

— Bine aĭ vorbit, vere, să'l ducem.

Și aŭ scos plasele, aŭ eșit la mal, s'aŭ dus pe acasa de s'aŭ înțolit și eĭ cu ce aveaŭ maĭ curat și s'aŭ dus la curtea împăratuluĭ cu sfeșnicul.

Imparatul era tânăr.

El, cum a vĕzut sfeșnicul 'ĭ-a placut, le-a dat pescarilor ce le-a dat și a poruncit de l'a pus într'o odae unde dormea el și mânca.

La el era obiceiŭ de'ĭ puneaŭ masa seara, îĭ pregăteaŭ patul și el se ducea de mânca și se culca când iĭ venea luĭ.

Dar în seara zileĭ când pusese el sfeșnicul în odaie, ducêndu-se sa mănânce nu găsește bucate neam pe masă și patul era făcut ghem, de stricat ce era.

Eĭ drăcia draculuĭ!

A început împăratul să strige la slugĭ și să le certe cum e maĭ răŭ, că ce fel de pat 'ĭ-aŭ făcut și ce fel de bucate 'ĭ-aŭ adus?

www.digibuc.ro

Strigând el, a auzit măsa care iubindu-'l pe el mult și nevroind sa 'l vaza supărat 'i-a zis să lase că a doua zi chiar ea va vedea când îĭ va aduce de mâncarea și când îĭ va face patul.

S'a liniștit împăratul.

A doua zi la ceasul obișnuit se duce chiar muma împaratuluĭ cu slugile, se uita cum îĭ fac patul și cum îĭ așeaza de mâncarea.

Dar la vremea meseĭ mâncare iar de loc și patul și maĭ ghemuit ca în ajun.

— E o drăcie la mijloc, a cugetat împaratul, nu se poate.

Ca chiar mama luĭ îĭ spusese ca fusese fată când aŭ dus slugile mâncarea și 'ĭ-aŭ facut patul.

S'a hotarit el să pândească a treia zi sa vază cine sa fie de 'i mănâncă luĭ mâncarea și 'ĭ face patul ghem.

Așa a și facut.

A doua zi s'a ascuns binișor sub pat și a stat acolo până la vremea meseĭ. A vazut pe slugĭ cum aŭ adus ce a trebuit

www.digibuc.ro

pe masa, cum aŭ deretecat prin odaie și aŭ facut patul.

După aia ce să maĭ vază el niţel maĭ târziŭ ?

A vĕzut desfacêndu-se sfeșnicul în doua și eșind din el minunea de fată ca era așa de frumoasă că s'a fost ștergênd împaratul la ochĭ ca gândea că ce e aia vedenie or ce, și părul ca firul de aur îĭ atingea de pamînt, peste rochia eĭ cu luna în spate și cu soarele în fața și cu stele prin prejur.

Dar n'a rămas ameţit multă vreme și s'a dezmeticit. Dacă s'a dezmeticit s'a uitat dupa ea.

Ea întâĭ a mâncat bine și a băut tot ce a găsit pe masa, și dupa aia a venit la pat și s'a întins pe el de a adormit niţel.

Impăratul a eșit atuncĭ binișor de sub pat și s'a dus de a saruțat'o.

Ea a simţit.

Cum a simţit s'a deșteptat.

Deșteptându-se și vĕzênd pe împărat lânga ea a vrut să se răpeada în sfeșnic, dar îm-

www.digibuc.ro

părațul a bănuit că o să vrea ea să fugă și a apucat'o de rochie. Ea a zmucit, dar n'a putut scăpa ca o apucase bine și să se rupă nu se putea că n'avea de unde că rochia eĭ foarfeca n'o taiase, acul n'o prinsese.

Dacă a vĕzut și ea așa a ramas, că ce era să maĭ faca ?

Acum împăratul a întrebat'o că cum se întâmplase de ajunsese ea în sfeșnicul ăla pe gârlă.

Ea 'ĭ-a istorisit toate câte i se întâmplase.

Iar el îndragostindu-se mult de ea, curînd 'ı-a spus că are sa o ia de nevastă.

Ea s'a învoit, vezĭ\ bine, și aŭ facut eĭ nunta mare și frumoasă, nuntă împărătească zi'ĭ de!... și dupa aia aŭ rămas cununațĭ, și la anul a făcut împărateasa și un copil, un baiat de semana cu ea de frumos.

A trecut vreme la mijloc.

Se făcuse baețelul de treĭ anișorĭ.

Tatal imparăteseĭ, moșierul, ajunsese raŭ,

www.digibuc.ro

cazuse în saracie de tot și se gândise sa se bage sluga ca sa aiba și el o pâine.

Cum s'a nemerit a lipsit o sluga la palatul împaratului și el a auzit.

Auzind el, repede a alergat sa se bage.

Și s'a bagat dupa gainar.

La găinî a stat multa vreme, a stat vr'o noua anî.

Dupa aștî noua anî s'a întâmplat de s'a bolnavit o alta sluga care slujea pe împarat și pe împărateasă, și de aia ședea cu odaia lânga a lor.

Pe cine sa pună în locul lui? Aî sa puie pe gainar ca se purtase bine și'șî vĕzuse de treaba cum trebuie.

L'aŭ pus.

El acum s'a bucurat tare de tot, ca de cum intrase la palatul împaratului și daduse cu ochiî de împărăteasa o cunoscuse ca era fiisa, și'șî pusese în gând sa'î faca ce 'î-o face de necaz pe ea că plecase în ziua nunții.

Și rabdase, vezî dumneata, nouă anî, că

www.digibuc.ro

nu se putea apropia de ea, dar de gândul draculuĭ nu se lasase.

Intrând în locul slugiĭ ălĭĭ bolnave, n'a stat la gânduri, și peste doua-treĭ zile a izbutit de a ramas singur ziua, a uns ușile bine sa nu scârțâie, și noaptea a deschis-o pe a de la odaia unde dormea împarateasa cu copilul, a taiat gâtul copiluluĭ cu o custura, a șters custura de sânge pe camașa de noapte a împarateseĭ, a vârât custura sub capatàiul eĭ, și după aia s'a dus de s'a culcat.

Ce să vezi dimineața? chilomane și țipete prin tot palatul, ca nu se știa cine omorâse pe copilul împăratuluĭ.

Aŭ început a face cercetărĭ.

Pe cine să caza pacatul întâĭ?... pe sluga a noua.

'L-aŭ adus în fața împaratuluĭ.

Aci dacă 'l-aŭ adus și a vĕzut el ca'l osândește la moarte, el a zis·

— Me osândițĭ, dar nu faceți bine, că eŭ sunt nevinovat, căutațĭ maĭ bine dovezĭ, de vedețĭ cine a facut așa nelegiuire, or lasa-

www.digibuc.ro

ți-me pe mine sa caut ca sa'mĭ apăr vĭața.

Imparatul s'a învoit.

El s'a dus drept la patul împărăteseĭ și a scos custura plina de sânge de sub pernă, și s'a vezut și pete de sânge pe camașa eĭ de noapte, și așa a scapat el și a căzut vina toata pe biata împarateasă.

Ea, saraca, a început a plânge și a se vaita că nu era vĭnovata, și ca nu'ĭ ajungea eĭ ca ramasese fara copil, acum să o maĭ și învinovățească ca 'l-a omorât?... De geaba aŭ fost toate.

Aŭ osândit-o împăratul și sfetniciĭ luĭ cum că sa'ĭ taie țițele și mâinile din coate și sa i le pună pe toate într'o dasaga, sa 'ĭ-o atârne de gât și să o lase într'o pădure mare în prada fiarelor să o manânce.

Cum aŭ osândit-o, așa aŭ facut.

Dupa ce 'ĭ-aŭ taiat mâinele și țițele i le-aŭ pus într'o dasagă, ĭ-aŭ atârnat-o de gât și aŭ dat-o pe mâna uneĭ slugĭ de a dus-o și a lasat-o într'un codru des de pădure.

Biata femeie plângea acolo de era lucru mare, și'și aștepta mereu sfârșitul de durere

www.digibuc.ro

or de foame, or vr'o fiară sa vie să o sfâșie.

Dar Dumnezeŭ nu dormea.

El a ştiut, vezĭ bine, ce şi cum s'a întîmplat cu ea.

A pornit din cer pe pământ.

Dacă a ajuns pe pamînt, s'a făcut a trece din întâmplare schimbat în moş batrân prin codru unde era împarateasa, şi a întrebat-o că ce a păţit de era aşa?

Ea 'ĭ-a spus tot, dar spunêndu'ĭ nu a blestemat ca alţiĭ pe Dumnezeŭ, din potriva ba: «ca daca a vrut Dumnezeŭ aşa, eŭ ce să fac», ba «că ştie Dumnezeŭ ce face cu fie-care»... de 'ĭ-a plăcut luĭ Dumnezeŭ şi a luat din dasaga mâinile şi a scuipat la locul de unde eraŭ tăiate şi i le-a lipit la loc de aŭ fost ca şi când de când lumea tot acolo aŭ fost, a facut tot aşa şi cu ţiţele, ba şi pe copil 'l-a scuipat la gât şi 'ı-a luat capul, ca tot în dasaga era şi capul copiluluĭ, şi 'l-a lipit şi a suflat peste el de a înviat şi a poruncit şi de a eşit ca din pamînt un palat minunat de tot într'o

www.digibuc.ro

rărişte frumoasa în locul codruluĭ ăluĭ des de pădure.

Trecu cât trecu şi iacă ese împaratul la vînat şi se duce taman în padurea unde era palatul facut de Dumnezeŭ alĭi nevinovate femeĭ.

Vînează el în dreapta, vînează în stânga, pâna i se făcu foame.

Facêndu-i-se foame, iaca dă cu ochiĭ de minunea de palat în rărişte în mijlocul paduriĭ.

— Dar ce e aia, mă? întreabà pe o sluga cu care era.

— Nu ştiŭ, Maria ta, ce sa fie, că eŭ nu ştiam să fie palat în padurea asta.

— Mare minune!.. Ştiĭ ce?.. Tot 'mĭ-e mie foame, ia două-treĭ vînaturĭ şi te du acolo şi spune că împaratuluĭ ţinutuluĭ astuia 'ĭ s'a facut foame şi roaga pe stapîn să lase să friga doua-treĭ pasărĭ la bucatăria luĭ.

Sluga s'a dus.

Dacă s'a dus a batut la poartă.

www.digibuc.ro

Poarta a întrebat:

— Cine eşti?

— Om bun, a raspuns sluga.

Ce vreï?

— Uite şi uite.

A spus omul care va sa zica ce'l învaţase împăratul stápânu-seu.

Poarta atunci a chemat pe împărateasa.

Iar împărateasa a zis ca ce sa se mai ostenească sa frigă vînatul, ci sa'i spuie ca stapâna palatului îl pofteşte acolo, ca màncare de la Dumnezeu era destula.

A venit împaratul cum a auzit ca 'l-a poftit.

Daca a venit el, pe stapâna n'a cunoscut'o că era nevasta luï ca, vezi bine, cum era sa se maï gândeasca el ca femeea aia cu mâna, cu toate întregï, era a de pusese el s'o ciopârţească înaintea ochilor lui?

Acum masa în palat se punea singura, bucatele veneaŭ singure, tacâmurile ale murdare plecaŭ, altele curate veneaŭ iar singure, că aveaŭ putere data de Dumnezeu, de ramasese împaratul cu gura căscata de mirare.

www.digibuc.ro

In sfârșit s'a apucat să mănânce, și după ce a mâncat bine, a rămas să mai stea de vorba cu stapâna palatului.

Vorbind 'i-a zis ea că sa mai poftească în săptămâna aia la masa acolo cu toți ai lui de acasă, cu nevasta, dacă are, cu parinții, dacă îi trăesc, dar să aduca cu ei și vr'o sluga așa mai batrână, mai credincioasă, ca să faca ce va mai trebui ca ea slugă nu ținea.

Imparatul a fagăduit că vine cu masa că alte rude n'are, fiind văduv.

Și, drept, peste vr'o trei zile așa, veni împăratul cu masa, și sluga luase pe al de pazea la odaia lui, pe tatal femeii de 'i tâiase el mânile, de!...

S'au pus la masa să manânce, și cât mâncară ei, stapâna palatului eși puțin afară o data.

Cât eșise afară vorbise ca o lingură dintr'ale minunate de umblau singure, sa se ducă sa se ascunză în cizma împaratului.

Dupa aia intrase iar în odaia unde mâncau oaspeții și începuse vorbă cu ei.

www.digibuc.ro

Când să se scoale împaratul și ăilalți să plece, se ridică un taraboiŭ de sa'ți ia auzul.

Pase-mi-te ce era ?

Lingurile toate se ciocăneaŭ și strigaŭ ca streinul ăl tînar de venise le furase un tovaraș.

— Eŭ ? să mĕ ferească Dumnezeŭ ca n'am furat de când sunt nimic, cum sa mĕ apuc eŭ acum sa fur linguri ?

— Sa'l caute sa vază n'a furat ! aŭ fost strigat lingurile într'un glas.

— Sa mĕ caute, a zis împaratul.

Atuncĭ a intrat pe uş̦e, baeţ̦elul stapânii palatuluĭ și masa l'a pus pe el sa caute pe împarat.

Impaiatul nu 'l-a cunoscut nicĭ pe copil ca una îl maĭ crescuse Dumnezeŭ, și pe urma de unde sa se maĭ gândească el că o să fie copilul de'l vĕzuse el mort ca toți morțiĭ cu gâtul și cu capul dezlipit de trupșor ?

A cautat baĭatul și 'ĭ-a găsit lingura în cizma.

S'a jurat împaratul ca nu știa nimic, că

www.digibuc.ro

nu furase el lingura, ca el nu știa cum și ce fel se întâmplase...

Atuncĭ copilul 'ı-a zis:

— Așa nu m'a omorît pe mine mama și dumneata aĭ crezut pe un ticălos și aĭ pus de a schingiuit'o, tata.

Așa a cunoscut împăratul cine era femeea și copilul ala și a cazut în genuchĭ de a dat slava luĭ Dumnezeu ca 'ı-a ajutat cu puterea luĭ de 'ı-a gasit teferĭ și sănătoșı, și 'ĭ-a sarutat mâinile nevesti-siĭ rugându-se de ertare și 'șĭ-a sărutat copilul de sute și miĭ de orĭ.

Dupa aia a pus de a omorît pe sluga ă batrîna despre care 'ĭ-a spus nevasta cum și ce fel.

Și eŭ mâncaiŭ o aluna
Și vĕ spuseiŭ o minciună.

www.digibuc.ro

X

VACA NEAGRĂ[1]

A fost o dată ca nicĭ o data, ca dacă n'ar fi nu s'ar povesti, a fost o femee şi un barbat şi eĭ aveau o fata. Fata s'a strîns la un an cu altele şi s'aŭ prins pe un caier de lîna, care nu 'l-o ispravi sa găsească pe masa acasá vacă neagra.

Fata femeiĭ şi a omuluĭ n'a putut sfîrşi lucru, şi când s'a dus acasă, masa se facuse vacă neagră în bordeiŭ.

1) Auzit de la o fetiţă numaĭ de opt anĭ anume Ana care îl ştie împreună cu o mulţime altele de la tatăl sĕu Niţă Ionescu ferar la gara de Nord şi de fel Bucureştean de la marginea oraşuluĭ.

www.digibuc.ro

A strigat fata:

— Mama deschide.

Din bordeiŭ a auzit:

— Bee!

Şi s'a pomenit ca'ĭ deschide uşa cu cornul o vaca neagra.

A plâns fata că din pricina eĭ se facuse biata măsa vacă, că nu fusese ea harnică în deajuns, dar nu avu ce sa faca. Se facuse vacă, biata femee şi vacă rămase.

Trecênd câta-va vreme la mijloc, omuluĭ 'ĭ-a venit gust a se însura iar, ca nu putea sta aşa, şi a luat de nevasta o femee care avea o fată tot cam de seama feteĭ luĭ, dar puturoasa de nu o puteaĭ scula de jos. O trimitea numaĭ cu vaca la câmp şi tot nu putea face nicĭ atât ca nu vrea şa se misce ca sa fie de vre un folos, de a trebuit tot fata omuluĭ sa se ducă şi cu vaca sa o pască dupa ce facea toate prin casă şi prin curte şi pretutindenĭ.

Dar omul vĕzênd aşa, tot o înjura pe fata a vitregă toata ziua ca era aşa nevoiaşa şi nevasta-sa vezênd că'ı înjura fata eĭ

www.digibuc.ro

şi o batjocorea cum era mai rĕŭ a prins pica pe fata luĭ a bună.

Când se ducea la câmp la lucru nu'ĭ mai dădea de cât turtă de fainĕ şi ciorbă de carbune să mănânce, dar fata se îngraşa şi se facea tot mai frumoasa de se mira ea cum se îngraşea şi se facea frumoasa cu aşa mâncare.

Pase-mi-te fata venea la mása, la vacă, şi'ĭ spunea toate pasurile eĭ, şi dacă muncea şi nu'ĭ dadea muma vitregă de mâncare or de băutură, măsa îĭ zicea să ia cornul eĭ ăl drept, sa sufle în el şi aşa găsea într'ênsul câte bunatăţi toate.

A trecut multă vreme aşa la mijloc fără să bage de seama cum şi ce fel; într'o zi iacă nu ştiŭ cum veni fata a leneşe în staul unde era vaca şi a prins'o pe fata când mânca şi bea din corn.

L'a pus ea repede la loc, nu e vorba, dar ea o vĕzuse.

Dacă a vĕzut'o s'a dus fuga la măsa sa'ĭ spuie ce vĕzuse.

Mása auzind aşa, s'a dus repede la staul

www.digibuc.ro

şi a încercat sa scoaţa şi ea cornul de la vacă ca sa mănânce şi sa bea lucruri bune.

N'a putut.

Atunci a rugat'o pe vaca sa o lase sa'l ia şi ia, dar vaca s'a facut ca nu pricepe şi n'a lasat'o.

De atunci nevasta a d'a doua a omului a început sa se ţie de capul lui barbatu său ca sa taie vaca şi s'o taie ca n'aduce nici un câştig şi cheltueşte o gramada cu ea şi s'o taie şi s'o taie ca ea pâine şi sare dintr'un blid cu el nu mai manânca, daca n'o taia-o.

Omul a răspuns ca:

— Cum s'o tai eu că e vaca mea din tinereţe?

Vezi bine omul ştia ca era nevasta lui dar n'a putut'o îndupleca de loc şi la urma urmei a hotarît s'o taie şi a şi taiat'o.

Dupa ce a taiat'o şi 'i-a mâncat carnea femeea cu fata ei, că el şi fata lui n'au mâncat de loc de loc, 'i-a îngropat oasele în gradină.

Acuma la împăratul ţarii ăştia în care

www.digibuc.ro

sta omul ăsta se faceaŭ horĭ în toate duminicile şi venea tot omul din împărăţie, cum era la eĭ acolo.

Intr'o dumineca iacă femeea nu că să se duca şi ea cu fiĭsa că i se facuse de măritat şi doar de o găsi şi ea pe cineva prin gramada aia de lume.

A luat'o, a sulemenit'o şi a plecat cu ea, iar pe fata omuluĭ a lasat'o plina de baligă şi 'ı-a lasat doua băniţĭ de porumb în cenuşe să'l aleagă pâna s'or întoarce ele de la hora.

Fata de !... doritoare să petreacă şi ea că era tînără, s'a mâhnit că n'a luat'o şi pe dênsa şi s'a dus la locul unde eraŭ oasele masiĭ îngropate şi a început să plângă şi sa'ĭ spuie masiĭ mâhnirea eĭ.

N'a ĭsprávit fata să spuie tot şi a auzit glasul masiĭ din pământ că'ĭ zicea :

— la maiculiţă hainile de aramă de sunt lângă tine, îmbracă-te, dute la horă, învârteşte hora de treĭ orĭ cu fecioru 'mparatuluĭ şi dă fuga îndărăt când o veni măta

www.digibuc.ro

a vitregă să te găsească alegând porumbul din cenuşe.

— Paĭ dacă n'o gasi porumbul ales nu mĕ bate, ca cum o sà'l aleg eŭ dacă mĕ duc acolo?

— Lasă că'ţĭ port eŭ de grije. Trimit eŭ un stol de gainĭ sa'l aleaga şi să lase nealese numaĭ câte-va boabe ca sa aĭ tu ce alege să te vaza ele când s'or întoarce.

A luat fata hainele de aramă s'a dus de s'a îmbrăcat cu ele şi când s'a îmbracat s'a pomenit şi cu aripĭ ca îngerĭĭ de a putut zbura şi se duse ca pasarea de iute la locul unde era hora împărătească.

Acolo s'a prins lànga împarat, a învârtit hora de treĭ orĭ cu el şi a zburat.

S'a întors acasà, s'a dezbrăcat de haine, le-a dus de le-a pus pe locul unde eraŭ îngropate oasele măsiĭ, s'a întors în bordeiŭ, a maĭ ales câte-va boabe de porumb de le lăsase nealese stolul de găinĭ de'l trimisese màsa, şi când s'aŭ întors de la hora măsa şi sorăsa vitrega, ea taman isprăvea de ales.

— Iiii! sora-mea, zise soràsa a vitregă,

www.digibuc.ro

maĭ mult ca sa o facă să'ĭ pară răŭ că n'a fost şi ea, căcĭ n'aĭ fost şi tu la horă unde am fost noĭ, să fi vĕzut cum a venit un înger îmbrăcat numaĭ în aramă, şi s'a prins lânga împărat, a învârtit hora de treĭ orĭ cu el şi a zburat.

— Am vezut, a răspuns fata.

— Aĭ vĕzut tu?

— Da.

— De unde?

— Iacă de pe straşină, m'am urcat şi am vĕzut.

Şi 'ĭ-a spus cum fusese pe acolo.

Fata 'ĭ-a spus măsiĭ.

Iar măsa a pus de a tăiat straşina ca să nu maĭ aibă de unde vedea.

Dumineca viitoare muma şi sorăsa a vitregă iar s'aŭ înţolit să se ducă la horă.

De data asta 'ĭ-a lasat două baniţĭ de orz ca să'ĭ fie şi maĭ greŭ, şi sa nu maĭ aibă vreme să se maĭ uite de undeva ca sa vază şi ea hora şi ce se maĭ întâmpla pe acolo.

Ea, cum aŭ plecat ele iar s'a dus la lo-

www.digibuc.ro

cul unde eraŭ îngropate oasele măsiĭ şi a început a plânge şi a se văita la ea.

Glasul masiĭ iar s'a auzit.

Acum 'ĭ-a dat haine de argint.

Cum s'a îmbracat de s'a făcut înger, cum a plecat de s'a dus şi s'a prins lânga împărat, a învârtit hora de treĭ orĭ cu el şi a zburat.

Când s'a întors acasă, orzul era ales tot de nişte stoluri de porumbeĭ de nu maĭ eraŭ de cât câte-va boabe când s'aŭ întors masa şi sorăsa de la horă.

Alea cum veniră, fata fuga la ea:

— Iiiĭ, soră-mea, câcĭ n'aĭ fost şi tu la horă unde am fost noĭ, sa fi vĕzut cum a venit îngerul ala îmbrăcat în argint şi s'a prins lânga împărat, a învârtit hora de treĭ orĭ şi a zburat.

— Am vĕzut, a răspuns iar fata.

— De unde aĭ vĕzut?

— Iaca de pe coşar.

Şi 'ĭ-a spus cum fusese pe acolo tot.

Fata iar s'a dus de a spus măsiĭ.

Măsa a pus de a dărâmat coşarul ca să

www.digibuc.ro

nu mai vază alta dată, iar când veni dumineca se duseră iar la hora.

Fata acum a fost îmbrăcat-o măsa numai şi numai în aur, de aŭ rămas toţi uimiţi câţi aŭ vĕzut-o.

Dar împaratul când a dat ea să zboare, a prins sa o apuce de un picior; a zmucit ea şi a scăpat, dar 'i-a căzut pantoful şi împăratul 'l-a luat, un pantofior mic numai cât o şchioapa.

Când s'a întors muma a vitrega şi sorăsa acasă ea se făcea că mai alege nişte meiŭ, că acum îi lasase două băniţi de meĭ ca să'i fie şi mai greŭ, dar măsa trimisese nişte stoluri de vrabii de n'avusese ce alege de el până să se întoarcă fata.

'I-a spus soră-sa ce s'a întâmplat la hora împăratuluĭ, şi ea a răspuns că a vĕzut.

— De unde aĭ vezut?

— De pe coş.

A dărámat muma vitregă şi coşul de necaz.

Dar dumineca viitoare nu mai fuse hora la împărat.

www.digibuc.ro

Ce se întâmplase?

Impăratul se amorezase într'atât de fata care se tot prinsese lânga el de învârtise hora câte de treĭ orĭ treĭ duminicĭ, în cât dăduse porunca în toată împărăţia ca să fie gata toate fetele când or trece oamenii împărăteştĭ pe care 'ĭ-a trimes el să vază cine e aia de i s'o potrivi pantoful care 'ĭ-a căzut eĭ din picior când a zburat ca s'o ia el de nevastă.

El gândea să dea peste a care fusese la horă de'ĭ rămasese luĭ la inimă. Ba ca să nu se întâmple, sa fie nepricepuţĭ oameniĭ luĭ şi sa vaza el cu ochiĭ, mergea şi el cu eĭ prin împăraţie când încercaŭ fetele pantoful.

Ajunse împăratul cu oameniĭ luĭ şi în partea unde stateaŭ al om cu nevasta d'a doua şi cu fetele surorĭ vitrige.

Femeea, cum auzise că se apropie împăratul, pusese pe fiisa de se înţolise cu ce avea maĭ bun, de se sulemenise, iar pe fata luĭ barbatuseŭ, care avea taman piciorul mititel de tot, a umplut'o cu baligă şi cu

www.digibuc.ro

cenușe și a băgat'o sub pat poruncindu'ĭ acolo să stea și sa nu crâcnească cât o fi împăratul acolo, c'apoĭ vaĭ de ea.

A ajuns împăratul acolo, a eșit fata femeiĭ cu câte alea pe ea, de era ca o pupăză, a încercat pantoful.... de unde, că avea un picior de nicĭ gând nu era să'ı fi întrat în pantof.

Se pregatea împăratul să plece, când colo iàca în prag cocoșul:

— Cucurigu gagu!... fata noastră a frumoasă e bagată sub pat, mărite împărate.

Imparatul, cum a auzit așa, cum a pus de a scos'o de sub pat și a cunoscut'o că era ea, că și pantoful parcă fuscse de acolo, și a pus să o spele curând că vrea să o ia cu el îndată.

Femeea de colo:

— Lasă, Măria ta, că e murdară nu e îmbrăcată, lasă cá o aduc eŭ mâine la palat; plec cum s'o lumina de ziuă.

A amenințat împaratul ca să nu carecum-va să n'o aducă și a plecat bucuros că o găsise.

www.digibuc.ro

Cum a plecat împăratul, ce a făcut femeea?... A luat peşte d'ala săratul de tot şi până a doua-zi nu 'ĭ-a dat feteĭ luĭ barbatuseŭ să mânînce alt-ceva de cât peşte sărat.

A doua-zi a îmbrăcat'o şi urcat'o într'o căruţă şi aŭ plecat câte trele şi cu fata femeeĭ.

Femeea luase cu ea un urcior cu apă şi o furculiţă.

Pe drum a apucat'o setea pe fată de atâta sărătură de mâncase şi când a râzbit'o tare a cerut masiĭ vitrigĭ să'ĭ dea niţică apă.

Ea a zis:

— Iţĭ daŭ maică dacă 'ţĭ scoţĭ un ochiŭ.

— Vaĭ de mine, cum să'mĭ scot eŭ ochiul?

— Dacă vreĭ, dacă nu rabdă.

Şi era drumul lung, şi era o arşiţă de soare d'alea cumplitele şi apă nicăeriĭ.

N'a maĭ putut răbda biata fată.

— Dă să'mĭ scoţ un ochiŭ că n'am ce să fac, că mor de sete, a zis ea.

Şi 'ĭ-a dat măsa vitregă furculiţa de luase de acasă şi 'şĭ-a scos biată fată un ochiŭ

www.digibuc.ro

cu ea, şi măsa vitrega tot nu'ĭ a dat apa să se sature de tot.

Maĭ încolo niţel a apucat'o pe fata iar setea.

— Mamă, maĭ dă'mĭ niţica apă, că nu maĭ pociŭ de sete.

— Dacă îţĭ scoţĭ şi ochiu ălâlalt, maica, îţĭ daŭ până te 'ĭ sătura.

Fata întâĭ n'a vrut.

Pe urmă ne maĭ putênd răbda s'a învoit. 'Şĭ-a scos şi ochiul ălâlalt.

Şi aŭ ajuns aşa la palatul împăratesc cu fata oarbă. Ba a spus împaratuluĭ, muma a vitregă, ca ea 'şĭ 'ĭ-a scos dinadins, că nu vrea să'l ia pe el de barbat, că ea iubea pe un flacaŭ din sat de s'a scârbit împăratuĭ de tot de ea, iar muma a vitregă vĕzênd aşa a început să laude pe fiisa că e aşa şi e pe dincolo, şi daca nu e aşa frumoasă, ca aĭlaltă dar sunt surorĭ,... şi câte alea de 'l-a zăpăcit pe împărat şi a luat-o de nevastă pe sora a vitrega a feteĭ, iar pe ea a dat-o pe poartă afară.

Biata oarbă, ce să facă?... a dibuit şi

www.digibuc.ro

ea cum a putut şi s'a aşezat mai încolo la o margine de drum să se odihnească şi s'a pus pe plâns.

Când plângea ea iacă un moş bătrân.

— De ce plângi fetiţo? a întrebat'o.

— Cum sa nu plâng? a răspuns ea, că uite şi uite ce mi s'a întâmplat.

Atunci moşul 'i-a zis:

— Las' ca te ajut eŭ. Ştii să coşi frumos?

— Ştiu.

— N'a astă igliţă şi ăst ac şi asta aţă şi pune de coase o cămaşe cu flori, aşa pe nevĕzute cum aĭ putea şi dă mai iute, că trec eŭ mâine pe aicĭ să vĕz ce aĭ facut.

Şi 'ĭ-a pus moşul în mână o igliţă şi un ac de lemn şi un fir de salcâm d'alea pe care se înşira foile şi 'ı-a lăsat şi demâncare şi apa şi a plecat.

Ea a cusut cum a putut camaşa până a doua zi ca aţa nu se mai sfârşea şi parca îĭ erau degetele vrăjite aşa umblaŭ de repede, şi când a venit moşul era cămaşa gata şi aminterĭ de frumoasa.

www.digibuc.ro

A luat'o moşul şi a plecat cu ea spre curtea împărătească.

Ajungênd acolo a început a striga:

— Cămaşe frumoasă pentru împărătese cămaşe frumoasă pentru împărătese!

Impărăteasa, sora vitregă a oarbeĭ, a auzit.

A eşit la geam.

— Ce cămaşe aĭ, omule?

— O cămaşă minunată, Măria ta?

— Ia fă-te 'ncoa cu ea.

Când a vĕzut'o, 'ĭ-a rămas inima la ea că, drept, era o cămaşe cum nu s'a maĭ pomenit pe lume de frumoasă.

— Ce ceĭ pe ea moşule?

— Un ochiŭ sa'mi daĭ, Maria ta.

— Ce fel de ochiŭ?

— Un ochiŭ de care o fi, de cal, de câine...

— Atuncĭ ea 'şĭ aduse aminte că masa bagase în buzunar ochii sorasi.

Dadu fuga la ea şi'ı ceru unul.

Masa îĭ dadu şi ea lua camaşa.

Moşul se duse fuga cu ochiul la fata

www.digibuc.ro

unde era, i'l unse cu scuipat şi i'l puse la loc.

După ce i'l puse la loc, de vĕzu fata iar 'ĭ-a zis să maĭ cósă o cămaşe.

P'asta încailea a făcut'o de parcă o lucrase zînele nu alt-ceva, că acum şi vedea să lucreze şi moşul îĭ daduse el dar sa coasa.

După ce a sfârşit'o, a luat'o şi p'asta şi s'a dus iar cu ea la palat de a vîndut'o tot împărăteseĭ pe ochiul ălălalt pe care 'l-a dus de 'l-a aşezat la locul luĭ unde fusese la fată. După aia a luat'o moşul de mână şi s'a dus cu ea la împărat d'adreptul şi a pus'o să spuie ea tot cum şi ce fel i se întâmplase, cum o pusese măsa a vitrega să'şĭ scoată ochiĭ şi tot.

Atuncĭ împăratul a pus de a legat pe nevastăsa şi pe măsa de coadele a doĭ caĭ neînvăţaţĭ şi cu câte un sac cu nucĭ. Când s'aŭ rupt saciĭ, unde pica nuca, pica şi bucaţica din trupurile lor.

Iar el a luat de nevastă îndată pe fata a bună şi unchiaşul care era chiar Dumnezeŭ, ca i se facuse mila şi luĭ de câte

www.digibuc.ro

îndurase biata fată, a înviat şi pe masa scoţêndu'ı oasele de unde îĭ eraŭ îngropate, şi suflând peste ele, şi aŭ trăit cu toţiĭ cu bine multă vreme de acolea încolo.

www.digibuc.ro

XI

ȚAPUL BABII[1]

A fost o data când o fi fost, de mult, doĭ bătrânĭ, un unchiaș și o babă. Aștĭ batrânĭ eraŭ sarmanĭ. N'aveaŭ eĭ dupa sufletul lor de cât o viţeluşe.

Intr'o zi, ne mai avênd de loc parale n'aŭ avut ce face și a zis moşul:

— Du-te, babo, cu a viţea la bâlciŭ ş'o vinde.

— Bine, moşule, să mĕ duc, a raspuns baba.

1). Povestit de Leana Gheorghe Sandu, locuitoare pe la marginea Bucureștilor.

www.digibuc.ro

Și a plecat cu viţeaua legată cu funia de coarne.

S'a dus ea la bâlciŭ.

Aci cum a intrat iacă treĭ inși, treĭ fraţĭ, carĭ cum aŭ vĕzut'o bătrînă, cum s'aŭ vorbit sa vaza n'or putea-o înșela, ca ăștia eraŭ treĭ fraţĭ înșelătorĭ.

Se învoira cum să faca și așa facura.

Se despărţiră.

Veni la baba numaĭ unul.

— Bună ziua, babo.

— Buna să fie, măiculiţă.

— De vînzare 'ţĭ-e ţapu ăsta?

— De vînzare, dar nu e ţap, e viţea.

— Asta viţea?

— Paĭ!

— Aș!

— Viţea zĕŭ!... Ce dumneata nu vezĭ?

— Da e ţap, babo, maĭ întreabă și pe altul, dacă nu crezĭ.

Baba a început să se închine și s'a depărtat.

Nu merse mult și iacă fratele al doilea.

— De vînzare 'ţĭ-e ţapu, babo?

www.digibuc.ro

— De vînzare, dar nu e țap e vițea.

— Da de vițea!.. Ce dracu, nici nu știi ce ții de fünie?

Baba iar s'a închinat și a plecat înainte pâna 'i-a eșit în cale și fratele al treilea cu care i s'a întâmplat tot așa.

Biata baba, vĕzênd ca toți îi zic tot așa, ca e țap vițeaua eĭ, ce era sa faca?...a crezut și ea ca e așa și a zis aluĭ d'al treilea:

— Daca zicĭ dumneata că e țap, țap sa fie.

— Paĭ țap e... Ce ceĭ pe el?

O fi o drege, 'ĭ-a dat ce 'i-a dat, ce s'aŭ învoit, 'și-a cumparat și ea lucruri cât 'ĭ-aŭ ajuns paralele și s'a dus acasa.

Cum a vezut'o, moșul a întrebat'o:

— Vînduși vițeaua?

— Ce vițea moșule, ca era țap!

— Care fa?

— Ia ăla de plecaiŭ sa'l vînz.

Moșul se uită la ea lung așa nedumerit.

Baba 'ĭ-a spus cum a mers lucrul și atuncĭ a priceput el cum mergea șiretenia.

— Așa! gândi moșul apoĭ dar las' ca eŭ vi's popa, fraților înșelătorĭ!

www.digibuc.ro

Că moșul știa pe ai trei frați, că se țineau numai de d'astea.

S'a dus în sat, a luat cu împrumut de la un țăran o gloaba de cal numai pelea și osul de slab, și de la altul un galben de aur și, când s'a mai facut bâlciu, a vîrît, sa ertați, galbenul sub coada caluluĭ și a plecat calare la bâlciu.

Cum a ajuns la bâlciu, cum s'a pus într'un colț lângă ai trei frați înșelatori și sta la spatele caluluĭ, și cum se baliga calul, cum se repezea colo cu un bețișor și răscolea și rascolea.

Ăi trei frați înșelătorĭ bagară de seama ce făcea moșul și se apropiara de el sa'l întrebe:

— Dar ce facĭ moșule, de rascolești așa baliga caluluĭ?

— Răscolesc, oamenĭ bunĭ; ca venisem să târguiesc la bâlciu și eŭ câte ceva și alte parale n'am de cât ce'mĭ da ăst cal, și azĭ nu'mĭ dete nimic pâna acum.

— Cum îți dă calul banĭ?

— Uite așa, că are dar calul meŭ; în

www.digibuc.ro

toată ziua gasesc în baliga luĭ un galben, doĭ, uneorĭ și mai mulți.

— Ce glumești?

— Ba nu glumesc de loc.

Aĭ treĭ frați înșelatorĭ nu crezura, dar statură lângă calul moșului, ca tot n'aveau ce face.

Nu stătura mult și se mai baliga calul o data, de doua orĭ; la a treia ora iaca găsește moșul galbenul de fața cu eĭ.

Eĭ aŭ ramas cu gurile cascate.

— I-oĭ-te mă! aŭ șoptit eĭ, fu adevarat. Aĭ sa cătăm sa'l cumpărăm de la unchiaș.

Și se dădura pe lângă el.

— Ia ascultă moșule, cum vine de face calul dumitale galbenĭ?

— Are dar el așa; da inca nu'l hranesc eŭ bine, ca sunt om sarman, da sa'l hranesc cum hranesc caiĭ boerii cu orz, cu ovăz, apoĭ face mulți, ce numaĭ câte unul? Acum nu vedeți dumneavóstra? ca el saracu, abia se ține pe picioare de nemâncat.

— Nu'l vinzĭ, moșule?

— Nu, cum sa'l vânz?

www.digibuc.ro

— Iți dam bani buni pe el.

Ca ce s'au gândit ai frați?

— Daca 'i-om da noi hrana buna, lesne ne scoatem banii și ne și îmbogațim dupa aia.

Ca în sus ca în jos, facură târgul în sfârșit.

Lua moșul o caciula de galbeni și se duse.

Cum ajunse acasa se duse de plati calul, plati galbenul și ramase cu ce'i mai ramase.

Frații înșalatori s'au dus acasă, aŭ curațit bine un grajd, aŭ pus de aŭ umplut o baniță cu ovaz cu gând sa faca calul galbeni mulți de la început, ca erau lacomi, și a pus-o dinaintea caluluĭ.

Calul, saracu, flamând și lacom, ca nu mîncase ovaz nicĭ odata, s'a pus și a mâncat și a băut pâna a crăpat și o căzut dinaintea ușeĭ.

A doua-zi de dimineața, unul dintre frați se duce la grajd sa vaza pricopseala. Da se deschida, ușa nu se deschidea de loc.

A început să strige la frați:

— Maĭ, ia aduceți o pătură d'alea 'ncoa, cà mi se pare ca ne-a pus Dumnezeu mina'n cap.

www.digibuc.ro

El gândea că a umplut calul grajdul de galbenĭ.

Ăĭlalțĭ doĭ frați, eșira din casa cu o pătură, dar și începura a'l ocări, ba era să'l și bata, că ce a cautat el la grajd fără eĭ, că se jurasera, unul fara ăĭlalți sa nu se duca ca sa nu se înșele unul pe altul.

In sfârșit s'a ispravit asta și s'aŭ pus sa deschida grajdul.

Dacă l'aŭ deschis aŭ dat de stârvul caluluĭ umflat.

Aŭ ramas cu gurile cascate până la urechi.

Ce era de facut acum?

Sa caute pe unchiaș sa'i ia baniĭ îndarat că'ĭ înșelase.

S'aŭ pus eĭ să'l caute.

Până să'l caute, pâna să'l găsească, că l'aŭ găsit la urma urmiĭ — ca'l cunoscuse un giambaș din bâlciŭ, cum și de unde era — moșul s'a vorbit cu baba așa:

— Fă, babo, pregătește o burtă de vacă și umple-o cu sânge, și de'i vedea că vin aĭ treĭ frați înșelătorĭ, să daĭ fuga să te'n-

www.digibuc.ro

cingĭ peste pântece cu ea şi pe urma sa viĭ în casa şi sa nu te temi de ce-oiŭ face eu, ca eŭ am sa dau cu un cuţit în pântecele teu de am sa sparg burta de vaca şi sa curgă sângele din ea. Iar dupa aia eu am sa fac un vioroiu de cocenĭ şi am sa te mângâiŭ aşa cu el ş'am sa zic:

Ţiţo, ţiţo babo scoala-te.
Ţiţo, ţiţo babo scoala-te.

Tu atuncĭ sa te scolĭ şi sa te frecĭ la ochĭ şi sa zicĭ: «bre, dar greu dormiiu!» Auzişĭ?

— Auziiŭ, unchiaş, a raspuns baba.

Şi'ĭ mai spuse el şi altele maĭ multe cum sa faca.

Aşa peste câte-va zile iaca vede baba de departe treĭ inşĭ pe linia satuluĭ.

Se uita bine la eĭ....

Eĭ eraŭ: aĭ treĭ fraţĭ înşelatorĭ.

Fuga baba să facă cum iĭ zisese moşul, după ce'ĭ spuse moşuluĭ ca vin.

Dar moşul în vremea aia facuse şi vioroiul de cocenĭ şi'l pusese pe vatră.

Intra fraţii înşelatorĭ în casa şi cum intră

www.digibuc.ro

nici «buna ziua» nici nimic, încep sa strige la unchiaș ca 'i-a înșelat, și sa mearga la judecata cu ei îndata.

Moșul le-a spus:

— 'I-ați fi dat sa manânce ovaz mult, dintr'o data și a baut apa și s'a umflat de a crapat, — ca el banuia ce facusera ei știindu'i lacomi — d'aia nu e vina mea, ca nu trebuia sa'i dați mult dintr'o dată, că nu era 'nvațat...

Dar frații o țineu una ca să meargă cu ei la judecata, ca ei acum rămăsesera fără cal, și vreaŭ barim sa încerce, nu 'și-or mai putea scoate ceva din parale?

Baba sari cu gura, ca ce e vinovat moșul, ca așa ca pe dincolo.

Moșul îi zise sa taca.

— Ba nu tac de loc.

— Fa, tacĭ.

— Ba nu tac...

Pâna se facu moșul a se îndârji tare, și o dată scoase cuțitul și se repezi la ea de o înjunghie drept în pântece.

Cum o înjunghie, cum începu a curge

www.digibuc.ro

sângele din burta de vaca, și baba cazu jos și se facu ca moare.

Dupa aia moșul zise alor trei frați de ramaseseră încremeniți:

— Aide, neica, aide acum la judecata.

Și se prefacu că nu mai știa ce face de nelegiuirea pe care o savârșise.

Frații se luara dupa el.

Pe drum, nu se departară mult, și le zise moșul?

— Știți ce, oameni buni, aĭ îndarat nițel să'mĭ înviez baba, că 'mĭ-e mila de ea saraca, și după aia plecam la judecata.

— Cum s'o înviezĭ dupa ce-aĭ omorât-o?

— Aoleo, păĭ ce nu știŭ eŭ?

Se luara oamenii după el să vaza și eĭ cum o s'o învieze.

Unchiașul cum ajunse acasa, se duse de luă vioroiul de cocenĭ de pe vatră și începu a mângâia pe baba cu el și a'ĭ zice:

Țiț, țiț, babo scoala-te!
Țiț, țiț, babo scoala-te!

Și baba începu a se mișca, se frecă la ochi, și se deștepta de tot și zise:

www.digibuc.ro

— Bre, dar greŭ dormiiŭ!

Ăia se uitară uniĭ la alțiĭ.

Pe urma întrebara:

— Bine, pe toți morțiĭ îĭ înviezĭ cu vioroiul ala?

— Pe toți, numaĭ mort sa fie.

Atuncĭ eĭ începură să'și șoptească între eĭ, că ar fi bine sa'l cumpere eĭ vioroiul ala.

— Asta încailea, o vĕzuram cu ochiĭ, zicea unul care dorea maĭ mult sa'l cumpere, ca se gândea ce câștig eraŭ sa aiba eĭ, daca pot învia morțĭ.

Tura-vura, sa învoira să'ĭ cumpere și vioroiul unchiașuluĭ cu două căciulĭ cu galbenĭ și plecara cu el.

Ăĭ frațĭ acum întaĭ și întâĭ se dusera acasà sá învieze calul.

Nu putura.

Incercară cu un român de la eĭ din sat... ăla mort ca morțiĭ, ce să maĭ învieze?

Porniră îndărat la moș cu o falca în cer și cu alta în pămînt cu gând sa'l duca legat la judecătorie.

Unchiașul, până să se duca eĭ acasa, pâna

www.digibuc.ro

sa încerce vioroiul, pâna sa se întoarcă, a plecat de acasa și a luat în rând toate cârciumile de la el din sat pâna la judecatorie, și a vorbit cu toți cârciumarii, și le-a platit dinainte tot pentru ce o sa vedem noi acum ca pusese de gând sa faca.

Daca au ajuns frații la el înfuriați de tot, el le-a zis:

— Sa merg și la judecata, de ce sa nu merg, ca eu v'am dat marfa buna, dar ați stricat-o voi. Dar stați întâi sa'mi iau a chivara de când am fost oștean.

'L-a lasat, firește, să 'și ia chivăra și după aia au plecat.

In cale iaca o cârciuma.

Unchiașul zice:

— Ia ai sa poposim aici mițel și sa mâncam, ca sunt obosit și 'mi-e foame!

Și 'i-a poftit și pe ei de au mâncat.

Când la plata ce să vezi?... unchiașul de colo se scoala și chiama pe cârciumar.

— Ia ascultă, bre!

— Auz.

— Desfunda un butoiu cu vin și da la

www.digibuc.ro

toți oamenii sa bea 'n norocul meŭ, ca mĕ due oamenii aștia la judecata.

— Dumneata plateștĭ? a întrebat cârciumarul, care era învoit cu unchiașul.

— Chivara platește! raspunse unchiașul, și dadu cârciumarului chivara, iar cârciumarul se duse cu ea într'alta odaie nițel și dupa aia se întoarse iar cu ea de 'ı-o dădu îndarat moșuluĭ și îi mulțumi de aliș-veriș ca cum ar fi fost vr'un boier, și dupa aia plecă moșul cu ai treĭ frați înșelatorĭ dupa el.

Aia șopacaiaŭ între ei ca ce sa fie chivára aia de platește singura?

Moșul mai intra într'o cârciuma, intra într'alta și facu tot așa, pâna aia nu maĭ putura răbda și 'l întrebara:

— Da ce e chivara aia, moșule, de plătește pretutindenĭ pentru dumneata?

— Eı, feții meĭ, chivara asta are istorie lunga, da eŭ sa v'o spuiŭ așa maĭ pe scurt.

— Spune-ne-o zĕŭ, moșule.

— Chivara asta e fermecată, ca plătește pentru cine o are or și unde; 'mĭ-a dat'o

www.digibuc.ro

mie împaratul când am fost la o bataie cu el în tinerețele mele și 'l-am scapat de la moarte din mâna vrajmașului.

Atunci 'și-au pus ei în gând, ai trei frați înșelatori, sa 'i cumpere și chivara.

Îi spusera, dupa ce se învoisera între ei.

— Ba aia 'i vorba, le raspunse unchiașul, să mĕ lasați și fara ea. Calul 'l omorârați ca nu 'l-ați știut hrani de lacomi ce sunteți, cu vioroiul cine știe cum ați umblat de 'l-ați stricat, și pe urma veniți la mine să mĕ purtați pe la judecata om batrân, care n'am fost la judecata de când mama m'a facut. Nu vĕ mai vînz nimic. Duceți-me la judecata, cum plecaram, sa mĕ orînduiasca la ce-oĭ fi vinovat, dac'oiŭ fi vinovat cu ceva, și când oiu scapa din pușcarie, barim sa mai am și eu chivăra, că ale-l'alte s'aŭ dus.

— Ca nu moșule, ca am greșit, ca așa, că pe dincolo... se olicaiau ai trei frați, că acum nu maĭ facem așa numaĭ să ne înveți bine cum și ce fel sa facem...

— Bine v'am învațat și dațile alelalte,

www.digibuc.ro

dar daca nu ştiţi prinde în minte ce ve zic, eu ce sunt vinovat?

— Lasa ca acuma prindem, ai ca'ţi dam treĭ caciulĭ cu galbeni pe chivara, daca ne-o vinzi.

Moşul se scarpina în cap şi rămase niţel pe gânduri.

— Ştiţi ce? a zis el pe urma.

— Ce? întrebara fraţii.

— V'o vînz, da uite cum.

— Spune, moşule.

— Sa'mi daţĭ ale treĭ caciuli şi sa facem ş'un zapis, cum ca ce s'o întâmpla, pe la uşa mea sa nu ve maĭ vez. Ve 'nvoiţi?

— Ne 'nvoim.

— Aduceţi mânile 'ncoa dar.

Şi facura zapisul, îl întarira, lua moşul banii, ai trei fraţi chivara, şi plecara care încotro le-a fost drumul şi nicĭ nu s'au maĭ vĕzut, că macar ca'i înşelase moşul pe fraţiĭ înşelatorĭ şi cu chivara, dar ei n'au maĭ zis nimic ca era zapis la mijloc şi le trimesese şi moşul raspuns pe urma ca de ce 'şĭ batuse joc de ei.

www.digibuc.ro

Iar eŭ sfârșiiŭ astă poveste care adevĕrata este, tocmaĭ ca rîmatura de oaie și ca cornul de porc pe care le-a vĕzut un orb, dupa care a alergat un olog, le-a luat un ciung, și un ĕspuiat în sîn le-a băgat.

SFÎRȘIT

www.digibuc.ro

TABLA DE MATERII

Prefață. V
Finul lui Dumnezeu 27
Floarea de aur 43
Floarea și Florea 51
Cei trei frați 63
Cele două sălcii 83
Muma pădurii 93
Chelbea năzdrăvanul. 101
Trei frați vinători 119
Fata din sfesnic. 153
Vaca neagră. 173
Țapul babii. 191

www.digibuc.ro

www.digibuc.ro